

Bakalářská práce

Analýza vzniku a fungování hnutí QAnon a jeho návaznost na další konspirační a křesťansko-fundamentalistická hnutí

Studijní program:

B0114A300071 Dějepis se zaměřením na vzdělávání

Studijní obory:

Dějepis se zaměřením na vzdělávání
Základy společenských věd se zaměřením na vzdělávání

Autor práce:

Mgr. Tereza Čarnogurská

Vedoucí práce:

PhDr. Michal Ulvr, Ph.D.

Katedra historie

Liberec 2024

Zadání bakalářské práce

Analýza vzniku a fungování hnutí QAnon a jeho návaznost na další konspirační a křesťansko-fundamentalistická hnutí

<i>Jméno a příjmení:</i>	Mgr. Tereza Čarnogurská
<i>Osobní číslo:</i>	P21000255
<i>Studijní program:</i>	B0114A300071 Dějepis se zaměřením na vzdělávání
<i>Specializace:</i>	Dějepis se zaměřením na vzdělávání Základy společenských věd se zaměřením na vzdělávání
<i>Zadávající katedra:</i>	Katedra historie
<i>Akademický rok:</i>	2021/2022

Zásady pro vypracování:

Cílem bakalářské práce bude analyzovat původ a vývoj konspiračního hnutí QAnon a jeho etablování se v mainstreamovém prostoru americké společnosti, především v jejích médiích, před útokem na budovu Kapitolu dne 6. ledna 2021. Práce se tedy zaměří na výše zmíněné aspekty v diskurzu ostatních křesťanských kultů, konspiračních a politických hnutí, podobných ekonomických projektů a radikálního prostředí, jež se stalo jeho kolébkou. Jako metody poslouží především historická analýza, komparace a chronologická metoda. Celkovou strategii výzkumu hodlá autorka koncipovat v kvalitativním designu. Jako zdroje poslouží odborné monografie nejen historické provenience, internetové zdroje v podobě odborných článků z vědeckých databází a dále periodika a sociální sítě.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce:

tištěná/elektronická

Jazyk práce:

čeština

Seznam odborné literatury:

BIRCHALL, Claire. THE PARANOID STYLE FOR SALE: CONSPIRACY ENTREPRENEURS, MARKETPLACE BOTS, AND SURVEILLANCE CAPITALISM. *Symploke* [online]. 2021, 29(1-2), 97-121 [cit. 2021-12-12]. ISSN 1069-0697. Dostupné z: <https://www.proquest.com/scholarly-journals/paranoid-style-sale-conspiracy-entrepreneurs/docview/2599943446/se-2?accountid=17116>

DINULESCU, Iulian. RELIGION AND POLITICS IN THE CONTEXT OF THE 6 JANUARY 2021 ASSAULT ON THE US CONGRESS. *Strategic Impact* [online]. 2021, 21(2), 78-92 [cit. 2021-12-15]. Dostupné z: <https://www.proquest.com/scholarly-journals/religion-politics-context-6-january-2021-assault/docview/2581875468/se-2>

GJELTEN, Tom. Militant Christian Nationalists Remain A Potent Force, Even After The Capitol Riot. *NPR* [online]. 19.1.2021 [cit. 2021-12-15]. Dostupné z:

<https://www.npr.org/2021/01/19/958159202/militant-christian-nationalists-remain-a-potent-force>

HANNAH, Matthew N. A conspiracy of data: QAnon, social media, and information visualization. *Social Media + Society* [online]. 2021a, 7(3), 1-15 [cit. 2021-12-12]. Dostupné z:

doi:<http://dx.doi.org/10.1177/20563051211036064>

HOFSTADTER, Richard. *The Paranoid Style in American Politics* [online]. New York: Vintage Books, 2008 [cit. 2021-12-12]. ISBN 978-0-307-38844-5. Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=XcLSoljnmBcC&lpg=PP1&hl=cs&pg=PR6#v=onepage&q&f=false>

HYZEN, Aaron a Hilde VAN DEN BULCK. Conspiracies, Ideological Entrepreneurs, and Digital Popular Culture. *Media and Communication* [online]. 2021, 9(3), 179-188 [cit. 2021-12-12]. ISSN 2183-2439. Dostupné z: doi:<http://dx.doi.org/10.17645/mac.v9i3.4092>

ROTSCHILD, Mike. *The Storm Is Upon Us: How QAnon became a movement, cult, and conspiracy theory of everything* [online]. New York: Melville House Publishing, 2021 [cit. 2021-12-11]. ISBN 978-1-61219-929-6. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=Ak0SEAAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=The+Storm+Is+Upon+Us&hl=cs&sa=X&redir_esc

Vedoucí práce:

PhDr. Michal Ulvr, Ph.D.

Katedra historie

Datum zadání práce:

14. června 2022

Předpokládaný termín odevzdání: 14. července 2023

L.S.

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

doc. PhDr. Jaroslav Pažout, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucímu práce, panu doktoru Ulvrovi za podnětné rady, jež mi v průběhu psaní této práce poskytl. Také bych ráda poděkovala své rodině. Svým třem dětem za trpělivost s přepracovanou maminkou a rozptýlení ve volných chvílích. A především svému manželovi, který svou samozřejmou účastí při plnění rodičovských povinností umožnil, že jsem měla možnost se plnohodnotně věnovat studiu.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se věnuje fenoménu amerického konspiračního hnutí QAnon. QAnon ovšem není pouhou konspirační teorií. Je superkonspirací, náboženským hnutím založeným na křesťanské identitě, politickým hnutím a také bezpečnostní hrozbou. Tvrdím, že hnutí QAnon vyrůstá z historických kořenů tradiční americké identity, a to zejména z paranoidního stylu myšlení v americké politice a z křesťanské, protestantské identity. Práce mapuje historické kořeny, z nichž hnutí vyrostlo, a posléze se věnuje samotnému hnutí – jeho vzniku, vývoji a usazení v mainstreamu americké společnosti. Značná část textu je věnována souvislostem mezi působením hnutí QAnon a útokem davu příznivců exprezidenta Trumpa na budovu Kapitolu 6. ledna 2021. Jelikož je hnutí QAnon fenoménem, který zasahuje do mnoha oblastí společnosti, vycházím při jeho studiu též z interdisciplinárního přístupu a využívám rozmanité perspektivy: historickou, sociologickou, psychologickou, religionistickou i politologickou.

Klíčová slova

QAnon, konspirační hnutí, křesťanský fundamentalismus, extremismus, bezpečnostní hrozba, trumpismus, pizzagate, útok na Kapitol

Abstract

This bachelor's thesis is devoted to the phenomenon of the American conspiracy movement QAnon. However, QAnon is not just a conspiracy theory. It is a super-conspiracy, a religious movement based on a Christian identity, a political movement and also a security threat. I argue that the QAnon movement grows out of the historical roots of traditional American identity, particularly the paranoid style of thinking in American politics and the Christian Protestant identity. The work maps the historical roots from which the movement grew and then deals with the movement itself - its origin, development and establishment in the mainstream of American society. A significant part of the text is devoted to the connections between the activities of the QAnon movement and the attack by a crowd of supporters of ex-president Trump on the Capitol building on January 6, 2021. Since the QAnon movement is a phenomenon that affects many areas of society, I also use an interdisciplinary approach to study it and use multiple perspectives: historical, sociological, psychological, religious and political.

Keywords

QAnon, conspiracy movement, Christian fundamentalism, extremism, security threat, Trumpism, pizzagate, Capitol attack

Obsah

1	Úvod	10
2	Cíle práce	12
3	Metodologie	13
3.1	Celkový design práce	13
3.2	Využité metody.....	13
3.3	Kritika literatury a pramenů.....	15
3.3.1	Monografie	15
3.3.2	Články v odborných periodikách a absolventské práce	15
3.3.3	Prameny – zpravodajství, videa, podcasty, sociální sítě	15
3.4	Limity výzkumu	16
4	Kořeny konspiračních a křesťansko-fundamentalistických hnutí v USA	17
4.1	Paranoidní styl v americké politice	18
4.1.1	Americká panika vůči Illuminátům	20
4.1.2	Zrádní jezuité	22
4.1.3	Konspirační teorie a spor o otroctví	23
4.1.4	Změna v myšlení americké pravice v Hofstadterově době	23
4.2	Křesťanský fundamentalismus a radikalizace	25
4.2.1	Tradiční americký způsob života	25
4.2.2	Vlivy působící radikalizaci protestantů po americké občanské válce.....	26
4.2.3	Zrození fundamentalismu	27
4.2.4	Radikální a extremistická hnutí.....	29
5	Vznik a vývoj hnutí QAnon.....	37
5.1	Formativní období hnutí QAnon.....	37
5.1.1	Aféra pizzagate.....	38
5.1.2	Jak funguje 4chan a proč je důležité vědět, kdo je Q?.....	42
5.1.3	První poselství.....	45
5.2	Období mainstreamizace hnutí QAnon	46
5.2.1	Konspirační teorie pro zasvěcené anonymy	47
5.2.2	Konspirace do každé rodiny	48
5.2.3	Konspirační booster: pandemie a volební rok	51
5.2.4	Pastel QAnon	52
5.2.5	Stop the Steal!	55
5.2.6	Útok na Kapitol	58

5.3	Období fragmentarizace hnutí QAnon	67
5.3.1	Vytlačeni z mainstreamu	67
5.3.2	„Q“ mlčí	68
5.3.3	Hnutí se tříští mezi influencery	69
6	QAnon: konspirace, náboženství, společnost a politika	71
6.1	Konspirační narativy hnutí QAnon	71
6.1.1	Antisemitismus, „deep state“ a pedofilní satanisté.....	72
6.1.2	Politické konspirace	72
6.1.3	Konspirace související s pandemií Covid-19	73
6.1.4	Apokalypsa přichází	74
6.2	Náboženské aspekty hnutí QAnon.....	74
6.2.1	Kult, sekta nebo spíše nové náboženské hnutí?	74
6.2.2	Křesťanský extremismus	75
6.2.3	Konkrétní náboženské projevy hnutí QAnon	76
6.3	Společenské aspekty hnutí QAnon	77
6.3.1	Svět se mění a my s ním?.....	77
6.3.2	Sociální sítě jakožto konspirační pohon.....	79
6.3.3	Bezpečnostní, sociální a zdravotní hrozba	80
6.4	Politické aspekty hnutí QAnon	81
6.4.1	Vztah QAnon k ostatním pravicově radikálním hnutím	82
6.4.2	Představitelé QAnon v kongresu	83
6.4.3	Mezinárodní politika a dezinformační válka	84
7	Závěr a diskuse	87
8	Bibliografie.....	94
8.1	Literatura, akademické práce a oficiální zprávy organizací.....	94
8.2	Mediální články.....	100
8.3	Webové stránky	107
8.4	Multimédia	109
	Seznam obrazových příloh.....	110
	Obrazové přílohy.....	111

1 Úvod

„Oblečte plnou Boží zbroj, abyste mohli odolat ďáblovým svodům.“

Efezským 6:11

Pyrotechnikou osvětlené schodiště před symbolem americké demokracie – budovou Kapitolu, tříštící se sklo, polonahý muž v čepici s rohy procházející se po chodbách sídla kongresu, muž s nohama na pracovním stole Nancy Pelosi, šibenice a dav žádající smrt některých zákonodárců. Tyto záběry 6. ledna 2021 oblétly celý svět. Mnozí Evropané tehdy prvně zaslechli slovo QAnon. Ve Spojených státech už tento termín ale znal skoro každý. Stal se totiž předmětem debat na sociálních sítích, v restauračních zařízeních, v masových médiích i v akademické obci. Jak se hnutí, které vzniklo na okrajové sociální síti, na níž se soustředilo jen pár set extremistů, mohlo stát celonárodním fenoménem? Jak mohlo ovlivňovat životy obyčejných lidí, získat si důvěru čtvrtiny republikánů a pětiny Američanů¹ a dovést své příznivce až k vraždám a teroristickým útokům?

Pro odpovědi musíme jít daleko do minulosti a hluboko do nitra americké identity. A nebude to cesta přímá a jednoduchá. Projedeme v ní mnoho zatáček a přitom spoustu odboček mineme. Hnutí QAnon není pouze konspirací. Je to *superkonspirace*², jež v sobě zahrnuje velké množství konspiračních teorií, přičemž některé z nich si dokonce odporují. Je to náboženské, společenské i politické hnutí. A je to také hrozba. Hrozba pro veřejné zdraví, mezilidské vztahy, ale také pro pokojné soužití a demokracii.

Tato práce není a ani nemůže být výčtem všeho, co QAnon je a co není. Ani zdaleka není možné obsáhnout všechna zákoutí společnosti, do nichž proniká. Tato práce ale má ambici hnutí QAnon zakotvit. Poukázat na historické kořeny, z nichž vyrůstá a jež významně ovlivnily jeho vznik a ideologii. V průběhu čtení tohoto příběhu bude čtenář chvíli historikem, chvíli zase sociologem, politologem, psychologem, nebo religionistou.

Pokusila jsem se tato hlediska částečně oddělit, aby bylo patrnější, na jaký aspekt je právě vhodné zaměřit pozornost. Nebylo to ale vždy možné, proto v průběhu příběhu občas odkazuji na jinou část textu. Tato práce je koncipována převážně jako historická analýza. Vzhledem k povaze tématu ale nebylo možné se vyhnout interdisciplinárnímu přesahu. Ačkoliv jsem se snažila akademickému

¹ PPRI. New PPRI Report Reveals Nearly One in Five Americans and One in Four Republicans Still Believe in QAnon Conspiracy Theories. *PPRI.org*. 2022. 24. 02. 2022. [cit. 2024-03-17]. Dostupné z: <https://www.ppri.org/press-release/new-ppri-report-reveals-nearly-one-in-five-americans-and-one-in-four-republicans-still-believe-in-qanon-conspiracy-theories/>

² Pojem *superkonspirace* označuje souhrn velkého množství různých konspiračních teorií, jež jsou sdíleny bez ohledu na jejich původ a bez ohledu na to, zda spolu souzní, nebo zda si odporují. PAPASAVVA, Antonis, et al. “Is it a coincidence?”: An exploratory study of QAnon on Voat. In: *Proceedings of the Web Conference 2021*. 2021. p. 460-471.

společenskovednímu teoretizování vyhýbat, setkáte se v textu i s pasážemi, jež se dotýkají některých relevantních sociologických teoretických konceptů.³

Práce je strukturována následovně: po této úvodní kapitole následuje stanovení cílů (2. kapitola) a metodické zakotvení (3. kapitola). Následně se zaměřím na historický kontext amerického konspiračního myšlení a paranoidního stylu v politice (kapitola 4.1). Poté se budu soustředit na význam křesťanství, křesťanský fundamentalismus a radikalizaci křesťanů vedoucí až k vytvoření extremistických hnutí (kapitola 4.2).

V páté kapitole opustím historické kořeny a přejdu přímo k historii samotného hnutí QAnon. Nejprve se budu věnovat prostředí, v němž hnutí vzniklo. Posléze popíšu jeho růst a vlivy, jež zapříčinily jeho úspěch. Nejvíce pozornosti je věnováno vrcholu, v němž dosáhlo hnutí největší popularity. Toto období vyvrcholilo útokem na Kapitol. Po tomto nevydařeném pokusu o politický převrat, bylo hnutí vytlačeno z mainstreamu, roztříštilo se do menších komunit a došlo k jeho zdánlivému úpadku.

Šestá kapitola již není historická, ale spíše společenskovední. Postupně se pokusím ukázat, že QAnon není jen konspirací, ale též náboženským hnutím silně spojeným s evangelikální formou protestantismu. Podíváme se také na společenské aspekty a působení hnutí a na závěr též na to, co má QAnon společného s extremistickými pravicovými skupinami a co s etablovanými politickými stranami, zejména s republikány.

V závěrečné kapitole se pokusím odpovědět na otázku, jak byly splněny stanovené cíle této práce a otevřít diskusi nad některými otázkami, které v průběhu jejího psaní vyvstaly. Historie hnutí QAnon totiž není uzavřena a stále se píše. Uvidíme, zda její další významné kapitoly nevzniknou v průběhu prezidentských voleb, jež čekají Spojené státy letos na podzim.

³ K jejich doplnění předkládám odkazy na další odbornou literaturu.

2 Cíle práce

Předmětem této bakalářské práce je snaha zmapovat, popsat a interpretovat vznik a vývoj amerického hnutí QAnon. QAnon není pouhou konspirací, která se šíří na internetu. Jde také o náboženské a politické hnutí, které významně ovlivňuje duchovní, společenský a politický vývoj ve Spojených státech amerických.

Hlavním cílem práce je analyzovat původ tohoto hnutí a proces jeho etablování se v mainstreamovém prostoru americké veřejnosti. Pro splnění tohoto hlavního cíle jsem stanovila ještě několik dílčích cílů:

- Analyzovat historii konspiračního myšlení v USA a identifikovat prvky, jež ovlivnily ideologii hnutí QAnon.
- Analyzovat historii tendencí amerických křesťanů k fundamentalismu a radikalismu a identifikovat prvky křesťanského extremismu, jež ovlivnily ideologii hnutí QAnon.
- Identifikovat zásadní okamžiky ovlivňující hnutí QAnon od předpokladů vedoucích k jeho vzniku až do současnosti.
- Shrnout základní poznatky společenských věd o konspiračním, náboženském, společenském a politickém působení hnutí QAnon.

Cíle práce nelze splnit vyčerpávajícím způsobem. Na to je problematika příliš komplexní a rozsah této práce příliš omezený. Pokusím se ale o nastínění důležitých historických okolností, jež vedly ke vzniku tohoto hnutí a k jeho úspěchu a etablování se v americké kulturní realitě. Mým záměrem je dokázat, že se nejedná o radikálně nové konspirační hnutí, ale že navazuje na tradiční způsob amerického politického myšlení a protestantskou identitu. Pokusím se také základním způsobem otevřít společenské otázky, jež působení tohoto hnutí nejen v americké společnosti vyvolává.

3 Metodologie

3.1 Celkový design práce

Pro účely této bakalářské práce jsem zvolila strategii vedenou v kvalitativním designu. Kvalitativní výzkum je proces založený na hledání porozumění komplexním a složitým sociálním fenoménům, při němž výzkumník skládá komplexní obraz z různých zdrojů informací od analýzy textů až po zkoumání problému v přirozených podmínkách.⁴ Nevýhodou této strategie je zvýšené riziko subjektivního náhledu badatele. Toto riziko jsem se ale snažila eliminovat množstvím různorodých zdrojů, z nichž jsem čerpala. Zásadní výhodou kvalitativní strategie naopak je hlubší porozumění problematice a detailům, jež by se mohly při kvantifikaci dat ztratit.⁵

Jelikož je zpracovávané téma poměrně aktuální problematikou soudobých dějin, rozhodla jsem se jej pojmut interdisciplinárně. Hnutí QAnon je totiž fenoménem, jenž zasahuje do mnoha oblastí, jimiž se sociální vědy zabývají: společnosti, politiky, mezilidských vztahů či náboženství. Všechna tato hlediska jsem se snažila při zpracovávání reflektovat, a tak jsem hojně čerpala také ze sociologických, religionistických, politologických či psychologických studií. Jelikož ovšem tvrdím, že zkoumaný fenomén vyrůstá z širšího společensko-historického rámce, nelze na něj pohlížet pouze prizmatem společenských věd soustředících se na popsání současných společenských fenoménů. Uplatnění historického hlediska je zásadní pro pochopení dějinných kotev tohoto hnutí.

3.2 Využité metody

Jelikož se primárně jedná o historickou práci, snažila jsem zasadit fenomén hnutí QAnon do širšího historického, politického a společenského rámce, z jehož kořenů vyrostl. Soudobá sociální realita neexistuje v časoprostorovém vzduchoprázdnu a je významně ovlivněna minulým vývojem, proto je zkoumání historie k vysvětlení soudobých fenoménů nejen užitečné, ale i nezbytné.⁶ Využila jsem přitom kombinaci několika metod. Především se jednalo o historickou analýzu. Historická analýza je metodou, jež se zabývá především důkladným rozbořením a analýzou relevantních historických pramenů a literatury.⁷ Jelikož je zkoumané období součástí nejnovějších dějin, většina zkoumaných pramenů i literatury byla dostupná na internetu. V případě pramenů se jednalo zejména o zpravodajské články, zprávy institucí, soudní verdikty, ale též o materiály sdílené na různorodých sociálních sítích.

⁴ CRESWELL dle HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-485-4. s. 48

⁵ DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-141-2. s. 298

⁶ HLOUŠEK, Vít: *Kolik historie „snese“ výzkum politiky?* in: HANUŠ, Jiří – SUK, Jiří. (eds.), *Dobrodružství historické interpretace*. Brno: MUNI Press 2021, s. 279

⁷ LINHART, Jiří. *Metoda historická*. Online Sociologická encyklopedie. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Metoda_historicka%3%A1. [cit. 2024-03-17].

V případě literatury šlo především o vědecké články historické, sociologické, politologické či o kvantitativní analýzy sociálních sítí, ale také o monografie odborné i publicistické povahy. Na základě studia těchto zdrojů jsem se pokusila vybrat nejzásadnější milníky zkoumaného období, zanalyzovat je, a na základě těchto zjištění nastítnit vznik a vývoj hnutí QAnon na pozadí tradice amerického konspiračního myšlení. Důležité přitom bylo reflektovat společenské, politické a náboženské vlivy, jež toto myšlení v minulosti utvářely.

Komparativní metodu jsem využila zejména ke srovnávání podobných fenoménů vyskytujících se v různých dějinných etapách. Miroslav Hroch tvrdí, že pro hlubší pochopení proměn ve společnosti je aplikace komparativní metody a hledání kauzality, zcela zásadní.⁸ Aplikace komparativního přístupu dle Marca Blocha spočívá v tom, že historik určí dva navzájem podobné jevy, které však vznikly v odlišné dějinné etapě, nebo v odlišném historickém prostředí a následně srovnává, v čem se jevy podobají a v čem liší, a pokusí se interpretovat důvody těchto podobností a rozdílností.⁹ Mým cílem bylo dokázat, že QAnon není radikálně novým konspiračním hnutím, nýbrž že vzniklo na základě dlouhodobé americké tradice, jež je ukotvena v inklinaci k paranoidnímu myšlení a v křesťanské identitě. Snažila jsem se vyhledat a ozřejmit tyto dějinné kotvy, ale reflektovat též dynamiku změn, k nimž došlo ve 21. století, proto bylo třeba základním způsobem provést též analýzu sociologickou.

Nejzásadnější kapitola této práce – tedy kapitola 4 – je zpracována chronologickou metodou. Postupuji od zásadních událostí amerických prezidentských voleb v roce 2016, jež se staly formativním obdobím pro vznik hnutí QAnon, přes období rozkvětu v době pandemie Covid-19 a předvolební kampaně v roce 2020 až po období transformace hnutí, k němuž došlo po jeho vytlačení z mainstreamových sociálních sítí po útoku na budovu amerického kongresu. Ostatní kapitoly nejsou zpracovány chronologicky, nýbrž tematicky, aby čtenář lépe porozuměl sociálním procesům v jednotlivých oblastech.

Jako doplňkovou metodu jsem využila kvalitativní obsahovou analýzu textů a vizuálních materiálů, jež hnutí QAnon v průběhu let produkovalo a šířilo zejména prostřednictvím sociálních sítí. Kvalitativní studium těchto původních dokumentů má tu výhodu, že data pocházejí přímo od zkoumané komunity, jsou autentická a nepodléhají zdrojům chyb a zkreslení.¹⁰ Metodika společenských věd přitom pomáhá historický výzkum lépe systematizovat a usnadnit.¹¹

⁸ HROCH, Miroslav. *Hledání souvislostí: eseje z komparativních dějin Evropy*. Druhé, doplněné vydání. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2018. ISBN 978-80-7419-259-3. s. 17

⁹ BLOCH dle HROCH, 2018. s. 22

¹⁰ MAYRING dle HENDL, 2008. s. 135

¹¹ HLOUŠEK, 2021, s. 285

3.3 Kritika literatury a pramenů

Zásadní zdroje využitě pro koncipování této práce lze rozdělit do tří základních skupin: monografie, odborné články a periodika a původní prameny.

3.3.1 Monografie

Jelikož se jedná o poměrně nové téma, odborných monografií zabývajících se přímo hnutím QAnon ještě nevyšlo mnoho. Většina monografií využitých v této práci se tedy netýká přímo tohoto hnutí, nýbrž konspiračního myšlení obecně, dějin USA, nebo sociologických teorií. Využila jsem ale také povedenou publicistickou monografií Mika Rotschilda s názvem *The Storm Is Upon Us*¹², jež se věnuje přímo fenoménu hnutí QAnon, je velmi dobře opoznámkovaná a autor na ní ve spolupráci s odborníky odvedl velmi kvalitní publicistickou práci.

3.3.2 Články v odborných periodikách a absolventské práce

Mnohem lepší výběr relevantních informací poskytly odborné časopisy. Využila jsem celou řadu sociologických, politologických, psychologických a především religionistických článků, jež vycházely v odborných periodikách. Jejich množství se významně navýšilo zejména po útoku na Kapitol, k němuž došlo 6. ledna 2021. Tyto články měly různorodé zaměření: některé zohledňovaly spíše religionistickou debatu, jiné se zaměřovaly na extremismus a nebezpečí domácího terorismu, další na sociální sítě a jiné spíše na politiku. Některé byly zpracovány kvalitativními metodami, jiné naopak kvantitativně – analyzovaly zejména množství dat na různých sociálních sítích.

Využila jsem také některé absolventské práce, mezi nimi bych chtěla vyzdvihnout především pozoruhodnou disertační práci Marc-André Argentina s názvem *QAnon: A Survey of the Evolution of the Movement from Conspiracy Theory to New Religious Movement*¹³ a diplomovou práci Niccola Miotta¹⁴, kterou sepsal pod vedením odborníka na konspirační terorismus Jamese Fitzgeralda.

3.3.3 Prameny – zpravodajství, videa, podcasty, sociální sítě

Pro analýzu zejména novějších dějin hnutí QAnon jsem využila také celou řadu informací vyskytujících se v masových médiích. V případě zpravodajských serverů, novin a časopisů jsem

¹² ROTSCCHILD, Mike. *The Storm is Upon Us*. How Qanon became a movement, cult, and conspiracy theory of everything. London: Monoray, 2021. ISBN 978-1-80096-038-1.

¹³ ARGENTINO, Marc-André. *QAnon: A Survey of the Evolution of the Movement from Conspiracy Theory to New Religious Movement*. Montréal, 2023. Dostupné také z: https://spectrum.library.concordia.ca/id/eprint/992091/1/Argentino_PhD_S2023.pdf. PhD thesis. Concordia University. s. 16

¹⁴ MIOTTO, Nicolò. *Stand against the wiles of the devil. Interpreting QAnon as a Christian extremist movement*. Diplomová práce, vedoucí Fitzgerald, James. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra bezpečnostních studií, 2022. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/178337>

se snažila čerpat zejména ze známějších periodik jako jsou *The New York Times*, *The New Yorker*, *The Washington Post*, *Time*, *CNN*, *Reuters* apod.

Doplňkově byla využívána též videa, podcasty a materiál ze sociálních sítí - textový i audiovizuální. Tyto materiály sloužily především k obsahové analýze s cílem pochopit narativy hnutí QAnon a jejich hlavní propagátory.

3.4 Limity výzkumu

Výzkum probíhal soustavně v období od léta 2022 až do února 2024. Hlavním limitem výzkumu byl veliký rozsah celé zkoumané problematiky, jež zasahuje hluboko do historie a zároveň je aktuálním, velice komplexním sociálním fenoménem, který zasahuje do oblasti náboženství, politiky, technologie, sociologie, konspirací a extremismu. Výzkum zároveň přinesl ohromné množství dat, jež nebylo možné detailně prozkoumat v omezených možnostech jediného výzkumníka. Snažila jsem se tedy omezit vzorek vybraných dat, pramenů a literatury na ta nejrelevantnější.

Uvědomuji si, že by si téma zasloužilo mnohem komplexnější rozbor a analýzu. S ohledem na rozsah této bakalářské práce, jsem ale nutně musela přistoupit k redukci obsahu, a to zejména v šesté kapitole, jež se věnuje společenským problémům souvisejícím s hnutím QAnon. Též bych chtěla upozornit, že jedním z nejzásadnějších limitů výzkumu je z historického hlediska neuzavřenost tohoto fenoménu. Hnutí QAnon je poměrně mladé, byť vyrůstá z mnohem starší tradice. V průběhu psaní této práce ovšem toto hnutí stále žije a působí a celá řada procesů ještě nebyla ukončena a osvětlena. Řeč je především o událostech 6. ledna 2021 a o útoku na budovu amerického kongresu. Některá soudní líčení ještě probíhají, nebo v budoucnu probíhat budou. To se týká zejména role, kterou při útocích sehrál bývalý prezident a současný kandidát na prezidenta Donald Trump, jehož by měl čekat proces v průběhu tohoto roku. Pokud k němu ovšem vůbec dojde.

4 Kořeny konspiračních a křesťansko-fundamentalistických hnutí v Spojených státech

Konspirační teorie mají bohatou minulost nejen v americké, ale také v evropské historii. Vždyť legendy o démonické povaze mocných, spiknutí bohatých, či odporných rituálních praktikách některých jedinců, se objevují už stovky let. Spojené jsou na jedné straně s hluboce zakořeněnou, člověku přirozenou xenofobií, na druhé straně s potřebou co nejjednodušeji vysvětlovat věci, na které vlastní rozum nestačí. Pominout nelze ani projevy prosté závisti a snahu zdiskreditovat nepohodlné osoby. Těchto pradávných projevů můžeme v sociální realitě pozorovat mnoho i dnes, od víry v židozedařské spiknutí elit, přes deviantní sexuální chování, až po hledání obětního beránka v případech přírodních, nebo ekonomických katastrof. Kupodivu se v průběhu stovek let transformují jen velmi málo a základy zůstávají neměnné.

Přestože je ale představa, že konspirace provázejí lidstvo odnepaměti, velmi rozšířená, společenští vědci se přou, zda je konspirační myšlení skutečně součástí lidské přirozenosti, nebo zda se ve významnějším měřítku objevilo až v určité dějinné etapě. Znamý filosof a sociolog Karl Popper ve svém klasickém díle *Otevřená společnost a její nepřítelé*¹⁵ tvrdil, že naivní myšlení založené na kolektivistické představě, že určitá sociální třída má společné zájmy a tendenci je utajeně prosazovat, se objevily až s osvícenským myšlením, respektive se sekularizací náboženských pověr.¹⁶ Popper definuje „konspirační teorii společnosti“ jako mylné přesvědčení o tom, že „cokoli se ve společnosti stane – zejména takové věci jako válka, nezaměstnanost, bída či nedostatek komodit, které lidi zpravidla nenávidí – je výsledkem přímého plánu nějakých mocných jedinců a skupin.“¹⁷ Soudloví „přímý plán“ je zde samozřejmě zásadní. Příznivci konspirací totiž neberou ohled na nezamýšlené důsledky lidského jednání, i proto je Popper označuje za naivní. Rakouský filosof přitom samozřejmě reagoval především na problémy své doby: antisemitismus a teorii židovského spiknutí načrtnutou v nechvalně známých *Protokolech sionských mudrců*.¹⁸ V poslední době se ovšem objevují názory, že konspirace nejsou ani přirozeným antropologickým projevem, ani nezamýšleným produktem osvícenského myšlení vedoucím k sekularizaci. Někteří autoři dávají vzestup konspiračního a apokalyptického myšlení do souvislosti s evropskými náboženskými válkami šestnáctého století.¹⁹ Pro náboženský fanatismus této doby bylo

¹⁵ POPPER, Karl R. *Otevřená společnost a její nepřítelé*. Druhé, revidované vydání. Přeložil Jana ODEHNALOVÁ, přeložil Josef MOURAL. Oikúmené (OIKOYMENH). Praha: OIKOYMENH, 2015. ISBN 978-80-7298-261-5.

¹⁶ Ibid., s. 95

¹⁷ Ibid. s. 95

¹⁸ V moderním překladu: NILUS, Sergej Aleksandrovič. *Protokoly sionských mudrců*. Přeložil Pavel KAIFÁŠ. Praha: ABB, 2015. ISBN 978-80-905861-6-1.

¹⁹ Např. Coward a Swan se zabývají raně novověkou érou. Sami si také povšimli, že silná tendence ke konspiračnímu myšlení se objevuje zejména v anglo-americké kultuře. Angličané a angličtí kolonisté měli v průběhu 17. století dle těchto autorů silnou tendenci vidět za každou nepříjemnou událostí spiknutí proti svému vyznání. Za hlavního podezřelého často označovali papeže. Svou roli v tom sehrála také známá aféra katolického

typické přesvědčení, že účastníkem konspiračního spiknutí je sám ďábel, který využívá svedené lidi k boji proti božím zákonům. Typickým rysem těchto „metafyzických konspiračních teorií“ je tedy ústřední souboj „Dobra“ proti „Zlu“.²⁰

Ať už kořeny konspiračního myšlení sahají jakkoliv hluboko do minulosti, lze si povšimnout, že základní rysy a narativy se opakují. Než se pokusím popsat bezprostřední události předcházející vzniku hnutí QAnon, zaměřím se v několika následujících odstavcích na minulost amerického konspiračního myšlení obecně. Půjde o krátký vhled do vzdálenější minulosti Spojených států: Jak se vlastně konspirační myšlení utvářelo v kontextu výrazně křesťansky orientované americké společnosti?

4.1 Paranoidní styl v americké politice

V šedesátých letech minulého století si americký historik Richard Hofstadter povšiml zvláštního rysu v americké politice. Již v devatenáctém století se v projevech vysoce postavených amerických politiků nebo v tisku objevují fráze jako: „*Je notoricky známou skutečností, že evropští monarchové a římský papež právě v tuto chvíli plánují naše zničení a hrozí zánik našich politických, občanských a náboženských institucí,*“²¹ nebo: „*po téměř třicet let udržovali tito spiklenci lidi v hádkách kvůli nepříliš podstatným záležitostem, zatímco sami s nehynoucí horlivostí sledovali vlastní cíl... Každý nástroj zrady, každý zdroj státní moci a každý úskok vlastní tajnému mezinárodnímu spikleneckému spolku zlatého prstenu, jsou používány k zasazení rány prosperitě lidí a finanční a obchodní nezávislosti země.*“²²

vojáka Guy Fawkes, který se neúspěšně pokusil spáchat atentát na krále Jakuba I. Angličtí kolonisté v Americe později hledali možné komploty osnované proti jejich církvi nejen ze strany katolíků a papeže, ale také ze strany anglikánů a britského krále. COWARD, Barry a Julien SWANN, ed. *Conspiracies and Conspiracy Theory in Early Modern Europe: From the Waldensians to the French Revolution* [online]. 2. Routledge, 2017 [cit. 2024-02-01]. s. 6-7

Dostupné z:

https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=TElrDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Conspiracies+and+Conspiracy+Theory+in+Early+Modern+Europe:+From+the+Waldensians+to+the+French+Revolution&ots=s1royxmcST&sig=Md2uvBkKsmRPB1JtvvtVBnKrAMM&redir_esc=y#v=onepage&q=cite&f=false

²⁰ BUTTER, Michael. *Conspiracy Theories in American History*. In: BUTTER, Michael a Peter KNIGHT. *Routledge Handbook of Conspiracy Theories* [online]. New York: Routledge, 2020, s. 650 [cit. 2024-02-01]. Dostupné z: <https://tobias-lib.uni-tuebingen.de/xmlui/bitstream/handle/10900/121642/Butter.%20Conspiracy%20Theories%20in%20American%20History.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

²¹ Text v texaských novinách z roku 1850. Na základě přednášky Herberta Spencera na Oxford University roku 1963. „*It is a notorious fact that the Monarchs of Europe and the Pope of Rome are at this very moment plotting our destruction and threatening the extinction of our political, civil, and religious institutions.*“ Z originálu přeložila autorka.

HOFSTADTER, Richard, SPENCER, Herbert, ed. *The Paranoid Style in American Politics*. *Harper's Magazine* [online]. 11/1964 [cit. 2023-10-12]. Dostupné z: <https://harpers.org/archive/1964/11/the-paranoid-style-in-american-politics/>

²² Text z manifestu vůdců Populistické strany 1895. Na základě výše citované přednášky Herberta Spencera na Oxford University roku 1963. „*For nearly thirty years these conspirators have kept the people quarreling over less important matters while they have pursued with unrelenting zeal their one central purpose... Every device of treachery, every resource of statecraft, and every artifice known to the secret cabals of the international gold ring are being used to deal a blow to the prosperity of the people and the financial and commercial independence of the country.*“ Z originálu přeložila autorka.

Hofstadter tento fenomén nazval „paranoidním stylem v americké politice“.²³ Individuální psychologický termín „paranoia“ zde záměrně použil k popisu skupinového politického chování. Uvědomoval si přitom, že autory paranoidních výroků byli pravděpodobně psychicky zdraví lidé bez zjevné psychiatrické diagnózy.²⁴ Právě používání paranoidních způsobů vyjadřování více či méně normálními lidmi ale Hofstadter považoval za důvod, který činí tento fenomén významným.²⁵ Tento paranoidní styl rétoriky je americkému politickému myšlení v určitých kruzích vlastní a týká se mnoha oblastí. Najdeme jej například v protizednářském hnutí, nativistickém a protikatolickém hnutí, u některých abolicionistů, u alarmistů, mormonů, v populárním levicovém tisku, v politické pravici, na obou stranách rasové kontroverze šedesátých let a v mnoha dalších oblastech.²⁶

Hofstadter tvrdil, že konspirační myšlení bylo v americké politice sice významné, ale projevovalo se vždy spíše na okraji politického spektra, nikoliv v mainstreamu. S tím ale nesouhlasí současný profesor americké literární a kulturní historie působící na univerzitě v Tübingenu Michael Butter. Dle Buttera se Hofstadter mýlil, když tvrdil, že paranoidní styl byl okrajovou záležitostí. Právě konspirační teorie totiž představovaly v 17. i v 18. století legitimní způsob vědění, který významně ovlivňoval utváření identity vznikajícího národa.²⁷ Butter upozorňuje, že konspirační narativ byl přítomen už v myšlení prvních puritánských osadníků v Nové Anglii, kteří se označovali za „vyvolený národ“ a srovnávali se s biblickými Izraelity. Považovali se přitom za jakýsi předvoj v nadcházejícím souboji „Dobra“ a „Zla“.²⁸ Na konspiračním základě byly založeny mnohé myšlenky a projevy i u „otců zakladatelů“ jakými byli George Washington nebo John Adams.²⁹ Konspirace v politice významně ovlivnily i samotný vznik Spojených států a konstrukci americké národní identity.³⁰ Další americký historik Gordon Wood tvrdil, že statut legitimního vědění konspirace v USA ztratily až po Francouzské

HOFSTADTER, Richard, SPENCER, Herbert, ed. *The Paranoid Style in American Politics*. *Harper's Magazine* [online]. 11/1964 [cit. 2023-10-12]. Dostupné z: <https://harpers.org/archive/1964/11/the-paranoid-style-in-american-politics/>

²³ HOFSTADTER, Richard. *The Paranoid Style in American Politics* [online]. New York: Vintage Books, 2008 [cit. 2023-12-10]. ISBN 978-0-307-38844-5. s. 4

²⁴ Ibid.

²⁵ Ibid.

²⁶ HOFSTADTER a SPENCER, 1964.

²⁷ BUTTER, 2020. s. 650

²⁸ Ibid. s. 649

²⁹ Ibid.

³⁰ FENSTER, Mark. *Conspiracy Theories: Secrecy and Power in American Culture* [online]. University of Minnesota Press, 1999 [cit. 2024-02-02]. s. XV Dostupné z: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=SR-mmN746KQC&oi=fnd&pg=PR5&dq=american+conspiracy+theories&ots=vM_SrwT3O0&sig=IBJw_JCgWKQaTqPW4Hkr914ktU&redir_esc=y#v=onepage&q=american%20conspiracy%20theories&f=false

revoluci, protože komplikované sociální, ekonomické a politické změny již nebylo možné nadále vysvětlovat chováním a intencemi jednotlivců, kteří osnují spiknutí.³¹

Jednotícím prvkem konspiračního myšlení je tedy víra ve spiknutí elit³² – ekonomických (bankéři), náboženských (katolíci a papež), cizích (mezinárodní spiknutí proti zájmům Spojených států), ale i domácích (odtud plyne i teorie „deep state“³³). Na tomto místě je vhodné uvést několik příkladů, jak se paranoidní myšlení projevovalo v historii Spojených států.

4.1.1 Americká panika vůči Iluminátům

V sedmdesátých letech 18. století vzniklo na univerzitě v Ingolstadtu díky bavorskému filosofovi Adamu Weishauptovi hnutí volnomyšlenkářů. Jednalo se vlastně o radikálně osvícenské hnutí, které vešlo ve známost jako Ilumináti.³⁴ Svou roli ve formování iluminátského řádu hrála jak Weishauptova zkušenost s nenáviděnou jezuitskou výchovou, jíž prošel v mládí, tak snaha vylepšit myšlenky svobodných zednářů. Tyto ideje Weishaupta původně nadchly, ale časem je shledal za nedostatečně důrazné. Jeho cesta měla být o poznání radikálnější, „osvícenější“.³⁵ Přestože Weishaupt vycházel z Kantova pojetí racionalismu, v němž rozum působil jako hlavní emancipační prvek k dosažení skutečné svobody jednotlivce, od kantovského „principu osvětlení“³⁶ se odchýlil. Německý filosof a historik Wolfgang Riedel tvrdí, že k degradaci Kantova principu došlo důsledkem přísných pravidel, jež iluminátský řád svým stoupencům diktoval. Členové iluminátské lóže tak nemohli dojít skutečného osvobození vlastního individuálního ratic, protože byli vedeni k racionalismu pod přísným dohledem

³¹ WOOD, Gordon S. Conspiracy and the Paranoid Style: Causality and Deceit in the Eighteenth Century. *The William and Mary Quarterly* [online]. 1982, 39(3), 401-441 [cit. 2024-02-01]. Dostupné z: [doi:https://doi.org/10.2307/1919580](https://doi.org/10.2307/1919580)

³² ROTSCCHILD, 2021 s.11

³³ Termín „deep state“ (budu i nadále v textu používat v anglickém originále) je součástí americké politické konspirační teorie, podle níž je „deep state“ tajnou sítí aktérů složených zejména z FBI a CIA, kteří spolupracují s finančními a průmyslovými korporacemi a ovlivňují americké politické dění ať už v součinnosti s vládou Spojených států, nebo navzdory ní. Termín získal oblibu zejména v době Trumpovy vlády. Americký prezident si totiž veřejně stěžoval, že v jeho administrativě funguje „deep state“, který pracuje proti němu a zájmům amerického lidu.

Deep state in the United States. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2023-10-12]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Deep_state_in_the_United_States

³⁴ GRASSL, Hans. *Nástup romantismu: přínos Bavorska k německým duchovním dějinám v období 1765-1785*. [Praha]: Malvern, 2010. ISBN 978-80-86702-85-8. s. 167-277

³⁵ Ibid. s. 169

³⁶ Kant chápe člověka jako přirozeně racionální bytost, jež je obdařena rozumem již z povahy svého lidství. Tento rozum člověka předurčuje k tomu, aby byl svobodný. Mnozí lidé ale svůj rozum dobrovolně nepoužívají, rozhodování nechávají na jiných (církvních i světských autoritách), a proto nemohou být svobodní. Pokud se ale člověk rozhodne vyjít z této své „nedospělosti“ a začít využívat vlastního rozumu, dojde k jeho „osvětlení“ a osvobození. Svě pojetí osvícenství Kant detailněji, nicméně velmi přístupným jazykem, vysvětluje ve známém eseji „Odpověď na otázku: Co je to osvícenství?“

KANT, Immanuel. Odpověď na otázku: Co je to osvícenství. *Filosofický časopis*, 1993, 41.3: 381-387.

představených řádu.³⁷ Racionalistická a krajně ateistická pozice tohoto spolku v předrevoluční době samozřejmě vyvolala reakci v řadách křesťanských církví, i proto byl řád bavorským kurfiřtem roku 1784 zakázán a Weishaupt musel z Bavorska uprchnout.³⁸

Vznikla teorie o mezinárodním spiknutí, jehož cílem mělo být zničení křesťanství a společenského řádu. Odpůrci Iluminátů tvrdili, že cílem spiknutí je nahradit veškerá světová náboženství humanismem a jednotlivé národní vlády jednotnou světovládou.³⁹ Netrvalo to dlouho a vznikla, ve Spojených státech velmi populární, konspirační teorie, podle níž Ilumináti chtějí ovládnout svět prostřednictvím vražd, úplatků a kontroly světových bank. Podkladem protiiluminátskému hnutí se stal spis skotského vědce Johna Robinsona.⁴⁰ Ironií osudu je, že Robinson sám patřil mezi svobodné zednáře, podobné kontinentální osvícenské hnutí však považoval za mnohem méně nevinné. Přisoudil mu odpovědnost za úpadek mravů, plány na zničení světového řádu, vinu za hrůzy Velké francouzské revoluce i absurdní snahy trávit křesťany a vyvolávat potraty u těhotných žen.⁴¹ Americkou politiku přelomu století významně ovlivnil strach z údajně chystaného jakobínského spiknutí vyvolaného Ilumináty. Ministr massachusettského kongregačního establishmentu v Bostonu, Jedidiah Morse, ovlivněn Robinsonovým spisem, bez váhání varoval veřejnost před úpadkem víry a rostoucí Jeffersonovskou demokracií. Strach z Iluminátů se rychle rozšířil po kazatelkách v celé Nové Anglii, boj proti Antikristovi byl na světě.⁴² Protiiluminátské hnutí se šířilo především v ultrakonzervativních kruzích Nové Anglie.

V průběhu devatenáctého století se ale v USA rozšířilo hnutí protizednářské, jehož dosah byl mnohem větší, a to nejen geograficky. Tentokrát se jednalo o hnutí masivnější, rozšířené především mezi obyčejnými lidmi na venkově. A bylo mnohem více politicky orientované. Zednáře považovali za členy stálého spiknutí proti republikánské vládě, kteří umlčují tisk a finančně korumpují veřejné instituce. Korupční a politické pohnutky jistě mohly mít nějaký reálný rámeček, ale rétorika

³⁷ RIEDEL, Wolfgang. Aufklärung und Macht: Schiller, Abel und die Illuminaten. Online. In: RIEDEL, Wolfgang a MÜLLER-SEIDEL, Walter. *Die Weimarer Klassik und ihre Geheimbuende*. Königshausen & Neumann, 2002, s. 112. Dostupné z: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=ml9Jbw9SK5MC&oi=fnd&pg=PA9&dq=Wolfgang+Riedel,+Die+Weimarer+Klassik+und+ihre+Geheimbuende&ots=RKDx4JYATm&sig=C6wnle4dDpi6y5IKRX1m-PuwHTI&redir_esc=y#v=onepage&q=Wolfgang%20Riedel%2C%20Die%20Weimarer%20Klassik%20und%20ihre%20Geheimbuende&f=false. [cit. 2024-02-02].

³⁸ GRASSL, 2010. s. 170

³⁹ Mezi tyto odpůrce patřil zejména edinburský přírodní filosof John Robinson, jehož spis varoval proti všemožným konspiracím vůči všem náboženstvím a vládám v Evropě. Iluminátům zde věnoval celou, více než stostránkovou, kapitolu. Spis se stal v USA velmi populárním. Viz ROBINSON, John. *Proofs of a Conspiracy against all the Religions and Governments of Europe, carried on in the Secret Meetings of Free-Masons, Illuminati and Reading Societies, etc.* [online]. 3. vydání. Philadelphia: T. Dobson & W. Cobbet, 1797 [cit. 2024-02-02]. Dostupné z: <https://archive.org/details/proofsofconspira00r/page/n85/mode/2up?view=theater>

⁴⁰ ROBINSON, 1797. s. 78-204

⁴¹ Ibid. + srov. HOFSTADTER a SPENCER, 1964.

⁴² HOFSTADTER a SPENCER, 1964.

protizednářského hnutí vykazovala výrazné rysy apokalyptického myšlení - zednářství bylo označováno za zplozence z pekla.⁴³ Na tomto místě opět můžeme identifikovat starou myšlenku souboje mezi „Dobrem“ a „Zlem“, o níž jsem se zmínila výše v souvislosti s prvními americkými kolonisty.⁴⁴ Tímto osudovým zápasem „Dobra“ a „Zla“ je dnes rámována i rétorika hnutí QAnon.

4.1.2 Zrádní jezuité

Zanedlouho americkou politickou veřejnost zaplavila další vlna paniky. Ve třicátých letech devatenáctého století vyšly dvě knihy, které za hlavní nebezpečí pro „americký způsob života“ označily katolickou církev. První z nich, s názvem *Zahraniční spiknutí proti svobodám Spojených států*,⁴⁵ sepsal známý vynálezce telegrafu a Morseovy abecedy – Samuel F. B. Morse.⁴⁶ Morse tvrdil, že existuje velké spiknutí, za nímž stojí Habsburkové, konkrétně metternichovské Rakousko. Rakušané dle jeho tvrzení vyslali jezuitské misionáře, aby změnili mentalitu amerického lidu, přivedli ho ke katolické víře, a pokud by se dílo podařilo, dosadili pak potomka z rodu Habsburků coby císaře Spojených států. Militantní protestanté tuto tezi začali šířit a někteří pastoři tvrdili, že se v řadách jejich sborů objevili jezuitští špehové.⁴⁷

Antikatolické hnutí cílilo především na údajný morální úpadek „papeženců“, a to zejména v oblasti sexuální. Dobrým terčem byl především povinný celibát katolických kněží. Šířily se teze o tom, že kněží využívají zpovědnice ke svádění žen a že konventy a kláštery se hemží sexuálními orgiemi. Jednou z nejčtenějších knih své doby se stala kniha údajné uprchlé jeptišky Marie Monk s názvem *Otřesná odhalení*.⁴⁸ Autorka v ní tvrdila, že řádové sestry v jejím domovském konventu vedli k úplné poslušnosti a sexuální povolnosti vůči kněžím. Nemluvňata vzešlá z těchto hříšných styků údajně ihned po pokřtění zavraždili. Kniha je všeobecně považována za smyšlenou, motivace autorky se nepodařilo odhalit, její matka však uváděla, že trpěla duševní poruchou poté, co si v dětství poranila mozek. Její dílo však mělo na americkou antikatolickou atmosféru razantní dopad.⁴⁹

Skutečný důvod antikatolické paniky devatenáctého století byl prozaický – zvyšovala se imigrace irských a německých katolíků do Spojených států a země, doposud řízená evangelíky, se bála ztráty své protestantské tradice i „typicky amerického způsobu života“.⁵⁰ Šlo o zachování moci v rukou potomků původních kolonistů. Herbert Spencer ve své oxfordské přednášce reflektující myšlení

⁴³ Ibid.

⁴⁴ BUTTER, 2020. s. 649

⁴⁵ MORSE, Samuel Finley Breese. *Foreign conspiracy against the liberties of the United States*. Boston: Crocker & Brewster, 1835.

⁴⁶ HOFSTADTER a SPENCER, 1964.

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ MONK, Maria; DWIGHT, Theodore; SLOCUM, J. J. a HOYTE, William K. *Awful disclosures*. New-York: M. Monk, 1836.

⁴⁹ HOFSTADTER a SPENCER, 1964.

⁵⁰ BUTTER, 2020. s. 651

Richarda Hofstadtera podotýká, že antikaticismus se stejně jako antizednářství smísily s americkou stranickou politikou, a staly se tak trvalým faktorem v americké politice.⁵¹ Časem elity začaly prezentovat různá spiknutí (ať už zednářská nebo katolická) jako hlavní příčinu toho, proč se „Americe“ v některém odvětví nedaří. Vysvětlovány tak byly především ekonomické krize.⁵² Za hlavní strůjce monstrózního komplotu proti americké demokracii byli označeni zejména papež, rakouský kníže Metternich a evropští panovníci obecně.⁵³

4.1.3 Konpirační teorie a spor o otroctví

Butter upozorňuje, že nejlivnější konpirační teorie se v období předcházejícím vypuknutí občanské války⁵⁴ nepřekvapivě točily kolem otázky otroctví.⁵⁵ Zastánci otroctví začali vnímat abolicionistické hnutí jakožto prostředek, jímž spiknutí v čele s Brity docílí oslabení americké demokracie a ekonomiky. Součástí spiknutí samozřejmě museli být i „vnitřní zrádci“, za ty byli označeni pochopitelně republikánští politici. Po zvolení Lincolna do prezidentského úřadu demokraté tvrdili, že se vláda Spojených států dostala do područí tohoto spiknutí.⁵⁶

Konspirace nicméně hrála roli i na druhé straně barikády. Republikáni totiž tvrdili, že jejich cílem není boj proti otroctví jako takovému, ale proti tomu, co nazývali „Slave Power“, tedy vlivu nejmočnějších otrokářů na národní politiku.⁵⁷ Abolicionisté, kteří argumentovali proti otroctví na základě morálních pohnutek, byli podle Buttera vždy v menšině, šlo především o to, kdo uchopí moc v nových státech, kterou mnozí politici ze „Severu“ nechtěli přenechat otrokářům z „Jihu“. Tvrdili tedy, že existuje spiknutí mocných otrokářů, kteří jednají podle tajného plánu v rozporu s národními zájmy.⁵⁸

4.1.4 Změna v myšlení americké pravice v Hofstadterově době

Hofstadter psal o paranoidním stylu americké politiky ale už v odlišné době. Zatímco v devatenáctém století alarmisté varovali zejména před nebezpečím přicházejícím zvenčí, v padesátých letech dvacátého století se již americká pravice cítila vyvlastněna. Cizí prvky už se do americké společnosti infiltrovaly a začaly její politiku reálně ovlivňovat – v jejich očích už byly staré americké ctnosti rozvráceny kosmopolity, intelektuály a socialisty. V tu dobu šlo hlavně o to zastavit destruktivní trend včas a odvrátit definitivní zničení americké tradice.⁵⁹

⁵¹ Ibid.

⁵² Ibid.

⁵³ BUTTER, 2020. s. 651

⁵⁴ Tzv. „Antebellum period“, tj. období cca od první čtvrtiny 19. století až do vypuknutí občanské války v šedesátých letech.

⁵⁵ BUTTER, 2020. s. 652

⁵⁶ Ibid.

⁵⁷ Ibid.

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ HOFSTADTER a SPENCER, 1964.

Zrada tedy přicházela zevnitř – z řad samotných amerických politiků a nejvyšších představitelů. Události druhé světové války, a především její důsledky, americkou politickou paranoiou jen umocnily. Důležitou roli samozřejmě sehrála i významná židovská imigrace, k níž docházelo od počátku dvacátého století.⁶⁰ Právce padesátých let považovala Rooseveltův Nový úděl za výsledek dlouhodobého spiknutí amerických elit, které trvalo již více než jednu generaci. Za cíl měla rozvrat amerického tržního kapitalismu a nastolení socialismu a následně komunismu.⁶¹ Přesvědčení, že země je prodchnuta komunistickými agenty, kteří mají za úkol paralyzovat odpor loajálních Američanů, pak vyvrcholilo v politice „mccarthismu“.⁶² Hlavním obětním beránkem se stal sám generál Marshall, autor plánu poválečné obnovy Evropy. Dočkal se obvinění, že každý jeho skutek je veden v zájmu cizích mocností, zejména Kremlu.⁶³

Zásadními znaky projevu paranoidního mluvčího dle Hofstadtera tedy jsou: rozčilenost, přehnaná podezřívavost, přehnaná agresivita, grandióznost a apokalyptičnost.⁶⁴ Zejména poslední vlastnost je typická. Nehraje se totiž o nic menšího než o život či smrt celých světů, celých politických a ekonomických systémů, celých systémů lidských hodnot.⁶⁵ Lidé jsou svolávání na barikády v otázce civilizačních témat. „Zlo“ je absolutní zlo a „Dobro“ je absolutní dobro. Tento boj mezi „Dobrem“ a „Zlem“ na život a na smrt je, jak uvidíme níže, typickým a klíčovým bodem politického působení i v rámci hnutí QAnon.

V Hofstadterově době, tedy v šedesátých letech dvacátého století, ovšem došlo k poklesu vlivu konspiračních teorií ve společnosti. Mnohým intelektuálům, zejména těm pocházejícím z Frankfurtské školy,⁶⁶ se podařilo odhalit jejich nebezpečí pro demokratický systém i jejich vnitřní rozpory. Konspirace přestaly být považovány za druh pravověrného vědění a byly marginalizovány zejména díky snaze médií, akademiků, vydavatelů a dalších aktérů, kteří rozhodovali o tom, jaké informace se na veřejnosti objeví. Po 11. září 2001 jsme nicméně svědky jejich návratu do mainstreamu. Tento „comeback“ lze spojit

⁶⁰ BUTTER, 2020. s. 653

⁶¹ HOFSTADTER a SPENCER, 1964.

⁶² Mccarthismus byla politika uplatňovaná ve Spojených státech v padesátých letech. Vyznačovala se perzekucí údajných přesvědčených socialistů a komunistů bez ohledu na důkazy proti nim. Oběti byly obviňovány z podvrtné činnosti nebo z velezrady.

Mccarthismus. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2023-10-13]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Mccarthismus>

⁶³ HOFSTADTER a SPENCER, 1964.

⁶⁴ HOFSTADTER, Richard. 2008

⁶⁵ HOFSTADTER a SPENCER, 1964.

⁶⁶ Frankfurtská škola byla sociologicko-filosofickou školou vzešlou z kritické teorie společnosti. Vyznačuje se moderním levicovým pohledem na kulturu a společnost (tzv. „nová levice“). Významně ovlivnila zejména studentská hnutí 60. let dvacátého století. Více viz MAVADA, Radim. Škola frankfurtská. Online. Sociologická encyklopedie. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/%C5%A0kola_frankfurtsk%C3%A1. [cit. 2024-02-02].

zejména s rozšířením internetu a sociálních sítí. Role „gatekeepers“⁶⁷ totiž v současném světě ztrácejí svou funkci.⁶⁸

4.2 Křesťanský fundamentalismus a radikalizace

Křesťanský fundamentalismus, zejména pak fundamentalismus evangelikální, je nepochybně důležitým zdrojem myšlenek a inspirace pro hnutí QAnon. Alespoň stručně je třeba zmínit, jak jsou fundamentalisté ovlivňováni a propojováni s americkou extrémní pravicí. Zdá se totiž, že zatímco nacionalistická politická konspirativní paranoia ruku v ruce s fundamentalistickou evangelikální doktrínou tvoří ideologickou bázi hnutí QAnon, radikálně pravicové a extremistické skupiny tvoří jeho hybnou sílu.

4.2.1 Tradiční americký způsob života

Již v předchozí podkapitole, v níž jsem se základním způsobem pokusila shrnout Hofstadterovu tezi o paranoidním stylu v americké politice, se objevila zmínka o „americkém způsobu života“. Devatenácté století se v mladé Unii neslo ve znamení ochrany toho, co je americké, tedy toho, co Spojené státy odlišovalo od ostatních států světa, zejména od evropské domoviny amerických předků. Sem patřila především svoboda a demokracie. Hodnoty, které lákaly za „velkou louží“ další a další evropské migranty a exulanty. Ať už zde hledali svobodu ekonomickou, utíkali před politickou perzekucí, nebo se domnívali, že zde jako původní kolonisté naleznou svobodu náboženskou.

Právě otázka víry a vyznání se ale začala komplikovat. Mnozí Američané totiž kromě svobody a demokracie za nedílnou součást „amerického způsobu života“ považovali také protestantismus. Ať už se jednalo o vlivy puritánské, evangelikální, baptistické, nebo presbyteriánské, bylo protestantské vyznání jednou ze základních složek identity amerického občana. Vlivem sílící migrace lidí pocházejících z katolických, často absolutisticky řízených, evropských zemí, rostla ve Spojených státech averze vůči katolíkům. Na druhé straně ani lidé bez vyznání, nebo snad dokonce ateisté, nedokázali najít v USA pochopení. Jistě, svoboda vyznání je nedílnou součástí „Bill of Rights“, ale nedokáže zcela zamezit společenské exkluzi. Víra v Boha byla základním stavebním kamenem americké identity,⁶⁹ na bezvěrce se hledělo s despektem, v horším případě jako na nebezpečí pro americké politické zřízení, protože na ně pohlíželi buď jako na zednáře, nebo na potenciální jakobínské revolucionáře.⁷⁰

⁶⁷ Výraz jsem ponechala v originále, protože dle mého názoru lépe vystihuje funkci strážců veřejného prostoru než české ekvivalenty.

⁶⁸ BUTTER, 2020. s. 656

⁶⁹ Dodnes je oficiálním mottem USA fráze „In God we trust“, jejíž původ lze najít v americké občanské válce. Poprvé se na mincích Unie objevilo roku 1864.

In God we trust. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2023-10-13]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/In_God_We_Trust

⁷⁰ HOFSTADTER a SPENCER, 1964.

Další důležitou součástí americké identity vedle svobody, demokracie a protestantského vyznání pak byl samozřejmě moderní kapitalismus volného trhu. Ten však lze považovat za součást samotné protestantské etiky, jak se ve své slavné práci *Protestantská etika a duch kapitalismu* pokusil vysvětlit významný německý sociolog přelomu 19. a 20. století Max Weber.⁷¹

4.2.2 Vlivy působící radikalizaci protestantů po americké občanské válce

Po skončení občanské války ve Spojených státech se společenská situace v zemi významně proměnila. Ke zrušení otroctví došlo již v průběhu války, po jejím skončení se republikánská vláda snažila o významné politické, ekonomické i sociální změny v oblastech poražené konfederace. Mezi tyto snahy mimo jiné patřilo též úsilí o narovnání občanských práv Afroameričanů mužského pohlaví, a to zejména v oblasti svobodného výkonu jejich volebního práva. Jako protitlak vůči této snaze začaly na konci devatenáctého století na americkém Jihu vznikat první buňky neblaze proslulého křesťanského a rasistického hnutí Ku-Klux-Klan, jemuž se detailněji budu věnovat později. „Jižané“ nebyli ochotni umožnit Afroameričanům volbu nejen kvůli rasistickým přesvědčením, ale také proto, že museli zákonitě inklinovat během voleb k nenáviděným republikánským politikům. Situaci nepomáhala ani poválečná ekonomická situace a korupce, jež se dotýkala i nejvyšší politiky a okolí samotného prezidenta Ulysease Granta.⁷²

Důležitý faktor pak představovala i postupující urbanizace. Americký protestantismus se hodil k venkovskému a maloměstskému způsobu života, kde se snadno udržovaly a vynucovaly jeho morální principy. S velkými společenskými změnami zejména v průmyslovém odvětví ale začalo docházet k masivním přesunům lidí do měst. Jednotlivé denominace se tak musely smířit se ztrátou členů, a tím i finančních podporovatelů. Pokud tomu chtěly čelit, musely migrovat do měst za nimi, což s sebou neslo logistické i finanční potíže.⁷³ Situaci nepomáhala ani pokračující a čím dál větší imigrace cizinců nereformovaného vyznání, zejména evropských katolíků. V amerických školách v této době převažovala výuka založená na evangelikální morálce. Hodnoty jako dodržování šabatu, odsuzování nezřízeného pijáctví, tvrdá práce a především přesvědčení, že ctnosti budou Bohem odměněny, se úplně neslučovaly s praxí katolických přistěhovalců, kteří často žili v chudobě a pojila se k nim řada sociálních problémů.⁷⁴

Další problematický import z Evropy představovalo postupující kritické postosvícenské vědecké myšlení a sekularizace. Věda se dostávala do přímého střetu s autoritou Bible, v zásadě jediným

⁷¹ Srov. WEBER, Max. *Protestantská etika a duch kapitalismu*. Přeložil Aleš VALENTA, přeložil Miloš HAVELKA. Knihovna německého historického myšlení. Praha: Argo, 2023. ISBN 978-80-257-4129-0.

⁷² TINDALL, George Brown a SHI, David E. *Dějiny států USA*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1994. ISBN 80-7106-088-7. s. 361-365

⁷³ AHLSTROM dle ŠŤASTNÁ, Kateřina. *Evangelikální fundamentalismus: Věda a náboženství*. Brno, 2009. Dostupné také z: <https://is.muni.cz/th/psnu1/>. Bakalářská práce. Masarykova Univerzita. s. 7

⁷⁴ MARSDEN, George M. *Fundamentalism and American Culture: The Shaping of Twentieth Century Evangelicalism, 1870-1925* [online]. Oxford University Press, 1982 [cit. 2023-10-19]. s. 14

fundamentem protestantského myšlení. Důraz protestantů na autoritu svatého textu byl v zásadním střetu s dominantními vědeckými teoriemi konce 19. století – zejména darwinismem a pozitivismem.⁷⁵ V USA se tak na počátku 20. století rozšířila kritika evoluční teorie založená na skotské filosofii zdravého rozumu, jež se opírala zejména o kritiku induktivní metody vědy.⁷⁶ Takovou metodiku příznivci filosofie zdravého rozumu považovali za neobjektivní a nevědeckou.⁷⁷

4.2.3 Zrození fundamentalismu

Ve snaze reagovat na změny ve společnosti se po občanské válce objevil evangelický revivalismus, který je pro americkou sociální realitu typickým jevem. Revivalisté usilovali o znovuoobnovení autority Bible, křesťanské morálky coby charakteristické americké národní ctnosti a o obnovení starého řádu. Za záruku prosperity a sociálního smíru mezi občany USA považovali pouze tradiční americké hodnoty spojené s křesťanstvím, ctností, bohatstvím a kapitalismem. Mnozí revivalisté se tak stavěli odmítavě k nové liberální teologii, jejíž představitelé se snažili promýšlet otázku evoluce a ukázat, že nemusí být v rozporu s Božím Zjevením. Není tedy divu, že právě konzervativní revivalističtí kazatelé stáli za zrodem premileniálního myšlení a posléze také evangelického fundamentalismu.⁷⁸

Premilenialisté⁷⁹ viděli v modernizačních procesech znaky úpadku, nastávající konec světa a příchod Božího soudu, proto se úpěnlivě snažili o zachování tradic. Silným znakem tohoto myšlenkového směru byl především puritánský způsob uvažování odmítající světské radovánky, a to zejména ty nejvíce upadlé – konzumaci drog a alkoholu. Pro premilenialisty byl také zásadní doslovný výklad Bible.⁸⁰

Klíčovým krokem ve zrodu fundamentalistického hnutí se stalo vydání sborníku s názvem *The Fundamentals: A Testimony to the Truth*,⁸¹ jenž se stal základním průvodcem pro kazatele v obraně

⁷⁵ AHLSTROM dle ŠŤASTNÁ, 2009. s. 8

⁷⁶ Skotská filosofie zdravého rozumu podrobuje kritice induktivní vědeckou metodu. Terčem kritiky je postup, kdy vědci nejprve vytvoří teorii a k ní poté formulují hypotézy, jež jsou následně testovány. V tomto procesu dle kritiků dochází ke zkreslování reality, jež je zasazována do prekonceptů i za cenu posunu vůči skutečnosti. Přívrženci skotské filosofie vycházeli především z učení Thomase Reida, který identifikoval rozpory v Humeově skeptické filosofii. Reid v rozporu s Humem tvrdil, že věci jsou prostě takové, jaké se zdají být a člověk se má řídit „zdravým rozumem“. DELASHMUTT, Michael W. Nathaniel William Taylor and Thomas Reid: Scottish common-sense philosophy's impact upon the formation of New Haven theology in Antebellum America. *Scottish Journal of Theology* [online]. 2005, vol. 58, no. 1, s. 62. ISSN 00369306.

⁷⁷ Srov. MARSDEN, George M. *Fundamentalism and American Culture: The Shaping of Twentieth Century Evangelicalism, 1870-1925* [online]. Oxford University Press, 1982 [cit. 2023-10-19]. s. 14-17

⁷⁸ ŠŤASTNÁ, 2009. s. 11

⁷⁹ Na rozdíl od postmilenialistů, kteří se naopak k modernizačním procesům stavěli pozitivně a viděli v nich vyvrcholení Božího díla a definitivní vítězství Krista nad Zlem. Srov. ŠŤASTNÁ, 2009 s. 17

⁸⁰ ŠŤASTNÁ, 2009. s. 18

⁸¹ ORR, James et al. *The Fundamentals: A Testimony to the Truth*. Online. 1910. Dostupné z: <https://digitalcommons.biola.edu/the-fundamentals/1/>. [cit. 2023-10-16].

víry a Písma proti kritice.⁸² Situace se vyostřila po vstupu Spojených států do války v Evropě, jemuž se většina Američanů chtěla vyhnout. Válka pozitivně ovlivnila ekonomickou situaci v zemi a způsobila tak též významnou migraci černošského obyvatelstva z Jihu na Sever, kde Afroameričané nacházeli uplatnění ve zbrojním průmyslu. Tyto změny vyvolaly rasové nepokoje a obnovení Ku-Klux-Klanu. Klan myšlenkově vycházel jak z nativismu,⁸³ tak fundamentalismu a zakládal si především na „stoprocentním amerikanismu“ reprezentovaném v Americe narozenými bílými protestanty.⁸⁴

První světová válka měla ale také vliv na změnu v myšlení premilenialistů. Až do této chvíle hleděli směrem k poslednímu soudu a soustředili se na misijní činnost, společenské problémy je nezajímaly, protože byly pouze projevem upadající moderní společnosti. Ve válečné a poválečné době ale došlo ke změně. Spojené státy zachvátila vlna patriotismu. Premilenialističtí kazatelé popisovali německé válečné běsnění jako důsledek kritické interpretace Bible a zhoubného vlivu filosofie Fridricha Nietzscheho a nové německé teologie. Svět spěl ke konci, protože se Němci snažili o obnovu Římského impéria. Nedalo se s tím ale podle nich nic dělat, bylo třeba vyčkat na druhý příchod Krista.⁸⁵ Tento odmítavý postoj k válce, jež byla považována za bytostně špatnou a pro křesťany nepřijatelnou, ale kritizovali liberálové. Liberální postmilenialisté totiž tvrdili, že zlu, které spatřovali v Německu, je třeba čelit a porazit ho. Stanoviska premilenialismu tedy označili za neamerická a nepatriotická.⁸⁶ Obě strany se ve všeobecně germanofobní atmosféře navzájem obviňovaly ze spolupráce s Němci. Pod tímto tlakem premilenialisté postupně přehodnotili postoj – válka se jim náhle zdála být přijatelnou, a to zejména proto, aby zastavila zhoubné německé modernistické myšlení a napomohla k uchování hodnot. Tím došlo k obratu v premilenialistickém myšlení – začali se zajímat o veřejné dění.⁸⁷

V roce 1918 došlo ke vzniku první explicitně fundamentalistické organizace s názvem *World's Christian Fundamentals Association*, jež jasně definovala své úhlavní nepřátele: „*modernismus, Darwinismus, teologický liberalismus, vyšší kritiku Bible, lhostejnost vůči morálce, racionalismus a římský katolicismus.*“⁸⁸ Hlavním cílem fundamentalismů bylo zabránit postupující sekularizaci školství, zejména pak výuce evoluční teorie na školách. Přestože boj proti evoluční teorii původně nebyl nejdůležitější agendou fundamentalistů, stal se nakonec průběžným kamenem jejich vzestupu i pádu. Právě kritika darwinismu přinesla fundamentalistům ve dvacátých letech minulého století největší popularitu a pomohla jim získat převahu v protestantských denominacích, v nichž sváděli neustálý

⁸² ŠŤASTNÁ, 2009. s. 23

⁸³ Tedy hnutí usilující o zachování či obnovu nativní (domácí) kultury tváří v tvář vnímané hrozbě pocházející z cizího prostředí. Srov. TINDALL, 1994. s. 523

⁸⁴ TINDALL, 1994. s. 524-526

⁸⁵ ŠŤASTNÁ, 2009. s. 25

⁸⁶ MARSDEN dle ŠŤASTNÁ, 2009. s. 26

⁸⁷ Ibid. s. 27

⁸⁸ BRASHER dle ŠŤASTNÁ, 2009. s. 30

souboj s liberálně orientovanými teology. Na jejich stranu se totiž právě kvůli kritice evoluční teorie připojili umírnění konzervativci, kteří jinak fundamentalistickou doktrínu spíše odmítali.⁸⁹

Kvůli postoji k evoluční teorii se nicméně fundamentalismus nakonec také společensky zdiskreditoval. Ústřední roli přitom sehrál soudní proces s mladým středoškolským učitelem Johnem Scopesem, který v rozporu se zákony státu Tennessee ve škole vyučoval evoluční teorii.⁹⁰ Jeho žalobce, významný fundamentalista, kazatel a aktivista William Jennings Bryan, kvůli brilantně vedené Scopesově obhajobě musel přiznat, že s kritickým studiem Bible nebyl obeznámen a sám připustil, že nevěří v některé základní argumenty kreacionistů.⁹¹ Přestože byl Scopes za porušení zákona nakonec odsouzen, fundamentalismus obdržel v očích veřejnosti zásadní ránu a jeho popularita významně poklesla. Samotného Bryana nedlouho poté skolil infarkt.⁹²

4.2.4 Radikální a extremistická hnutí

Nyní se ještě v následujících odstavcích zaměřím na několik nejznámějších amerických pravicově extremistických skupin a hnutí, které v sobě snoubí jak „lásku“ k americké kultuře a fundamentálnímu křesťanství, tak nenávisť vůči cizincům, židům, katolíkům a „méněcenným rasám“. Jelikož je krajní pravice ve Spojených státech velice rozdrobená, založená na mnoha fluidních základech, a především vždy schopna zareagovat na rozpuštění některé z organizací tím, že se přetvoří a adaptuje na novou realitu, nemá smysl zde vytvářet výčet extremistických skupin, natož je kategorizovat. Na tomto místě nicméně lze zmínit některé nejčastější proudy, v nichž se jednotlivé skupiny pohybují, a to: anti-vládní skupiny, milice, rasistická hnutí⁹³, národně socialistická hnutí, historicky revizionistická hnutí a alt-right⁹⁴ hnutí.⁹⁵ Některé z těchto skupin otevřeně staví na nacistické ideologii, jiné spíše na zakořeněném přesvědčení o nadřazenosti bílé „rasy“.

Pro potřeby této práce zmíním pouze čtyři příklady. Dle mého názoru nelze začít jinde než u již výše zmíněného Ku-Klux-Klanu, a to především proto, že Ku-Klux-Klan je dodnes symbolem amerického rasismu a nadřazenosti bílých protestantů. Jedná se o všeobecně nejznámější extremistickou organizaci, jejíž nechvalný věhlas sahá daleko za hranice Spojených států, a to i přesto, že její vliv v rámci extremistické scény setrvale klesá.⁹⁶

⁸⁹ MARSDEN dle ŠŤASTNÁ, 2009. s. 34

⁹⁰ TINDALL, 1994. s. 525-527

⁹¹ Např. teorii, že svět je starý pouze několik tisíc let. DAVIES, Meryll Wyn. *Darwin a fundamentalismus. Postmodernistická setkávání*. Praha: Triton, 2002. ISBN 80-7254-267-2. s. 36-37

⁹² ŠŤASTNÁ, 2009. s. 36

⁹³ V USA známá jako „White supremacy movement“.

⁹⁴ Hojně využívaná zkratka pro „alternative right“, česky alternativní pravice.

⁹⁵ ČERNÝ, Daniel. *Countering Violent Extremism a krajní pravice v USA*. Brno, 2021. s. 12-15

⁹⁶ Dle informací z každoročních zpráv americké neziskové organizace Southern Poverty Law Center (SPLC), která mapuje tzv. „hate groups“, se zdá, že ačkoliv počet těchto skupin v posledních letech v USA narůstá, vliv Ku-Klux-

4.2.4.1 Ku-Klux-Klan

Fenomén Ku-Klux-Klanu⁹⁷ je v odborné i populární literatuře velmi dobře popsán, na tomto místě tedy nemá smysl zabíhat do větších detailů. Přesto bylo jeho historické formování, ideologické působení, ale i odporné násilné činy, jichž se bratrstva dopouštěla, něčím, co významně ovlivňovalo atmosféru v americké společnosti po mnoho desítek let. KKK se totiž podařilo stát se masovým hnutím dávno před vznikem internetu, a dokonce i před významným rozšířením nejdůležitějších masmédií 20. století – rozhlasového a televizního vysílání.

Klan vznikl v roce 1866 jakožto produkt poválečného kvasu v období rekonstrukce Jihu a neschopnosti některých veteránů konfedační armády smířit se s porážkou v občanské válce, ztrátou politické moci i s dynamikou nadcházející sociální změny.⁹⁸ Cílem takzvaného „prvního klanu“ bylo zastrašovat nenáviděné republikánské politiky, a především pak jejich přívržence z řad afroamerického obyvatelstva. Vyvolávání strachu se občas zvrhlo v násilnosti a vandalismus. Identita členů bratrstva⁹⁹ měla zůstat utajena, proto se první „rytíři“ začali oblékat do dlouhých hábitů s kápí. Významnou roli v organizaci od počátku hrála symbolika a mystika tajného společenství. Kromě kostýmů, které měly v obětech klanu vyvolávat zděšení, šlo například také o způsob svolávání schůzí klanu prostřednictvím zapálení velkého dřevěného kříže.¹⁰⁰ První klan postupně začal slábnout v sedmdesátých letech 19. století poté, co kongres vydal zabezpečovací zákony¹⁰¹, jež měly zaručovat ochranu afroamerických voličů.¹⁰² Tyto zákony byly celkem tři, přičemž třetí se týkal přímo Klanu. Prohlásil jeho aktivity za protiprávní, umožnil prezidentovi Grantovi pozastavit v některých státech platnost *habeas corpus*¹⁰³ a zahájit hromadné trestní stíhání členů Klanu, čímž de facto způsobil úplné vymýcení klanových aktivit.¹⁰⁴

Renesanci a největší expanzi zažil Klan v průběhu a po skončení první světové války. Vznik druhého Klanu se často dává do souvislosti se šířící se popularitou němeého filmu *Zrození národa*, jehož ústředním tématem bylo zavraždění Abrahama Lincolna a období rekonstrukce Jihu. Ku-Klux-Klan zde

Klanu mezi nimi naopak oslabuje. SOUTHERN POVERTY LAW CENTER. 2022: The Year in Hate & Extremism. 2023. Dostupné z: <https://www.splcenter.org/year-hate-extremism-2022>. [cit. 2024-01-27].

⁹⁷ Dále budu používat zkratku KKK

⁹⁸ KLOBUCHAR, Lisa. *1963 Birmingham Church Bombing: The Ku Klux Klan's History of Terror* [online]. 1. Compass Point Books, 2009 [cit. 2023-10-22].

⁹⁹ Původně se KKK ničím nevymykal ostatním podobným studentským bratrstvům, která využívala kostýmy a specifické bratrské rituály. Srov. TINDALL, 1994. s. 361

¹⁰⁰ KLOBUCHAR, 2009. s. 18-19

¹⁰¹ „Enforcement Acts“ vydané kongresem 1870-1871, viz také: Enforcement Acts. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2024-01-27]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Enforcement_Acts

¹⁰² TINDALL, 1994. s. 361

¹⁰³ Základní ústavní právo, které chrání před nezákonným a neomezeným uvězněním. *Document: What You Should Know About Habeas Corpus* [online]. 2007 [cit. 2023-10-22].

¹⁰⁴ TINDALL, 1994. s. 361

byl vykreslen jakožto společenství hrdinů ochraňujících křesťanské americké hodnoty.¹⁰⁵ Výše jsme zmínili, jak významným společenským změnám v tomto období docházelo. Klan se ale proměnil. Byl už oddán „stoprocentnímu amerikanismu“, nikoliv konfederaci a byl odhodlán bránit svou představu o americkém způsobu života před nežádoucími vlivy černochů, katolíků, židů a přistěhovalců.¹⁰⁶ Změnila se také jeho politická loajalita, z původně antirepublikánské konspirace se stala organizace, jež se skládala jak z demokratů, tak z republikánů. K přiblížení s republikány přispěla především společná témata, kupříkladu prosazování prohibice.¹⁰⁷

Příklonem k nativismu se z kdysi výhradně jižanské organizace stalo celonárodní hnutí, které v dobách své největší slávy v polovině dvacátých let čítalo tři až šest milionů členů.¹⁰⁸ Klanová symbolika, hořící kříže a magické rituály vnášely do všednodennosti amerických obcí oživení a hrály v této době velikou roli. Dalším rysem mystiky byly názvy jednotlivých funkcí v Klanu. Klan se významně rozrostl, a musel tedy mít jasnou hierarchii a strukturu. Nejvyšší celonárodní představitel Klanu měl titul *Imperiální čaroděj*, vůdcové v jednotlivých státech nesli označení *Velcí draci*, v okresech *Velcí obři* a vůdci místních buněk si říkali *Vznešení Kykloponé*.¹⁰⁹

Významnou roli hrála též postupující urbanizace, Klan se těšil oblibě především mezi těmi, kdo do měst nově přicházeli z venkova. Velkou změnou byla také schopnost zapojit do chodu organizace ženy. Klan reagoval na nejistotu, kterou do života lidí vnášelo období prudkých společenských změn. Byl vlastně vyhocenou reakcí proti všemu cizímu a posunu morálních hodnot. Popularita Klanu nicméně ve třicátých letech klesla, a to z mnoha důvodů. Nejničivější dopad mělo především odsouzeníhodné násilí, které podkopalo víru běžných lidí v morální pohnutky celé organizace.¹¹⁰ Nutno podotknout, že násilí v této době nebylo používáno pouze vůči „barevným“ a „občanům druhé kategorie“, ale také vůči bílým protestantům, kteří se nějak prohřešili proti morálce hlásané klanem. Milenci přistižení při milostném aktu v automobilu, nebo opilí lidé se tak stávali oběťmi brutálního a mnohdy smrtelného bičování ze strany samozvaných morálních soudců z řad Klanu.

¹⁰⁵ LILES, Stinson. Southern Hollow Podcast: A 1905 Silent Movie Revolutionizes American Film—and Radicalizes American Nationalists [podcast]. 28. 1. 2018 [cit. 2023-10-22]. Dostupné z: <http://www.southernhollows.com/episodes/birthofanation>

¹⁰⁶ TINDALL, 1994. s. 524

¹⁰⁷ PEGRAM, Thomas R. Hoodwinked: The Anti-Saloon League and the Ku Klux Klan in 1920s Prohibition Enforcement. *The Journal of the Gilded Age and Progressive Era*. 2008, **7**(1), 89–119. [cit. 2023-10-22]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/25144510>.

¹⁰⁸ MCVEIGH, Rory. Structural Incentives for Conservative Mobilization: Power Devaluation and the Rise of the Ku Klux Klan, 1915-1925. *Social Forces* [online]. 1999, **77**(4), 1461-1496 [cit. 2023-10-22].

¹⁰⁹ KLOBUCHAR, 2009. s. 34

¹¹⁰ TINDALL, 1994. s. 525

Od padesátých let minulého století až dodnes se organizace označuje v množném čísle jako „Pozdní Klany“.¹¹¹ Pro toto období je typické, že mezi sebou soutěží různé klanové buňky. Po rozpuštění celonárodní organizace KKK, k němuž došlo v roce 1944,¹¹² je tak hnutí rozdrobeno do celé řady místních buněk, které spolu nekomunikují a často sdílí jen symboliku a základní hodnoty. V šedesátých letech pak docházelo k častým útokům (v celé řadě případů i bombových) KKK vůči aktivistům za lidská práva, přičemž nejznámější je kauza vraždy trojice občanských aktivistů, na jejíž organizaci se podíleli i příslušníci policie.¹¹³

Na přelomu tisíciletí pak došlo ke sblížení KKK s extrémně pravicovými neonacistickými skupinami, některé skupiny KKK poté přijaly i neonacistickou symboliku.¹¹⁴ Dnešní Klan se tedy spíše než masovému hnutí, jímž byl před sto lety, blíží menším extremistickým organizacím, které se od sebe navzájem poměrně významně liší. Jeho členská základna se pohybuje v řádu jednotek tisíc.¹¹⁵

Tento krátký vhled do minulosti Klanu zakončím citátem z knihy *Ku-klux-klan: Tady bydlí láska*¹¹⁶, jíž po své účasti na sjezdu jedné z klanových buněk sepsala Katarzyna Surmiak-Domańska. Autorka zde citovala proslov pastora a Velkého čaroděje Thomase Robba: „*J sme potomky vyvoleného národa. Skutečným Izraelem. Od narození. Geneticky. Musíme se stavět na odpor Satanovi, který se, jak píše Bible, vydává za anděla světla a jeho sluhové se maskují za spravedlnost a lásku. Například bratrskou lásku ras. Zeptáte se, jestli byl Kristus rasista? Ano, Kristus byl rasista. Ať se nám to líbí, nebo ne.*“¹¹⁷ Tento postoj reprezentuje antisemitskou víru o nadřazenosti árijských národů, jíž hlásají církve spojené s ideologií „Christian Identity“.¹¹⁸ Co přesně tato ideologie hlásá, se pokusím popsat hned v následujících odstavcích o Aryan Nations.

¹¹¹ „Later Klans“, viz Ku-Klux-Klan. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2024-01-27]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Ku_Klux_Klan

¹¹² DR. COLESCOTT DIES; EX-CHIEF OF KLAN; Successor of Hiram W. Evans Disbanded Order in 1944-- Joined Group in 1920's. *The New York Times* [online]. 13. 1. 1950, archivováno z originálu 4. 2. 2017 [cit. 2024-01-27]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1950/01/13/archives/dr-colescott-dies-exchief-of-klan-successor-of-hiram-w-evans.html>

¹¹³ Znamé jako „Freedom Summer Murders“ viz např. Murders of Chaney, Goodman, and Schwerner. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2023-10-22]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Murders_of_Chaney,_Goodman,_and_Schwerner

¹¹⁴ STURGIS, Sue. Immigration fuels Klan surge. *Facing South* [online]. 2007, 12.2.2007 [cit. 2023-10-22].

¹¹⁵ Dle informací výše zmíněné neziskové organizace SPLC měl KKK v roce 2015 celonárodně kolem 6000 členů, jejich počty setrvale klesají. REEVES, Jay. At 150, KKK sees opportunities in US political trends. *Online. apnews.com*. 2016. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20160701232217/http://bigstory.ap.org/article/a8ed212468c741eb993609cd480efe21/ku-klux-klan-dreams-rising-again-150-years-after-founding>. [cit. 2024-01-27].

¹¹⁶ SURMIAK-DOMAŃSKA, Katarzyna. *Ku-klux-klan: tady bydlí láska*. Přeložil Jarmila HORÁKOVÁ. Prokletí reportéři. Žilina: Absynt, 2017. ISBN 978-80-89876-49-5

¹¹⁷ Ibid. s. 94

¹¹⁸ Specifická forma křesťanství bílé nadřazenosti, nikoliv křesťanství jako takového.

4.2.4.2 Aryan Nations

Aryan Nations byla vlivnou americkou extremistickou, nenávisť šířící skupinou, kterou v sedmdesátých letech ve státě Idaho založil známý rasistický ideolog Richard Butler. Plným názvem *Church of Jesus Christ Christian, Aryan Nations*. První část názvu reflektovala Butlerovo přesvědčení, že Ježíš Kristus nebyl Žid, zatímco druhá část – *Aryan Nations* – byla inspirována árijskou identitou „bílých“ národů Evropy a Severní Ameriky.¹¹⁹

Pojetí křesťanské identity této skupiny je založeno na antisemitismu a přesvědčení o nadřazenosti bílé „rasy“. Její přívrženci totiž věřili, že pravými „izraelity“ jsou příslušníci bílých národů, které postupem času migrovaly až na Britské ostrovy¹²⁰, zatímco Židé jsou spojenci Satana, kteří se v jeho zájmu snaží podmanit svět (a nebílé „rasy“ jim k tomu pochopitelně pomáhají). Původ Židů je přitom mezi přívrženci Aryan Nations předmětem sporu: jedna větev tvrdí, že Židé jsou produktem hříšného a nepovoleného mísení Izraelitů s nečistými rasami, jiní zase, že bílí lidé jsou potomci Adama, zatímco Židé vzešli z hříšné Evy, a jsou tedy přímým důsledkem Satanova svádění.¹²¹

Butlerova církev si v Idahu vytvořila rozsáhlý soukromý rezort, který měl být útočištěm věřících uprostřed zkaženého světa. Se svou významně apokalyptickou ideologií prohlašovala, že konec světa může přijít prakticky kdykoliv. V červenci 1998 se poblíž rezortu porouchal automobil Victorii Keenan a jejímu synu Jasonovi. Matku i syna strážci rezortu brutálně zbili pažbami pušek. Soud útočníky později poslal do vězení a Keenanovým přiznal odškodnění ve výši 6,3 milionu dolarů, které měla uhradit organizace Aryan Nations. V důsledku rozsudku Butler zbankrotoval, a jelikož nemohl své závazky splácet, práva ke značce *Church of Jesus Christ Christian, Aryan Nations* přešla v roce 2001 na Keenanovy.¹²² V témže roce FBI skupinu klasifikovala jakožto teroristickou hrozbu.¹²³ K pádu Aryan Nations ovšem nedošlo. Někteří příznivci se na několika různých místech Spojených států pokusili církev obnovit. Některé z těchto pokusů byly úspěšné. Butlerova ideologie tedy stále ovlivňuje smýšlení křesťanské radikální pravice nejen v USA, ale díky sociálním sítím i v zahraničí.

4.2.4.3 White Aryan Resistance

Organizace White Aryan Resistance (zkratka WAR neboli válka) byla velice aktivní extremistická neonacistická skupina založená bývalým Velkým drakem Ku-Klux-Klanu Tomem Metzgerem na počátku osmdesátých let minulého století. Hlavní ideologií WAR kromě rasové nadřazenosti a antisemitismu byl

¹¹⁹ BALCH, Robert W. THE RISE AND FALL OF ARYAN NATIONS: A RESOURCE MOBILIZATION PERSPECTIVE*. *Journal of Political and Military Sociology* [online]. 2006, vol. 34, no. 1, s. 81-0_6. ISSN 00472697. s. 85

¹²⁰ Viz „British Israelism“, British Israelism. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2024-02-28]. https://en.wikipedia.org/wiki/British_Israelism

¹²¹ BALCH, 2006. s. 85

¹²² Ibid. s. 107-108

¹²³ FREEH, Louis Joseph. FBI Press Room - Congressional Statement - 2001 - Threat of Terrorism to the United States. *FBI*. [online]. 10. 5. 2001 Archived from the original on August 12, 2001. [cit. 2023-10-21].

specifický nacionálně socialistický program kritizující kapitalismus. Jednalo se tedy o hnutí určené bílé dělnické třídě – pracujícím lidem, farmářům a bílé chudině. Hlásali ale kompromisní socialistickou cestu, která odmítala jak kapitalismus, tak komunismus, protože slovy Metzgera: „Židé nejprve šli s kapitalismem a potom vytvořili vlastní marxistickou hru.“¹²⁴ Tento typ rétoriky přijímaly i další americké neonacistické organizace.

Na konci osmdesátých let Metzger vedl vlastní talkshow na neplacené kabelové televizi, kam si zval různé neonacistické vůdce, protipotratové aktivisty, popírače holocaustu či prosegregační právníky.¹²⁵ Metzger však dopadl podobně jako Butler a Aryan Nations. Poté, co stoupci WAR zavraždili v Portlandu etiopského studenta, byl Metzger v občanskoprávním řízení pohnán k odpovědnosti za šíření nenávistné ideologie, jež přímo vedla ke zmíněné vraždě. Metzger měl pozůstalým uhradit 12,5 milionu dolarů, které však neměl, a vyhlásil tedy bankrot.¹²⁶ Ačkoli organizace WAR fungovala i nadále, proces s Metzgerem její největší slávu fakticky ukončil.

4.2.4.4 Proud Boys

S Proud Boys už se s historií extremistických skupin přesouváme prakticky do současnosti. Tato výlučně mužská krajně pravicová militantní organizace totiž vznikla až v roce 2016 a funguje dodnes. Zajímavé je, že se Proud Boys hlásí k prozápadním hodnotám, a naopak odmítají spojení se současnou alternativní pravíci.¹²⁷ Skupina se projevuje zejména protimigračně a misogynně, přičemž se uchyluje k násilnostem. Podle politologa Josepha Lowndese se jedná především o skupinu, jež oslavuje mužské násilí, a jde tedy „spíše o pouliční gang než dobře organizovanou milici.“¹²⁸ Organizaci vytvořil v New Yorku kanadsko-americký krajně pravicový komentátor Gavin McInnes, který sám sebe označuje za libertariána a Proud Boys pak za bratrskou pijáckou partu orientovanou na libertariánské smýšlení.¹²⁹

¹²⁴ BERLET, Chip a Stanislav VYSOTSKY. OVERVIEW OF U.S. WHITE SUPREMACIST GROUPS*. *Journal of Political and Military Sociology* [online]. 2006, vol. 34, no. 1, s. 11-0_8. ISSN 00472697. s. 23

¹²⁵ TURNER, Wallace. EXTREMIST FINDS CABLE TV IS FORUM FOR RIGHT-WING VIEWS. *New York Times* [online]. 1986, 7.10.1986 [cit. 2023-10-21].

¹²⁶ LONDON, Robb. Sending a \$12.5 Million Message to a Hate Group. *New York Times* [online]. 1990, 26.10.1990 [cit. 2023-10-21].

¹²⁷ Alt-Right hnutí není snadné kvůli jejich vágnosti a různorodosti definovat. Nováková ale ve své práci věnující se přímo Proud Boys zmiňuje několik autorů, kteří se shodují na několika základních společných idejích Alt-Right a to: kritika feminismu, genderové rovnosti, politické korektnosti a migrace.

NOVÁKOVÁ, Barbora. *Proud Boys jako fenomén Alternativní pravice v USA*. Praha, 2022. Dostupné také z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/173397>. Bakalářská práce. Masarykova Univerzita. s. 13

¹²⁸ LOWNDES dle NOVÁKOVÁ, 2022. s. 21

¹²⁹ KRINER, Matthew a Jon LEWIS. Pride & Prejudice: The Violent Evolution of the Proud Boys. *Combating Terrorism Center (CTC) SENTINEL* [online]. 2021, 14(6), 26-38 [cit. 2023-10-21]. s. 26

Proud Boys navázali zejména na hnutí za mužská práva, a vznikli tak v zásadě jako reakce na krizi maskulinity.¹³⁰ Kritizují zejména feminní svět¹³¹ a politickou korektnost, stereotypně se ale věnují také židům či muslimům, ačkoliv obvinění z rasismu či antisemitismu odmítají. Pokud akcentují křesťanství, tak obvykle pouze tak, že odmítají to, co se podle nich vymyká křesťanské morálce.¹³² Za pozornost také stojí tendence k utváření subkulturní identity prostřednictvím symboliky a odívání. Evropan si ji nejlépe představí tak, podívá-li se na skupiny evropských fotbalových fanoušků – zejména ultras a hooligans, kde jsou podobné trendy v odívání dobře patrné. Společné prvky v odívání pak působí jako uniforma, což skupinám pomáhá k vytváření vnitřní koheze. Kromě toho ale také tyto „uniformy“ nahánějí strach případným oponentům. Pro Proud Boys je typické odívání se do černo-žlutých polokošil značky Fred Perry s logem PB uprostřed vavřínového věnce.¹³³ Britská oděvní značka se od spojitosti s PB nicméně distancovala a triko stáhla z prodeje.¹³⁴

Důležitou složkou identity Proud Boys je násilí, a to jak to virtuální, tak to reálné – pouliční. Nejčastějšími aktivitami skupiny jsou protesty a vyvolávání konfliktů s levicovými aktivisty, zejména s těmi, které označují za „antifa hnutí“, dále vyvolávají násilnosti na mítincích politických oponentů, nebo naopak jakožto ochranka stráží pořádek na mítincích konzervativců. Aktivní byli zejména v roce 2020, kdy se podíleli na šíření dezinformací spojených s pandemií Covidu-19 a na protiepidemických demonstracích. Zároveň pořádali protidemonstrace při pochodech Black Lives Matters a aktivně podporovali Trumpovu předvolební kampaň.¹³⁵

Není tedy divu, že symbolika Proud Boys se stala vedle symboliky QAnon tou nejviditelnější při protestech, které předcházely útoku na Kapitol 6. ledna 2021. O měsíc později úřady označily kanadskou buňku Proud Boys za teroristickou organizaci a zakázaly ji.¹³⁶ Nutno podotknout, že nešlo o žádnou živelnou akci. Všech šedesát členů Proud Boys přítomných v osudný den ve Washingtonu, se na vyvolání útoku na Kapitol dopředu domluvilo, a v průběhu akce se průběžně koordinovali, což žalobci v procesu s identifikovanými útočníky na Kapitol považovali za jasný důkaz plánované konspirace.¹³⁷ Právě jeden z členů Proud Boys, Dominic Pezzola, ukradl štít jednomu z policistů, aby s ním následně rozbil jedno z oken Kapitolu a zavedl dav do budovy. Za tento čin byl v září 2023 odsouzen k deseti letům odnětí

¹³⁰ KIMMEL dle NOVÁKOVÁ, 2022. s. 22

¹³¹ Nikoliv pouze feminismus (ten kritizují samozřejmě také, a to ve všech možných významech tohoto slova včetně prosté ženské emancipace; domnívají se, že ženy jsou přirozeně podřízené mužům). Jako feminní svět označují současnou společnost, v níž je podle jejich názoru obecná kultura „feminizována“, prosazují se ženské hodnoty a vede se válka proti „maskulinitě“ a bílým mužům (včetně „typicky“ maskulinních projevů jako je např. agresivita).

¹³² NOVÁKOVÁ, 2022. s. 24

¹³³ Viz Obrázek 9 v obrazové příloze.

¹³⁴ NOVÁKOVÁ, 2022. s. 29

¹³⁵ Ibid. s. 32

¹³⁶ KRINER a LEWIS, 2021. s. 26

¹³⁷ Ibid. s. 35

svobody.¹³⁸ Organizace nicméně ve Spojených státech nadále veřejně působí nejen v online prostoru, ale i na pouličních mítincích.

Na výše zmíněných čtyřech případech můžeme vidět proměnu americké krajní pravice nejen v čase, ale především ve způsobech, jakými oslovuje veřejnost, a v kolbištích, na nichž se rozhodla působit. Můžeme si povšimnout toho, že se snaží přebírat mainstreamová témata a působit v mainstreamových médiích, zejména těch sociálních. Současný pravicový extrémista tak přestává být jasně rozeznatelný „skinhead“ s typickým vzezřením, díky němuž ho lze snadno zaškatulkovat. A právě tato proměna se zřetelně ukáže v obraze, jehož postupnému zobrazování se bude věnovat zbytek této práce: v obraze hnutí QAnon.

¹³⁸ LYBRAND, Holmes a Hannah RABINOWITZ. Two Proud Boys sentenced for roles in Capitol attack on January 6. *CNN* [online]. 2023, 1.9.2023 [cit. 2023-10-21].

5 Vznik a vývoj hnutí QAnon

Jak jsem se pokusila nastínit v předchozím textu, různá konspirační hnutí mají v americké sociální i politické realitě poměrně bohatou historii. Samotný vývoj hnutí QAnon lze dle Argentina¹³⁹ rozdělit do tří fází: proto-QAnon, kanonický QAnon a apokryfní QAnon.¹⁴⁰ Je ale třeba podotknout, že Argentino na QAnon nahlíží zejména z perspektivy náboženské. Považuje totiž QAnon především za mladé náboženské hnutí úzce spjaté s popkulturou – takzvaně „hyper-reálné náboženství“ dle konceptu Adama Possamai.¹⁴¹ Argentino tak označuje jednotlivé fáze, v nichž se QAnon vyvíjel. První fáze se vyznačuje formováním konspirativního narativu na anonymních imageboardech¹⁴² ještě před tím, než se objevil uživatel, který později vešel ve známost jako „Q“. Druhou fází formování hnutí je období, kdy „Q“ aktivně posílal své zprávy na různé imageboardy. Konkrétně se jedná o 4953 zpráv sdílených mezi 27. říjnem 2017 a 8. prosincem 2020. Třetí fází je pak období od 8. prosince 2020, kdy se objevila poslední zpráva, až do současnosti. Toto období se vyznačuje fragmentarizací hnutí, jež se projevila soustředěním se příznivců „Q“ kolem konkrétních QAnon influencerů na sociálních sítích různého charakteru.¹⁴³

Pro účely této práce vyjdu z tohoto chronologického dělení, označím je však jinými názvy: 1) formativní období hnutí QAnon, 2) období „mainstreamizace“ hnutí QAnon, 3) období fragmentarizace a transformace hnutí QAnon.

5.1 Formativní období hnutí QAnon

Místem, kde se QAnon zrodil, byl jednoznačně kyberprostor. Americký novinář Mike Rotschild, autor knihy *The Storm is Upon Us: How QAnon became a movement, cult and conspiracy theory of everything*,¹⁴⁴ tvrdí, že QAnon vyrůstá z mnohem staršího konspiračního myšlení, které přesahuje dokonce dějiny Spojených států a je hluboce zakotveno v samotném „západním myšlení“.¹⁴⁵ Narativ, který QAnon používá při popisování zvrhlého sexuálního chování, nebo satanistických praktik, můžeme

¹³⁹ Marc-André Argentino je sociální vědec působící na Concordia University v Montréalu. Specializuje se na analýzu procesů, jejichž prostřednictvím extremistické skupiny využívají moderní technologie k šíření propagandy, náboru nových členů a ohrožování demokratických struktur. Zároveň je aktivní v Centru odborné expertízy a školení v oblasti náboženského fundamentalismu, politických ideologií a radikalizace společnosti.

¹⁴⁰ ARGENTINO, 2023. s. 16

¹⁴¹ Ibid., s. 46

¹⁴² Imageboard je specifickou formou diskusního fóra či sociální sítě, která se zaměřuje především na sdílení obrázků a grafik často doplněné o text a diskusi. Vyznačuje se úplnou anonymitou uživatelů a stala se tak oblíbenou platformou pro různé konspirační, extremistické, nebo ilegální skupiny.

¹⁴³ ARGENTINO, 2023. s. 16 a 30

¹⁴⁴ ROTSCCHILD, Mike. *The Storm is Upon Us. How Qanon became a movement, cult, and conspiracy theory of everything*. London: Monoray, 2021. ISBN 978-1-80096-038-1

¹⁴⁵ Ibid. s.14

najít třeba už v *Tajné historii*,¹⁴⁶ v níž v šestém století Prokopios z Ceasareie popisuje prostopášné sexuální chování císařovny Theodory a údajně démonický charakter císaře Justiniana. Taktéž QAnon se k historii Byzance někdy vztahuje, důležitější ale je, že se tyto příběhy plné nenávisti a absurdních až směšných historek v dějinách osvědčily jako prostředek k fascinaci mas.¹⁴⁷

Toto historické zakotvení konspiračního myšlení snoubícího se s ideou „americké identity“ a křesťanství jsem se pokusila popsat ve čtvrté kapitole. V případě hnutí QAnon se nicméně jedná o velmi komplexní, různorodou a těžko přehlednou problematiku, na jejíž kořeny různí autoři nahlízejí z různorodých perspektiv. Jak konkrétně se toto mladé hnutí váže k americké konspirační, politické i kulturní historii je tedy velmi složitou otázkou, na níž nelze jednoduše odpovědět v několika řádcích. K této diskusi se tudíž budu vracet v šesté kapitole, v níž se pokusím stručně popsat, jak lze hnutí vnímat z konspirační a náboženské perspektivy, ale také jak působí ve společnosti a americké politice. V této kapitole se však soustředím na nástin základní chronologie událostí od vzniku hnutí až do současnosti. Začít ale musíme ještě před tím, než se objevil anonym označovaný jako „Q“, a to v době, kdy předvolební atmosférou USA hýbala aféra pizzagate.¹⁴⁸

5.1.1 Aféra pizzagate

Důležitým kořenem pro rozvoj hnutí se stala předvolební kampaň amerických prezidentských voleb v roce 2016, v nichž se o nejvyšší úřad Spojených států utkali republikánský kandidát Donald Trump a demokratická kandidátka Hillary Clinton.¹⁴⁹ Toto klání bylo plné standardních i nestandardních předvolebních agitačních praktik, a jak je pro Spojené státy typické, vyznačovalo se významně zvýšenou participací veřejnosti.¹⁵⁰ Na tomto místě je třeba opět podtrhnout, že na americkou politickou realitu má (na rozdíl od zkušenosti, kterou máme z většiny zemí v Evropě) významný vliv náboženství, konkrétně protestantské církve. Témata týkající se víry jsou akcentována v předvolebních kampaních

¹⁴⁶ PROKOPIOS. *Secret History* [online]. Spojené státy americké, University of Michigan Press, 1963 [cit. 2024-02-01]. Dostupné z: https://www.google.cz/books/edition/_/EMTc_Nbp5bIC?hl=cs&gbpv=0

¹⁴⁷ BETANCOURT, Roland. What the QAnon of the 6th Century Teaches Us About Conspiracies. *Time.com* [online]. 2021, 3. 2. 2021 [cit. 2023-09-30]. Dostupné z: <https://time.com/5935586/qanon-6th-century-conspiracies/>

¹⁴⁸ QAnon jakožto konspirace vyrůstá z mnoha kořenů, ale za přímého iniciačního předchůdce je dle mnoha autorů považována právě pizzagate. Srov. např. FITZGERALD, James. Conspiracy, anxiety, ontology: theorising QAnon. *First Monday*, 2022, 27 (5). ISSN 1396-0466 Dostupné z: <https://doras.dcu.ie/26731/>; BLEAKLEY, Paul. Panic, pizza and mainstreaming the alt-right: A social media analysis of Pizzagate and the rise of the QAnon conspiracy. *Online. Current Sociology*. 2023, roč. 71, č. 3, s. 509-525. ISSN 0011-3921. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/001139212111034896>. [cit. 2024-02-21]; ARGENTINO, 2023; GARRY, Amanda; WALTHER, Samantha; MOHAMED, Rukaya a MOHAMMED, Ayan. QAnon Conspiracy Theory: Examining its Evolution and Mechanisms of Radicalization. *Online. JOURNAL FOR DERADICALIZATION*. 2021, č. 26, s. 152-216. ISSN 2363-9849. Dostupné z: <https://doaj.org/article/a7d834d1de174eaabb06a688f2d9755d>. [cit. 2024-02-22]. aj.

¹⁴⁹ FITZGERALD, 2022. s. 2

¹⁵⁰ Srov. DINULESCU, Iulian. RELIGION AND POLITICS IN THE CONTEXT OF THE 6 JANUARY 2021 ASSAULT ON THE US CONGRESS. *Strategic Impact* [online]. 2021, 21(2), 78-92 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.proquest.com/scholarly-journals/religion-politics-context-6-january-2021-assault/docview/2581875468/se-2>

a významně ovlivňují ochotu voličů přijít k volbám a vybrat konkrétního kandidáta.¹⁵¹ Tato situace, jež je jazykem současné generace nejčastěji označována jako „kulturní válka“,¹⁵² vede k extrémní polarizaci společnosti. Tuto polarizaci můžeme vlivem globalizačních tendencí spatřovat v mnoha společnostech, a to i těch sekularizovaných, nicméně ve Spojených státech, zdá se, se zjevuje ve zřetelnější podobě.¹⁵³

Volební den v roce 2016 připadal na 8. listopad, v říjnu začal známý server WikiLeaks publikovat soukromou korespondenci Johna Podesty,¹⁵⁴ toho času v čele demokratické prezidentské kampaně.¹⁵⁵ Podesta z úniku informací obvinil ruské tajné služby, které se do jeho gmailového účtu měly nabourat pomocí phishingového útoku se záměrem ovlivnit výsledek amerických prezidentských voleb.¹⁵⁶ Pravost e-mailů, z nichž mělo vyplynout, že Podesta vedl kampaň prostřednictvím nestandardních praktik včetně ovlivňování médií, však odmítl potvrdit. Podestova slova později potvrdili odborníci na kybernetickou bezpečnost a vláda Spojených států. Zodpovědnost za útok připsali ruské kyberšpionážní skupině s názvem Fancy Bear.¹⁵⁷ Ovšem většina e-mailů byla podle odborníků pravděpodobně pravá. Zda se hackeři uchýlili k pozměnění některých z nich, se nepodařilo prokázat.¹⁵⁸ Na kauzu se nicméně nabalili příznivci konspiračních teorií. Konspirační influenceři v rozporu s realitou začali tvrdit, že se v Podestových e-mailech ukrývaly šifrované zprávy, díky nimž se mezi sebou dorozumívali příslušníci tajného satanistického spolku podílejícího se na obchodu s bílým masem a na sexuálním zneužívání nezletilých. Do spolku samozřejmě měli patřit jak sám Podesta, tak prezidentská kandidátka Hillary Clinton.¹⁵⁹

V osmdesátých a devadesátých letech minulého století Spojené státy zachvátila vlna satanistické paniky, jakási renaissance neslavně známého raně novověkého honu na čarodějnice.

¹⁵¹ MIOTTO, 2022.

¹⁵² Upozorňuji, že tento pojem je vágně definován a zasloužil by si hlubší pojmovou analýzu. Podobně jako související pojem „cancel culture“.

¹⁵³ Srov. např. ARGENTINO, 2023 nebo GARRY, Amanda; WALTHER, Samantha; MOHAMED, Rukaya a MOHAMMED, Ayan. QAnon Conspiracy Theory: Examining its Evolution and Mechanisms of Radicalization. Online. *JOURNAL FOR DERADICALIZATION*. 2021, č. 26, s. 152-216. ISSN 2363-9849. Dostupné z: <https://doaj.org/article/a7d834d1de174eaabb06a688f2d9755d>. [cit. 2024-02-22].

¹⁵⁴ John Podesta je americkým politickým poradcem, který zastával významné pozice za dob vlády demokratických prezidentů: Billa Clintona, Barracka Obamy i současného prezidenta Joea Bidena. John Podesta. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2023-10-12]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/John_Podesta

¹⁵⁵ ROTSCCHILD, 2021, s. 25

¹⁵⁶ CHOZICK, Amy. John Podesta Says Russian Spies Hacked His Emails to Sway Election. *New York Times* [online]. 11.10.2016 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2016/10/12/us/politics/hillary-clinton-emails-wikileaks.html>

¹⁵⁷ FRANCESCHI-BICCHIERAI, Lorenzo. How Hackers Broke Into John Podesta and Colin Powell's Gmail Accounts. *Vice.com* [online]. 2016, 20. 10. 2016 [cit. 2023-10-12].

¹⁵⁸ MILLER, Greg a Adam ENTOUS. Declassified report says Putin 'ordered' effort to undermine faith in U.S. election and help Trump. *Washington Post* [online]. 2017, 6. 1. 2017 [cit. 2023-10-12].

¹⁵⁹ ROTSCCHILD, 2021. s. 25

Vyvolala ji publikace kanadského psychiatra Lawrence Pazdera.¹⁶⁰ Ten tvrdil, že prostřednictvím teorie obnovené paměti u své pacientky (a později manželky) odhalil fyzické, psychické a sexuální zneužívání založené na rituálních satanistických praktikách, jimž musela čelit v dětství. Myšlenka satanistického ritualismu a spiknutí elit se rychle šířila a ovlivňovala konspirační myšlení obyčejných lidí, ale také policistů a úřadů. V této době došlo k několika tisícům falešných obvinění ze zneužívání dětí v souvislosti se satanistickými praktikami.¹⁶¹ Běžně navrhovanými způsoby řešení se staly křesťanská psychoterapie a exorcismus. Satanisté podle absurdních historek, které se šířily mezi lidmi, měli obětovat nemluvnata Satanovi, skupinově znásilňovat malé děti během satanistických seancí či konzumovat lidské maso a výkaly.¹⁶² Pozůstatky této kauzy přetrvávají v konspiračním myšlení některých Američanů dodnes a naplno se projeví právě v aféře pizzagate. Konspirátoři nařkli Hillary Clinton, Johna Podestu a další špičky demokratické strany z účasti v tajném satanistickém spolku, jehož členové se podílejí na zneužívání dětí a snaží se dosáhnout nesmrtelnosti prostřednictvím pití jejich krve.¹⁶³

Tato konspirační teorie v sobě snoubí hned několik známých konspiračních narativů. Za prvé je zaměřena proti elitám – zejména politickým, ekonomickým, kulturním i intelektuálním. Z únosů a zneužívání dětí jsou zpravidla obviňováni vysoce postavení politici demokratické strany (Bill a Hillary Clintonovi, Barack Obama), dále hvězdy showbyznysu (Oprah Winfrey, Tom Hanks) nebo ekonomicky silné osobnosti zpravidla židovského původu (George Soros, rodina Rotschildových).¹⁶⁴ Tito jsou podle příznivců teorie pizzagate spojeni v rámci mezinárodního satanistického spolku ještěřích lidí, jehož cílem je zničení identity Spojených států a nastolení židovsko-satanistické světovlády.¹⁶⁵ Jak tedy můžeme vidět, jedná se o aktualizovanou verzi žido-zednářského spiknutí, o němž se v USA konspirovalo již na přelomu 18. a 19. století.¹⁶⁶ Proč ale ke svým světovládným cílům potřebují světové elity a celebrity veřejného života zneužívat děti? Údajně z jejich sexuálního zneužívání, zabíjení a pití krve získávají látku zvanou adrenochrom, jež jim pomáhá udržovat nepřírozeně mladistvý vzhled.¹⁶⁷ Jedná se především o snahu postavit politické či ideologické oponenty na špatnou stranu barikády.

¹⁶⁰ SMITH, Michelle a Lawrence PAZDER. *Michelle Remembers*. Spojené státy americké: Pocket Books, 1981.

¹⁶¹ DYRENDAL, Asbjørn. Chapter 14: Conspiracy Theories and New Religious Movements. In: LEWIS, James R. a Inga TØLLEFSEN, ed. *The Oxford Handbook of New Religious Movements: Volume II* [online]. 2. Oxford University Press, 2016 [cit. 2023-10-21].

¹⁶² BOTTOMS, Bette L. a Suzanne L. DAVIS. The Creation of Satanic Ritual Abuse. *Journal of Social and Clinical Psychology* [online]. 1997, **16**(2), 112-132 [cit. 2023-10-21].

¹⁶³ NOVOTNÝ, František. *Mysteries of Evil: The Thematization of Ritual Devil Worship Imagery in Late Medieval Inquisitorial Trials*. Brno, 2021. s. 239

¹⁶⁴ FITZGERALD, 2022. s. 2

¹⁶⁵ GARRY et al., 2021. s. 157

¹⁶⁶ Viz podkapitola 4.1.1

¹⁶⁷ FITZGERALD, 2022, s. 2; Více o konspiraci tajného spolku pedofilů, adrenochromu a antisemitských projevech v narativech QAnon v příslušné podkapitole 6.1.

Otevřít téma boje „Dobra“ proti „Zlu“. Každý zdravý člověk odsuzuje sexuální i jiné zneužívání dětí. A samozřejmě může snaha „chránit nevinné děti“ působit jako velmi snadný mobilizační prvek, jímž si konspirátor může získat přízeň veřejnosti.

Lidé obecně mají tendenci ochraňovat děti. I proto jsou zdánlivě absurdní teorie o zvrácených praktikách celebrit tak citlivé, tak chytlavé a tolik pobuřující. Jak je výše zmíněno, konspirační teorie navázaná na aféru pizzagate vzešla z vymyšleného příběhu o tom, že některé Podestovy e-maily měly obsahovat tajné šifry o zneužívání dětí v populární pizzerii s názvem *Comet Ping Pong* ve Washingtonu D.C.¹⁶⁸ Konspirace se velmi rychle rozšířila po sociálních sítích a začala žít vlastním životem. Jako šifry údajně v e-mailech měly působit dva „pedofilní kódy“: „pizza“ označující mladé dívky a „hot dogs“ jako označení mladých chlapců.¹⁶⁹ Ke zneužívání dětí mělo dle konspirátorů docházet ve sklepě zmíněné restaurace. O popularizaci teorie se postaral především tweet bývalého generála U.S. Army Michaela Flyna,¹⁷⁰ pozdějšího Trumpova poradce pro národní bezpečnost. Flynn 2. listopadu 2016, tedy necelý týden před volebním dnem, propojil satanistickou teorii s demokracií a zejména s Hillary Clinton, do té doby se pizzagate akcentovala spíše jako aféra poukazující na nekalou předvolební kampaň demokratů. Po Flynnově tweetu se ale začalo na mainstreamových sociálních sítích hovořit o tajném pedofilním spolku spojeném s demokratickými elitami.¹⁷¹

V šíření teorie se pak angažovalo mnoho konspiračních influencerů, z nichž patrně nejznámějším je zakladatel konspirační platformy *Infowars*¹⁷² Alex Jones. Jones na vrcholu popularity v letech 2017-2018 dosáhl skutečně vysokého dosahu: jeho podcast poslouchaly 2 miliony Američanů týdně, jeho kanály na YouTube měly souhrnně 1,3 miliardy zhlédnutí a návštěvnost webových stránek *Infowars* dosahovala 20 milionů měsíčně, drtivá většina návštěvníků pocházela z USA.¹⁷³ Přestože v roce 2018 celá řada sociálních sítí Jonese na svých platformách zablokovala, z jeho kanálu se stalo bezmála mediální impérium, které vydělávalo miliony dolarů.¹⁷⁴ Jeho příběhu se budu krátce věnovat v podkapitole o influencercech a obchodu s konspiracemi.¹⁷⁵

¹⁶⁸ BLEAKLEY, Paul. Panic, pizza and mainstreaming the alt-right: A social media analysis of Pizzagate and the rise of the QAnon conspiracy. Online. *Current Sociology*. 2023, roč. 71, č. 3, s. 509-525. ISSN 0011-3921. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/00113921211034896>. [cit. 2024-02-21] s. 516

¹⁶⁹ ROTSCCHILD, 2021. s. 26

¹⁷⁰ Viz Obrázek 1 v obrazové příloze.

¹⁷¹ BLEAKLEY, 2023. s. 519

¹⁷² Konkrétně se jedná o web <https://www.infowars.com/>.

¹⁷³ HYZEN, Aaron a Hilde VAN DEN BULCK. Conspiracies, Ideological Entrepreneurs, and Digital Popular Culture. *Media and Communication* [online]. 2021, 9(3), 179-188 [cit. 2024-02-28]. ISSN 2183-2439. Dostupné z: [doi:http://dx.doi.org/10.17645/mac.v9i3.4092](http://dx.doi.org/10.17645/mac.v9i3.4092) . s. 180

¹⁷⁴ BIRCHALL, Claire. THE PARANOID STYLE FOR SALE: CONSPIRACY ENTREPRENEURS, MARKETPLACE BOTS, AND SURVEILLANCE CAPITALISM. *Symploke* [online]. 2021, 29(1-2), 97-121 [cit. 2024-02-28]. ISSN 1069-0697. Dostupné z: <https://www.proquest.com/scholarly-journals/paranoid-style-sale-conspiracy-entrepreneurs/docview/2599943446/se-2?accountid=17116>

¹⁷⁵ Viz podkapitola 6.3.2.

Šíření paniky, na níž se přizívoval nejen Jones, ale také další influenceři (a později také „Q“), neslo své ovoce. Běžní lidé, kteří konspiraci uvěřili (ne nutně v celém rozsahu, stačilo jen některým jejím částem) začali volat po ukončení obchodu s dětmi a zničení satanistického spolku. Většina se omezila na výkřiky na sociálních sítích, případně na demonstracích, našli se ale takoví, kteří se rozhodli vzít spravedlnost do vlastních rukou. Takovým mužem byl Edgar Madison Welch, který se 4. prosince 2016 rozhodl vzít svou střelnou zbraň, podniknout cestu ze svého bydliště v Severní Karolíně do hlavního města a zneužívané děti osvobodit. Poté, co v restauraci *Comet Ping Pong* několikrát vystřelil do podlahy, zjistil, že podnik žádný sklep nemá, načež byl zatčen.¹⁷⁶

Konspirační teorie nabalující se na aféru Podestových e-mailů tedy sehrály významnou roli v předvolební atmosféře roku 2016. Trump volby těsně vyhrál a na počátku roku 2017 se stal 45. prezidentem Spojených států. V témže roce se na imageboardu 4chan objevil také první post od anonymního uživatele, který si později začal říkat „Q“.¹⁷⁷

5.1.2 *Jak funguje 4chan, a proč je důležité vědět, kdo je Q?*

Imageboard s názvem 4chan je specifickým druhem sociální sítě určené pro mládež. Tato síť vznikla jakožto napodobenina vzorového japonského imageboardu s názvem 2chan, jenž byl původně vytvořen ke sdílení a komentování populárních japonských obrázků anime.¹⁷⁸ 4chan funguje jakožto plně anonymní platforma, na níž uživatelé sdílejí různorodý obsah od nevinných uměleckých či hobby témat až po různé radikální a nelegální aktivity, konspiračních teorie, extremistické ideologie i dětskou pornografii.¹⁷⁹ 4chan získal popularitu zejména díky iniciativě „Anonymous“, jež se právě na tomto imageboardu zformovala a začala koordinovat svou kybernetickou aktivitu. Stal se nicméně živnou půdou také pro pravicové extremisty, neonacisty a teroristy.¹⁸⁰ Anonymita uživatelů je zajištěna specifickým „tripkódem“, díky němuž nelze zjistit přispěvatele, zároveň ale ostatní díky tripkódu vědí, že se jedná o stále téhož anonyma. A právě této specifické vlastnosti anonymní sítě využil uživatel, který se ve svých prvních postech nepodepisoval a později vešel ve známost jako „Q“.¹⁸¹

Kdo byl tento anonym, zůstává otázkou. Ještě než se pustíme do rozkrývání jeho příběhu, je nutné se zorientovat v tom, proč je jeho identita důležitá. Nejprve je třeba podívat se na pozadí diskusí odehrávajících se na 4chanu. „Q“ totiž nespadol z nebe, ačkoliv si právě to mnozí příznivci

¹⁷⁶ BLEAKLEY, 2023. s. 516 a ROTSCCHILD, 2021. s. 26

¹⁷⁷ ROTSCCHILD, 2021. s. 19

¹⁷⁸ Anime je označení japonských animovaných seriálů, jež jsou vytvářeny specifickým japonským výtvarným stylem známým jako manga. Nejznámějším anime seriálem je Pokémon. Anime. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2024-02-28]. <https://cs.wikipedia.org/wiki/Anime>

¹⁷⁹ 4chan. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2024-02-28]. <https://en.wikipedia.org/wiki/4chan>

¹⁸⁰ Ibid.

¹⁸¹ ROTSCCHILD, 2021. s. 19

QAnonu myslí. 4chan byl konspiračním myšlením prodchnut dlouhodobě, aféra pizzagate a obviňování Hillary Clinton ze zneužívání dětí se zde probíraly již před příchodem nového záhadného anonyma. Rotschild tvrdí, že uživatelé jako *High Level Insider Anon* nebo *FBI Anon* na 4chan zasílali velmi podobná sdělení jako Q a stylizovali se do podobné role.¹⁸² Argentino toto období označuje jako „Proto-QAnon“ a kromě výše zmíněných anonymů zmiňuje ještě další dva: *White House Anon* a *Mega Anon*.¹⁸³ Přesto ale pozornost nakonec získal anonym, který se jakožto *Q Clearence Patriot* označil až ve svém 35. příspěvku na 4chanu. Ten vešel ve známost jako Q drop #34.¹⁸⁴

Zásadní je, že se „Q“ snažil vzbudit přesvědčení, že je vysoce postaveným mužem působícím v nejvyšších patrech zpravodajské služby Spojených států a jeho misí je společně s prezidentem Trumpem vyvrátit „deep state“.¹⁸⁵ Právě důvěra v to, že Trump společně se zpravodajskými službami vede tajnou operaci, jež má vést ke konečnému vítězství „Dobra“ nad „Zlem“, je ústředním motivem víry v QAnon. „Q“ samozřejmě o těchto tajných plánech nemůže mluvit přímo, a tak se často vyjadřuje prostřednictvím „šifer“ a k dekódování těchto šifer jsou důležití ostatní „Anons“¹⁸⁶ na 4chanu. Příznivci QAnonu jsou přesvědčeni, že právě jejich participace na dekódování tajných šifer je pro úspěch operace zcela zásadní.¹⁸⁷ Sami se tak ve velké hře, apokalyptickém střetu Dobra a Zla, stávají aktivními aktéry, takzvanými „bakers“.¹⁸⁸ Všechny zprávy, které za sebou „Q“ zanechal na několika různých imageboardech, se postupem času staly něčím, co Argentino, ale i jiní autoři nazvali „kanonickým textem“.¹⁸⁹ Tyto Q drops, k nimž se vrátíme v následující podkapitole, tak lze chápat jakožto evangelium

¹⁸² Ibid.

¹⁸³ ARGENTINO, 2023. s. 27-28

¹⁸⁴ Jakožto „Q DROPS“ jsou označovány zprávy, jejichž autorství je na několika různých imageboardech připisováno právě „Q“. První zpráva je označována jako Q drop #0, 35. je tedy Q drop #34, první podepsaná. Viz ROTSCCHILD, 2021. s. 22.

Veškeré Q drops je také možno najít na některé ze souhrnných webových stránek, jež vytvořili příznivci hnutí QAnon (např. <https://qalerts.app/>). Q drops totiž slouží jakožto „kanonický“ text.

¹⁸⁵ HYZEN a VAN DEN BULCK, 2021. s. 181

¹⁸⁶ Anonymní uživatelé na síti 4chan.

¹⁸⁷ ARGENTINO, 2023. s. 20

¹⁸⁸ Výraz „bakers“ je sebeoznačení „anons“ - akcentuje výraznou participativní funkci anonymů a pomáhá hnutí budovat komunitu, sebehodnotu a skupinovou identifikaci. Slovo „baking“ tedy znamená podílet se na operaci, k jejímuž spoluvytváření je Q přizval tím, že jim posílá „breadcrumbs“ tedy útržky informací a šifry, jež je třeba dekódovat. K participativní funkci více v kapitole 6. „Anons“ často využívají také slovo „hra“ (ve smyslu, že se hraje o něco velkého – o nic menšího než o vítězství Boha nad Dáblem). K funkci „bakers“ viz MARWICK, Alice E. & William Clyde PARTIN. Constructing alternative facts: Populist expertise and the QAnon conspiracy. *New Media & Society* [online]. 2022 [cit. 2024-02-15]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/14614448221090201>

¹⁸⁹ ARGENTINO, 2023. s. 29-30

PAPASAVVA, Antonis; ALIPOULIOS, Max; BALLARD, Cameron; DE CRISTOFARO, Emiliano; STRINGHINI, Gianluca et al. The Gospel According to Q: Understanding the QAnon Conspiracy from the Perspective of Canonical Information. Online. *Published in the Proceedings of the 16th International AAAI Conference on Web and Social Media (ICWSM 2022)*. 2022. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.48550/arXiv.2101.08750>. [cit. 2024-02-26].

BUTTERS, Albion M. (Dis)Belief in QAnon: Competing Hermeneutics in the 2020 U.S. Presidential Election. *Widerscreen* [online]. 2022, (25) [cit. 2024-02-02]. Dostupné z: [https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/173836/WiderScreen\(3-4\)2022-2.pdf?sequence=1#page=23](https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/173836/WiderScreen(3-4)2022-2.pdf?sequence=1#page=23)

nového proroka. Poselstvím, které věřící a příznivci QAnon mohou neustále znovu reinterpretovat na základě aktuálních událostí.¹⁹⁰

Vraťme se nyní k otázce, kdo tedy „Q“ vlastně skutečně byl? Z výše popsaného je dle mého názoru již naprosto zřejmé, že anonymita tohoto uživatele je pro udržení víry většiny následovníků zásadní. Nebo by alespoň měla být. Podobně jako by případný nález ostatků Ježíše Krista mohl přinést ránu víře v zásadní křesťanské dogma o Zmrtvýchvstání, mohlo by odhalení identity „Q“ přinést pochybnosti o tom, že skutečně existuje zpravodajská operace, jejímž cílem je vyvrátit „deep state“. Anonymita „Q“ udržuje konspiraci, ale i náboženskou víru živou. A otevírá dveře spekulacím. Co když je „Q“ sám mesiáš Donald Trump?

Novináři i akademici se na tuto otázku samozřejmě snažili přinést odpověď. Objevovaly se spekulace, že se mohlo jednat o známé konspirační teoretiky: Alexe Jonese, Paula Furbera, případně majitele imageboardu 8chan Jima Watkinse nebo jeho syna Rona.¹⁹¹ Až do útoku na Kapitol se většina výzkumníků domnívala, že za Q drops stojí kolektiv vícero autorů.¹⁹² Po lednovém předinauguračním skandálu se ale zájem veřejnosti na vypátrání původce konspiračních myšlenek významně zvýšil. Zdá se, že v následujícím roce se veřejnost k odpovědi na tuto otázku přiblížila. Proběhly dva na sobě nezávislé výzkumy,¹⁹³ které podrobily Q drops lingvistické analýze a srovnání s veřejnými posty na sociálních sítích několika „podezřelých“ osob. Mezi nimi se vyskytli lidé z nejbližšího okolí Donalda Trumpa, jeho příbuzní i známí konspirátoři.¹⁹⁴ Autoři výzkumů nezávisle na sobě tvrdí, že za prvními posty na 4chanu stál Paul Furber, jihoafrický příznivec všemožných konspiračních teorií, který je fascinován americkou politikou. Furber byl navíc jedním z prvních komentátorů, který se snažil Q drops veřejně interpretovat. Za své úspěšné interpretace (jejichž správnost potvrzoval sám Q), pak samozřejmě získával obdiv mezi

¹⁹⁰ ARGENTINO, 2023. s. 30

¹⁹¹ O jejich možném autorství spekoval již ROTSCHILD (2021. s. 33-40) na základě svědectví softwarového developera 8chanu Fredricka Brennana: „*I definitely, definitely, 100 percent believe that Q either knows Jim or Ron Watkins, or was hired by Jim or Ron Watkins,*“ Brennan told me.“ LA FRANCE, Adrienne. The Prophecies of Q: American conspiracy theories are entering a dangerous new phase. The Atlantic [online]. Červen 2020 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z:

<https://web.archive.org/web/20200829011612/https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2020/06/qanon-nothing-can-stop-what-is-coming/610567/>

¹⁹² Srov. např. ROTSCHILD, 2021

¹⁹³ Proběhly dvě lingvistické analýzy: jednu provedl tým švýcarských expertů ze startupu OrphanAnalytics (Claude-Alain Roten a Lionel Pousaz) za využití AI technologie. ORPHANALYTICS. Style analysis by machine learning reveals that two authors likely shared the writing of QAnon's messages at two different periods in time. Technical report. Vevey, prosinec 2020. Dostupné z: <https://www.orphanalytics.com/en/news/whitepaper202012>.

Druhou pak francouzský tým počítačových lingvistů, výzkum byl postaven na dlouho zavedených formách forenzní lingvistiky, jež dovedou odhalit stejnou ruku ve dvou textech. CAFIERO, Florian a Jean-Baptiste CAMPS. Who could be behind QAnon? Authorship attribution with supervised machine-learning. *arXiv preprint arXiv:2303.02078*, 2023. Dostupné z: <https://arxiv.org/pdf/2303.02078.pdf>

¹⁹⁴ KIRKPATRICK, David D. Who Is Behind QAnon? Linguistic Detectives Find Fingerprints. *New York Times* [online]. 2022, 19.02.2022 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2022/02/19/technology/qanon-messages-authors.html>

ostatními „Anons“. Za většinou příspěvků po migraci na 8chan a později 8kun (tedy od počátku roku 2018) pak podle autorů studie stál Ron Watkins, syn výše zmíněného majitele imageboardu 8chan Jima Watkinse.¹⁹⁵ Jak Furber, tak Watkins nicméně autorství svorně odmítají a tvrdí, že „Q“ je natolik sugestivní osobou, že se zkratka naučili vyjadřovat podobně jako on. Lingvisté ale pravděpodobnost takového vysvětlení považují za velmi nízkou, analýze navíc byly podrobeny posty zveřejněné ve stejném období. Každopádně se nepodařilo vyloučit, že se na autorství mohly podílet i další osoby.¹⁹⁶

A co věřící? Lze víru v konspirační teorii, nebo dokonce formu kultu, vyvrátit racionalitou počítačové analýzy? Těžko. Ukazuje se, že na tom, kdo byl mezi lety 2017-2020 „Q“, ve skutečnosti vůbec nezáleží. Záleží na tom, čemu chtějí věřit jeho příznivci. Nyní se ale přesuňme zpět do období, kdy se „Q Clearance Patriot“ ještě jako nepodepsaný anonym poprvé zjevil na 4chanu. Jeho první poselství se týkalo aféry pizzagate.

5.1.3 První poselství

První „Q“ post (často označovaný jako Q drop #0) se na 4chanu objevil 28. října 2017 a jednalo se o reakci v jednom z vláken. Zpráva zněla:

„Hillary Clinton bude zatčena v pondělí 30. října ráno mezi 7.45 – 8.30.“¹⁹⁷

Anonymní uživatel se zde snažil vzbudit přesvědčení, že má zákulisní informace a že je členem tajných služeb, jež pracují na operaci vedoucí k odstranění „deep state“. Avizované zatčení Hillary Clinton se mělo vztahovat právě k aféře pizzagate. Zadržení vysoce postavené demokratické političky mělo být prvním z mnoha dalších plánovaných zásahů proti členům zločinné mezinárodní sítě pedofilů.¹⁹⁸ Chystaný velký zátah na špičky satanistického spiknutí pak „Q“ rozvedl v následující zprávě (Qdrop #1), kde varoval před pokusem Clinton uprchnout ze země, očekávanými nepokoji ve velkých městech a o souvisejících operacích Národní gardy a Námořní pěchoty Spojených států amerických.¹⁹⁹

Tyto zprávy se svým obsahem ani formou nijak zvlášť nelišily od toho, co se v té době běžně na 4chanu objevovalo. Pro pochopení, proč by podobné zprávy měly mezi diskutujícími anonymy na 4chanu vyvolat větší pozornost, se však musíme vrátit o několik týdnů zpět do Státní jídelny v Bílém domě. Prezident Trump 5. října 2017 svolal do Bílého domu vůdčí osobnosti americké armády a na následné tiskové konferenci ve před shromážděnými novináři prohlásil: „Víte, co to znamená? ...

¹⁹⁵ Ibid.

¹⁹⁶ Ibid.

¹⁹⁷ ROTSCILD, 2021, s. 19

¹⁹⁸ ROTSCILD, 2021, s. 20

¹⁹⁹ Viz Q Drop #0 a #1 na obrázku 2 v obrazové příloze.

*Možná je to klid před bouří.*²⁰⁰ Na dotazy novinářů, co myslel onou bouří, odpověděl jen: „*To zjistíte.*“²⁰¹ Taková odpověď samozřejmě vyvolala řadu spekulací: chtěl Trump naznačit úder proti ISIS, Severní Koreji, Iránu, nebo ještě něco horšího? Nikdo nevěděl. Trump se na opakované dotazy vyjadřoval v šifrách a Bílý dům na žádosti o upřesnění Trumpovy poznámky okamžitě neodpověděl.²⁰²

„Q“ přinesl jednu z možných odpovědí na otázku, co měl onou „bouří“ Trump na mysli. A tato odpověď byla v souladu s tím, co mnoho anonymů na 4chanu chtělo slyšet: Trump společně se zpravodajskými službami (jejichž je „Q“ součástí) chystá velký zátah proti vnitřnímu nepříteli – spiknutí demokratů, pedofilů a Židů, kteří se společně snaží zničit „americký způsob života“.²⁰³ Slovo „bouře“²⁰⁴ se pak v různých variacích stalo jedním z hesel reprezentujících QAnon a nadcházející den zúčtování, kdy se v konečné bitvě mezi „Dobrem“ a „Zlem“ rozhodne o osudu USA. „Q“ se tak stal prorokem eschatologického očekávání, prorokem příchodu mesiáše (jímž byl Trump) a konečného vítězství pravdy Boží.²⁰⁵ Tento náboženský aspekt není nedůležitý, detailněji se mu budu věnovat v šesté kapitole.

Vstupem „Q“ na pole virtuální veřejnosti 4chanu se uzavřelo to, co v této práci nazývám „formativním“ obdobím hnutí. V následujících více než třech letech, kdy „Q“ zvěstoval svá poselství a vzbuzoval zájem veřejnosti i mimo prostor této platformy, došlo k významnému růstu hnutí, jemuž se během poměrně krátkého období podařilo dostat konspirační teorie do povědomí mainstreamové veřejnosti daleko za hranice 4chanu i Spojených států amerických. Přestože QAnon vznikl čistě v kyberprostoru, podařilo se mu v tomto období dostat i mimo jeho hranice a inspirovat své příznivce a „věřící“ také k „offline“ aktivitám od účasti na demonstracích až po teroristické útoky.²⁰⁶

5.2 Období mainstreamizace hnutí QAnon

Období mainstreamizace lze symbolicky ohraničit přesnými daty: 28. říjnem 2017, kdy se na 4chanu objevila první Q drop a 6. lednem 2021, kdy došlo k napadení washingtonského Kapitolu. Argentino toto období z religionistického hlediska označuje jakožto „kanonické“²⁰⁷, protože právě

²⁰⁰ *“You guys know what this represents?”; “Maybe it’s the calm before the storm.”* Z originálu přeložila autorka. REUTERS. Trump Meets With Military, Talks of ‘Calm Before the Storm’. Online. *voanews.com*. 2017, 5.10.2017. [cit. 2024-03-02]. Dostupné z: <https://www.voanews.com/a/trump-military-calm-before-the-storm/4059000.html>

²⁰¹ *“You’ll find out.”* Z originálu přeložila autorka. Ibid.

²⁰² ROTSCCHILD, 2021, s. 16

²⁰³ FITZGERALD, 2022. s. 2

²⁰⁴ Hesla „The Storm“ nebo „The Storm is Upon Us“ se začala objevovat nejen v rétorice uživatelů na internetu a v grafikách a „memes“, ale také na vlajkách, tričkách a jiných materiálech spojených s „Q“.

²⁰⁵ Srov. ROTSCCHILD, 2021; ARGENTINO, 2023 aj.

²⁰⁶ Srov. ARGENTINO, 2023

²⁰⁷ ARGENTINO, 2023. s. 30-37

v tomto období se objevovaly nové zprávy od uživatele „Q“.²⁰⁸ I toto tříleté období má určité mezníky, které podobu hnutí ovlivnily. Vybrala jsem ty nejzásadnější: přesun „Q“ z 4chanu na 8chan, rozšíření QAnon teorií na mainstreamové sociální sítě mezi „běžné“²⁰⁹ uživatele a propuknutí pandemie Covid-19.

5.2.1 Kospirační teorie pro zasvěcené anonymy

Zprávy, které „Q“ začal posílat na 4chan, vyvolaly pozornost zejména proto, že byly kryptické. Obsahovaly celou řadu specifických šifer, zkratek, zvláštního žargonu a sokratovských otázek. Zpravidla se nejednalo o jasná sdělení, byly to zakódované zprávy.²¹⁰ Nešlo ale jen o textové zprávy, zcela zásadní byly i různé „memes“, grafiky a myšlenkové mapy, které měly k pochopení toho, co chtěl „Q“ sdělit, napomoci.²¹¹

Tímto způsobem se podařilo vtáhnout ostatní anonymy do „hry“ jakožto aktivní aktéry. Ostatní uživatelé na 4chanu ovšem nebyli pouze spekulujícími „outsidery“. Sami se stali spoluvůrci a šířiteli konspirace, díky vlastním specifickým vědomostem o kospiračním žargonu, mohli přes sociální sítě tlumočit běžným lidem informace, které jim na anonymním fóru předkládal „Q“, jakožto vysoce postavený člen tajných služeb. Rotschild tuto interakci popisuje jako dialog, kdy „Q“ hovoří přímo k lidem a lidé zpětně ke „Q“ a všimá si, že právě zde je zásadní rozdíl mezi kospiračním myšlením v minulosti a současnosti.²¹² Ona přímá participace, umožněná kyberprostorem a sociálními sítěmi, je základním rysem tohoto kospiračního a náboženského hnutí a posiluje jeho kohezi. Tito „QAnonymové“, nebo chcete-li „bakers“, se tak přímo podílejí na konstrukci zavádějících faktů.²¹³

Přitom vůbec nezáleží na tom, zda si narativy, jež různí anonymové sdílejí, odporují nebo nikoliv. Důležitá je sama participace, sounáležitost a pocit důležitosti. Tito lidé se stávají překladateli evangelia a jakožto „digitální vojáci“ se přímo podílejí na epickém souboji mezi „Dobrem“ a „Zlem“.²¹⁴ Jde zde přitom právě o onu užitečnost. „Q“ umožňuje svým příznivcům získat pocit, že jsou součástí něčeho „většího“. Něčeho, co je správné a v čem se mohou přímo angažovat. Z hlediska teorie občanské společnosti tento faktor nelze opominout. Dalton tvrdí, že existuje jakási „participační propast“, kvůli

²⁰⁸ V tomto období „Q“ na různé imageboardy poslal 4953 zpráv, poslední se objevila 8. prosince 2020, tedy po porážce Donalda Trumpa v prezidentských volbách a měsíc před napadením Kapitolu. ARGENTINO, 2023. s. 30

²⁰⁹ QAnon „věřící“ tyto běžné nezásvěcené uživatele označují jako „normies“. FITZGERALD, 2022. s. 22; HANNAH, Matthew N. A conspiracy of data: QAnon, social media, and information visualization. *Social Media + Society* [online]. 2021a, 7(3), 1-15 [cit. 2024-03-06]. Dostupné z: doi:<http://dx.doi.org/10.1177/20563051211036064> . s. 3

²¹⁰ HYZEN a VAN DEN BULCK, 2021. s. 181

²¹¹ HANNAH, Matthew N. QAnon and the information dark age. *First Monday* [online]. 2021b, 26(2) [cit. 2024-03-06]. Dostupné z: <https://firstmonday.org/ojs/index.php/fm/article/view/10868/10067>

²¹² ROTSCCHILD, 2021. s. 4

²¹³ MARWICK a PARTIN, 2022. s. 2

²¹⁴ ROTSCCHILD, 2021. s. 10

níž se lidé s nižším socioekonomickým statusem méně účastní veřejného dění a aktivit občanské společnosti.²¹⁵ Marwick a Partin ale vidí v hnutích podobným QAnon snahu tuto propast překonat. Online hnutí tak mohou umožňovat participaci všem bez ohledu na jejich společenské postavení. A ta se může projevat negativně i pozitivně.²¹⁶ Rotschild si například všiml, že QAnonu často propadli členové generace „babyboomers“ trpící syndromem „prázdného hnízda“, kteří se snaží najít nový životní smysl a pomáhat „Dobru“.²¹⁷ Za konspiračním myšlením tedy vůbec nemusí být špatné úmysly, a to ani v případě, kdy se jednotlivci dopouštějí šíření nenávisti na sociálních sítích, nebo dokonce přestupků proti zákonu.

„Q“ ovšem 4chan po měsíci opustil. Svým „Anons“ sdělil, že jeho tripkód na 4chanu byl „infiltrován“ a že odted' bude působit výhradně na imageboardu s názvem 8chan.²¹⁸ K tomuto přesunu došlo pravděpodobně z několika důvodů. 4chan se po několika závažných bezpečnostních problémech s jednáním svých uživatelů uchýlil k drobné moderaci obsahu (byť naprosto okrajové) a 8chan tak měl působit jakožto „svobodnější“ platforma, kde je možné sdílet cokoliv.²¹⁹ Zásadnější ale bylo spíše pozadí nového působiště: majitelem 8chanu totiž byl Jim Watkins. Otec a syn Watkinsovi během několikátýdenního působení „Q“ na 4chanu zjistili, že QAnon konspirace jsou potenciálně lukrativním byznysem. Šlo tedy o to, kdo nad zprávami podepsanými „Q Patriotem“ převezme kontrolu.²²⁰ Jak jsem se pokusila krátce nastínit v podkapitole 5.1.2, právě s přesunem „Q“ z 4chanu na 8chan pravděpodobně došlo také ke změně autorství a hlavním pisatelem Q drops se namísto Furbera stal Ron Watkins.²²¹

Mezitím ale došlo k důležitějšímu přesunu. Q drops se kromě anonymů na 4chanu a 8chanu začali chytat konspirační influenceři, kteří se pustili do výkladu šifrovaných zpráv na mainstreamových sociálních sítích, zpočátku zejména na YouTube a na platformě Reddit.²²² Rozhodující pro masivní nárůst vlivu hnutí QAnon byl ale rok 2019 a pandemie nemoci Covid-19, jež svět zasáhla v roce následujícím.

5.2.2 *Konspirace do každé rodiny*

Prvotní šíření narativů QAnonu mimo prostředí anonymních imageboardů bylo pozvolné a starali se o něj především známí konspirační influenceři jako youtuberka Tracy Diaz²²³ a moderátoři

²¹⁵ DALTON, Russell J., *The Participation Gap: Social Status and Political Inequality*. Oxford, 2017. Oxford Academic [online]. 23. 11. 2017 [cit. 2024-03-06]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/oso/9780198733607.001.0001>

²¹⁶ MARWICK a PARTIN, 2022. s. 4

²¹⁷ ROTSCCHILD, 2021. s. 10-11

²¹⁸ Screenshot Q drop #230 [printscreen]. 8chan 2018. In: QAlerts! [online]. [Cit. 18.3.2024]. Dostupné z: <https://qalerts.app/?n=230>

²¹⁹ PAPASAVVA, 2021.

²²⁰ Proč se jedná také o byznys je podrobněji vysvětleno v podkapitole 6.3.2.

²²¹ Viz výše.

²²² PAPASAVVA, 2021. s. 460

²²³ Vloggerka na YouTube také známá jako Tracy Beanz.

4chanových vláken Paul Furber a Coleman Rogers. Právě toto trio se postaralo o šíření QAnon teorií na sítích Reddit a Youtube.²²⁴ Právě Tracy Diaz hrála v mainstreamizaci hnutí klíčovou roli, protože se jí podařilo témata QAnon dostat mimo uzavřené publikum imageboardových komunit.²²⁵ Furber a Rogers zase začali pracovat na budování komunity na Redditu, kde se pokoušeli oslovovat především generaci babyboomers.²²⁶ Reddit začal v září 2018 obsah související s tematikou QAnon blokovat, což vedlo k odlivu uživatelů na konkurenční síť.²²⁷ Růst hnutí však už nebylo možné zastavit. K interpretaci Q drops, jejichž množství na 8chanu rostlo jako houby po dešti, se přidávali další a další influenceři, jejichž popularita na sociálních sítích raketově rostla. Ekosystém „Q“ komunity již byl zformován.²²⁸

Pro definitivní ukotvení hnutí v mainstreamovém myšlení byl velmi důležitý rok 2019, kdy došlo k několika zásadním událostem. V červenci 2019 byl na základě obvinění ze sexuálního zneužívání velkého množství nezletilých dívek a obchodu s bílým masem zatčen americký obchodník a finančník Jeffrey Epstein.²²⁹ Pro QAnon tato kauza byla jako živá voda, pomohla totiž obnovit spekulace kolem pizzagate a definitivně ji propojit se zneužíváním dětí a ďábelskými úmysly.²³⁰ Epstein byl jakožto bohatý, vysoce postavený obchodník židovského původu konspirátory považován za jednoho z vůdčích členů celosvětového spiknutí pedofilů. Zatýkáni konečně začalo. Bouře je tady. Epsteinovi se o měsíc později ve vězení, po několika předchozích neúspěšných pokusech, podařilo oběsit.²³¹ Tato sebevražda vyvolala mezi konspirátory divoké spekulace o tom, kdo si Epsteinovu smrt přál, a že se určitě nejednalo o sebevraždu, nýbrž o snahu pedofilního spolku v čele s Clintonovými zahladit za sebou stopy.²³² Jelikož ale Epstein udržoval v minulosti obchodní vztahy nejen s demokraty, ale například také s Donaldem Trumpem, začala se část QAnon konspirátorů od mesiášského prezidenta odklánět.²³³ Netrvalo to ale dlouho. Influenceři hnutí QAnon se snažili propojení obou mužů ve svých teoriích ignorovat, nebo

²²⁴ ARGENTINO, 2023. s. 6

²²⁵ Ibid. s. 81

²²⁶ ROTSCCHILD, 2021. s. 35

²²⁷ Zejména na agregační síť Voat. PAPASAVVA, 2021. s. 460

²²⁸ ROTSCCHILD, 2021. s. 36

²²⁹ FITZPATRICK, Kevin. Jeffrey Epstein Arrested on Sex-Trafficking Charges. *Vanity Fair* [online]. 2019, 6. 7. 2019 [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://www.vanityfair.com/news/2019/07/jeffrey-epstein-arrested-sex-trafficking>

²³⁰ BLEAKLEY, 2023. s. 520

²³¹ WATKINS, Ali, IVORY, Danielle a Christina GOLDBAUM. Inmate 76318-054: The Last Days of Jeffrey Epstein. *New York Times* [online]. 2019, 17.08.2019 [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20190818003222/https://www.nytimes.com/2019/08/17/nyregion/epstein-suicide-death.html>

²³² HAGEN, Lisa. Here's why conspiracy theories about Jeffrey Epstein keep flourishing. *NPR.org* [online]. 2022, 8.09.2022 [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2022/09/08/1121525125/heres-why-conspiracy-theories-about-jeffrey-epstein-keep-flourishing>

BLEAKLEY, 2023. s. 520

²³³ BLEAKLEY, 2023. s. 518

poukazovat na Epsteinovy vztahy s politickou levicí a naznačovat spiknutí proti Trumpovi.²³⁴ Není divu. Trump byl pro QAnon příliš důležitý.

Další důležitá událost roku 2019, jež napomohla rostoucí popularitě QAnon, souvisela s Trumpem samotným. Již od počátku roku Trumpovy účty na sociálních sítích (zejména Twitter) sdílely a „repostovaly“ tvorbu QAnon influencerů, ať už šlo o komentáře, grafiky, nebo videa. Až do voleb v roce 2020 Trump retweetoval stovky účtů propagujících QAnon.²³⁵ Na Trumpových politických shromážděních se v průběhu roku 2019 začaly objevovat stovky lidí v oblečení se symbolikou QAnon. Jejich masové přítomnosti si nešlo nevšimnout. Pozornost veřejnosti vyvolalo zejména Trumpovo shromáždění v Michiganu, k němuž došlo v březnu 2019, někteří komentáři označili množství příznivců hnutí QAnon na tomto mítinku za šokující.²³⁶ Příznivci QAnonu byli nadšení ze svého úspěchu a těšili se, že si jich prezident konečně všimne. Když pak Trump retweetoval video z mítinku, v němž se objevil člověk v tričku s hořícím Q, byli přesvědčeni, že se k nim Trump konečně přihlásil. A prodej reklamních předmětů s QAnon tematikou na internetu prudce vzrostl.²³⁷ QAnon se začal usidlovat na nejrozšířenějších sociálních sítích jako jsou Twitter a Facebook. Už nebyl jen záležitostí úzké komunity „bakers“ na 8chanu. Vešel mezi „normies“. A nezáleželo přitom na tom, že se Q na 8chanu na poměrně dlouho dobu odmlčel, Q už nebyl pro komunitu tím nejdůležitějším. Dokázala již fungovat i bez něj.

Právě mlčení „Q Patriota“ bylo další důležitou událostí roku 2019, která vedla k mainstreamizaci hnutí. V srpnu 2019 totiž došlo k masové střelbě v obchodním centru v Texasu, jíž podlehl 23 lidí.²³⁸ Pachatel předtím nahrál svůj protiimigrační manifest s explicitními projevy bílého nacionalismu na imageboard 8chan. A inspiroval tak další střelce. Střelec v Christchurch na Novém Zélandu zabil 51 lidí a svou střelbu dokonce v přímém přenosu streamoval. Střelec v jedné z kalifornských synagog zabil na základě manifestu jednoho člověka.²³⁹ 8chan v souvislosti se střelbou čelil kritice a zanedlouho byl útokem neznámého hackera uveden mimo provoz. To způsobilo prorokovo několikaměsíční mlčení. Watkinsovým se po nějaké době podařilo imageboard znovu zprovoznit pod novým jménem 8kun, problémy nicméně pokračovaly a k výpadkům docházelo nadále, a tak se IP adresy a veškerý hosting přestěhovaly do Ruska, aby bylo zajištěno, že už k výpadkům docházet nebude a „Q“ bude moci nadále

²³⁴ Ibid. s. 522

²³⁵ ROTSCILD, 2021. s. 68

²³⁶ DEMAS, Susan J. We should probably talk about the QAnon problem at Trump's Michigan rally. *Michigan Advance*. [online]. 2019, 30. 3. 2019 [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://michiganadvance.com/briefs/we-should-probably-talk-about-the-qanon-problem-at-trumps-michigan-rally/>

²³⁷ ROTSCILD, 2021. s. 69

²³⁸ 2019 El Paso Shooting. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2024-03-07]. https://en.wikipedia.org/wiki/2019_El_Paso_shooting

²³⁹ Ibid.

přispívat novými „zpravodajskými“ informacemi.²⁴⁰ Příznivci QAnonu už ale nebyli na 8kun závislí. QAnon teorie už žily na širokém spektru sociálních sítí a ovlivňovaly společnost, náboženství i politiku. A ten největší „boom“ měl ještě přijít.

5.2.3 *Konspirační booster: pandemie a volební rok*

Jaro 2020 bylo celosvětově turbulentní dobou, po světě se totiž šířil dosud neznámý virus, zabíjel pro dnešní dobu neobvykle velké množství lidí, zahlcoval nemocnice a nikdo neměl ponětí, jak dlouho taková situace bude trvat a kam se může vyvinout. Začala pandemie Covid-19. Světové vlády na nenadálou situaci reagovaly množstvím do té doby bezprecedentních epidemiologických opatření. Situace vyvolávala strach, nejistotu a také otázky, na něž měl málokdo odpovědi. Příznivci QAnon ale věrni svému heslu „do your own research“²⁴¹ odpovědi hledali a našli. Žádná pandemie neexistuje. Je to jen taktika „deep state“, jak Donalda Trumpa připravit o hlasy voličů v nadcházejících volbách, a tím také o Bílý dům, tak alespoň zněly jedny z prvních reakcí.²⁴² „Q“ se o pandemii poprvé zmínil 8. dubna 2020 v drop #3913 a spojil ji s blížícími se prezidentskými volbami.²⁴³

Konspirační narativy se postupem času samozřejmě stávaly košatějšími: od „covid neexistuje“, přes „čínský virus s cílem oslabit západ“, „pharma-lobby“, „plánovanou genocidu zdravých lidí skrze očkování“ až po „5G sítě“ a „mikročipy“. A bylo jedno, zda si navzájem odporovaly, většinu z nich sdíleli právě příznivci QAnon.²⁴⁴ Díky tomu, že se pandemie stala celosvětovým problémem, podařilo se QAnon prostřednictvím sociálních sítí šířit svoje konspirace i daleko za hranice Spojených států. Ať už si to protestující v cílových zemích uvědomovali nebo nikoliv, na protipandemických protestech po celém světě šířili často právě rétoriku vzešlou z QAnon. Například lživá informace, že 96 % všech hlášených úmrtí na Covid-19 měla ve skutečnosti jinou příčinu, se původně objevila v jednom 4chanovém vláknu určeném pro diskutování Q „bakers“. V řádu dní se rozšířila a nejen v USA, ale také

²⁴⁰ ROTSCCHILD, 2021. s. 81-82

²⁴¹ Zajímavý článek na toto téma napsal Neil Levy. Všiml si, že snaha dohledávat si vlastní informace souvisí se snahou nebýt součástí stáda. Není nutně negativní, protože vychází z potřeby lépe porozumět problému a může vést i ke zvýšení vědomostí o daném tématu. Problém ale přichází ve chvíli, kdy se „badatel“ snaží vyhledávat pouze takové informace, které potvrzují jeho přesvědčení o tom, že informace, jež veřejnosti předává vláda nebo média, jsou chybné. Levy nicméně varuje před potlačováním této tendence, protože vychází z přirozené historicky podmíněné nedůvěry. Totalitní režimy často lidem záměrně předkládaly zavádějící, nebo vyloženě lživé informace a zaštiťovaly se přitom vědeckou autoritou a hodnověrnost oficiálních informací není nutně zaručena ani v demokratických systémech. LEVY, Neil. „Do your own research!“ *Synthese* [online]. 2022, **200**(5) [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: doi:10.1007/s11229-022-03793-w

²⁴² ROTSCCHILD, 2021. s. 123

²⁴³ FITZGERALD, 2022. s. 19

²⁴⁴ ARGENTINO, 2023. s. 7

ve Spojeném království a v Německu byly zorganizovány protesty, na nichž se na transparentech objevovalo heslo fundamentálně spojené právě s QAnon: WWG1-WGA^{245, 246}

Právě celosvětovou pandemií zmiňuje většina akademiků zabývajících se fenoménem QAnon,²⁴⁷ za zcela zásadní mezník v bezprecedentním nárůstu popularity hnutí mezi běžnými občany. QAnon konspirační změnili taktiku. Nyní se snažili šířit osvětu mezi „normies“ a získávat jejich masovou sílu pro propagaci vlastních myšlenek. Jedním z nejčastěji sdílených hesel byla výzva k „probuzení se“.²⁴⁸ Lidé byli vyzýváni, aby měli odvahu vzít si „červenou pilulku“²⁴⁹ a konečně vidět svět takový, jaký je.²⁵⁰

Pandemie dopomohla hnutí získat sympatie mnoha běžných občanů, kteří doposud neprojevovali tendence ke konspiračnímu myšlení, nebo dokonce k politické radikalizaci. Dynamika se úplně změnila a QAnon pronikl dokonce do komunit na Instagramu, sociální síti, jež byla doposud považována za nepolitickou a ryze „lifestylovou“.²⁵¹

5.2.4 Pastel QAnon

Instagramová komunita přinesla do hnutí kvalitativní změnu na několika úrovních. Nejzřetelnější byla změna v socioekonomickém statusu šířitele konspirace i jeho publika. Zatímco na počátku se QAnon narativy šířily ve vysoce exkluzivním prostředí imageboardů, kam obvykle mířili jen delikventi a podivíni, později se rozšířily v politicky orientovaných konzervativních a křesťanských skupinách, především v generaci „babyboomers“. Tedy v prostředích, která tíhla ke strachu z imigrace a ztráty tradičních hodnot.²⁵² Na Instagramu ale bylo prostředí i publikum jiné. Instagramoví influenceři jsou často spojováni s propagací různých forem životního stylu, jež jsou spojovány s krásou, fitness, módou, vařením, uměním, alternativní spiritualitou, mateřstvím atd.²⁵³ Zkrátka se zde daří tomu, co je

²⁴⁵ „Where we go one, we go all“ (Kam jde jeden z nás, tam jdeme všichni). Heslo charakteristické pro hnutí QAnon stejně jako související hashtag #WWG1WGA

²⁴⁶ PRINISKI, J. H.; MCCLAY, M. a HOLYOAK, K. J. Rise of QAnon: A mental model of good and evil stews in an echochamber. Online. In: LAMM, C.; LEDER, H. a TESSMAR-RAIBLE, K., FITCH, T. (ed.). *Proceedings of the 43rd Annual Meeting of the Cognitive Science Society*. Cognitive Science Society, 2021. Dostupné z: <https://arxiv.org/abs/2105.04632>. [cit. 2024-02-26].

²⁴⁷ Srov. ARGENTINO, 2023; FITZGERALD, 2022; PAPASAVVA, 2021; MIOTTO, 2022; HANNAH, 2021a a mnozí další viz bibliografie.

²⁴⁸ Známa jako „Great Awakening“.

²⁴⁹ „Red pill“ je QAnonem široce využívaná metafora pocházející z kultovního filmu Matrix, kde hlavní hrdina Neo spolkně červenou pilulku a konečně spatří realitu: že nežije život běžného člověka v běžném světě, nýbrž že je otrokem ve světě, který je ovládán stroji. Viz Obrázek 4 v obrazové příloze.

²⁵⁰ DONOVAN, Joan. Put A Q On It. *Meme War Weekly (MWW) newsletter*, TaSC research team [online]. 2020, 29.5.2020 [cit. 2024-01-27]. Dostupné z: <https://medium.com/memewarweekly/put-a-q-on-it-dac7cd8cec35>

²⁵¹ ROTSCCHILD, 2021. s. 129

²⁵² Ibid. s. 9-12

²⁵³ HEŘMANOVÁ, Marie a Lenka KABRHELOVÁ. *Vinohradská 12: VÍŘE LIDÍ V KONSPIRAČNÍ TEORIE NAHRÁVÁ POLITICKÁ A EKONOMICKÁ NEJISTOTA, UPOZORŇUJE ANTROPOLOŽKA* [podcast]. 13.1.2021 [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: https://www.irozhlaz.cz/zpravy-svet/konspiracni-hnuti-qanon-je-za-nim-politicky-extremni-prostredi-k-sireni-pomohl-i_2101130600_bar

fotogenické, protože právě na sdílení audiovizuálního obsahu je koncept této sociální sítě založen. Instagram je považován převážně za doménu mladých lidí, především žen.²⁵⁴

Pandemie ale do života a byznysu influencerů tvrdě zasáhla. Mnozí fitness instruktoři a instruktorky, kadeřníci a kadeřnice, jogíni a jogínky museli čelit existenciálnímu tlaku při omezení svého podnikání. Matky a jejich děti zase významné sociální izolaci. QAnon se do této komunity dokázal vloupat se dvěma zásadními tématy: prvním byla protiočkovací rétorika, jež rezonovala zejména mezi vystrašenými maminkami a lidmi tíhnoucími k alternativní medicíně, a druhým pak zásadní vládní opatření omezující svobodu a sociální život.²⁵⁵ To není nedůležité, protože velká část influencerů na Instagramu má účty založené na rétorice, jež by se dala shrnout slovy: „každý jsme zodpovědný za svůj život, svoje zdraví a svůj rozvoj“. Přesvědčení, že lidé, kteří cvičí, zdravě se stravují, meditují, vyhýbají se stresu, hlídají si spánkové cykly a dobu, kdy jsou exponováni modrému světlu, mají své zdraví plně v rukou, je důležité. Vede totiž k tezi, že pokud někdo onemocní, je to jeho vlastní chyba, protože něco z výše zmíněného nedělal dostatečně důsledně. Dle mého názoru je třeba vnímat toto sebespasitelské nastavení zejména mladých uživatelů Instagramu jako hlavní důvod, proč tíhli k odmítání protiepidemických opatření a i ke sdílení narativů QAnon. Vliv ale samozřejmě mělo mnoho dalších sociálních faktorů, v tomto případě zejména již delší dobu expandující protiočkovací nálada, jež se šíří zejména mezi prvorodičkami, které se snaží na novou roli matky připravit tak svědomitě, až se v různých internetových „peer groups“ dozvědí, že povinným očkováním svého kojence ohrozí na životě.

To, co Rotschild nazval trochu krkolomně jako „QA-Mom“,²⁵⁶ se podařilo Argentinovi zahrnout do poněkud širšího pojmu: Pastel QAnon.²⁵⁷ Argentino tuto komunitu definuje jakožto kulturu vzešlou z dominantně ženského prostředí Instagramu, jež se projevuje tím, že původně „syrové“ konspirace pocházející z „chanového“ prostředí zjemňuje a překládá do ženám srozumitelného jazyka.²⁵⁸ Pastel QAnon influenceři a zejména influencerky se od tradičních konspiračních influencerů liší. První velký rozdíl je v tom, že svou komunitu sledujících nevybudovali na konspiracích, ale měli ji vybudovanou již před tím, než se začali věnovat sdílení QAnon obsahu. Jedná se především o influencersy spojené s multi-level marketingem, esoterickým obsahem (jóga, krystaly, 5. dimenze spirituality), fitness a wellness obsahem a alternativním životním stylem (přírodní mateřství, exotické diety, antivaxx).²⁵⁹ Dalším rozdílem je, že používají jemné barvy, pozitivní a přátelskou grafiku a umějí využívat svůj

²⁵⁴ ROTSCCHILD, 2021. s. 129

²⁵⁵ Srov. ARGENTINO, 2023. s. 80-96

²⁵⁶ ROTSCCHILD, 2021. s. 129

²⁵⁷ ARGENTINO, 2023. s. 80-96

²⁵⁸ Ibid. s. 85

²⁵⁹ Ibid. s. 86

propracovaný marketing.²⁶⁰ Akcentují přitom převážně témata, která jejich publikum přednostně zajímají, nezaměřují se tedy tolik na politiku, ale spíše na ochranu dětí před pedofily a před „nebezpečným“ očkováním. Nejčastěji používaným hashtagem pastelového QAnon hnutí na Instagramu se stal #SaveTheChildren, jež se zpětně chytili i tradiční konspirační influenceři, kteří jej zakomponovali do tradičních politicko-konspiračních grafik spojených s QAnon.²⁶¹ Zprávy opatřené tímto hashtagem šířily obvykle konspirace o pedofilním tajném spolku soustředěném kolem Clintonových a Epsteina a jejich bažení po adrenochromu.²⁶² Často ale také byly šířeny protiočkovací grafiky, v nichž hrdinné matky bránily své děti před ďáblem, který třímal vakcínu v ruce.²⁶³

Do Pastel QAnon patří také propagátoři takzvané „New Age“ spirituality, kteří ve svých poselstvích spojují negativně zaměřené konspirační teorie s pozitivně orientovanou spiritualitou. Charlotte Ward a David Voas tuto fúzi nazvali *konspiritualitou*.²⁶⁴ Právě toto spojování prostředí, jež je okolím obvykle vnímáno za bezkonfliktní, nebo dokonce pozitivní s nebezpečnými konspiracemi šířícími strach a nenávist, považuje Argentino za jednu z největších hrozeb Pastel QAnon. Ženy zde vystupují jakožto pozitivní hrdinky, stávají se ovšem aktérkami, jež mohou u svých sledujících podnítit škodlivé jednání, ať už jde o zdravotní rizika související s neočkováním, nebo dokonce nebezpečnou alternativní léčbou, ale také podněcování k činům, jež by se daly kvalifikovat jako násilné, či dokonce teroristické.²⁶⁵

Právě alternativní léčba (nejen nemoci Covid-19, ale také dalších infekčních i chronických nemocí) je hnutím QAnon nejen na Instagramu často propagovaným řešením zdravotních potíží, případně doporučovanou zdravotní prevencí. Influenceři často šířili konspirace o nekalých zájmech farmaceutických firem a namísto očkování, případně funkčních léků doporučovali alternativní léčbu, jež mohla být v lepším případě na bázi neškodného placebo, v horším případě mohla pacienty ohrožovat na zdraví i životě.²⁶⁶ Někteří konspirační podnikatelé se chopili příležitosti a právě v období pandemie se rozmohl internetový obchod s doplňky stravy, které měly pomáhat v léčbě covidu, předcházet nákaze, nebo obecně zlepšovat imunitu.²⁶⁷ Část těchto suplementů existovala již před pandemií, protože protifarmaceutická rétorika je dlouhodobým projevem QAnon konspirací. Tyto produkty měly marketingově vhodně zvolené názvy tak, aby si příznivci „Q“ byli jisti, že zvolili dobře, například „Great

²⁶⁰ TIFFANY, Kaitlyn. THE WOMEN MAKING CONSPIRACY THEORIES BEAUTIFUL: How the domestic aesthetics of Instagram repackage QAnon for the masses. *The Atlantic* [online]. 2020, 18.08.2020 [cit. 2024-03-08]. Dostupné z: <https://www.theatlantic.com/technology/archive/2020/08/how-instagram-aesthetics-repackage-qanon/615364/>

²⁶¹ ROTSCCHILD, 2021. s. 133

²⁶² Ibid.

²⁶³ MIOTTO, 2022. s. 67; viz obrázek 5 v obrazové příloze.

²⁶⁴ „*Conspirituality*.“ WARD A VOAS dle BUTTERS, 2022. s. 8

²⁶⁵ ARGENTINO, 2023. s. 80-81

²⁶⁶ Takto se například mezi matkami dětí s poruchou autistického spektra nebo mezi onkologicky nemocnými šíří informace, že řešením zdravotních problémů může být konzumace bazénové chemie.

²⁶⁷ ROTSCCHILD, 2021. s.126

Awakening Coffee“ nebo „*Red Pill Living*“.²⁶⁸ K léčbě Covid-19 pak QAnon influenceři doporučovali zejména koloidní stříbro a hydroxychlorochin.²⁶⁹

Hydroxychlorochin dokonce propagoval i sám Trump, který se nechal slyšet, že jej užívá jako prevenci před onemocněním covidem a že se domnívá, že jeho konzumací nemá co ztratit.²⁷⁰ Nebyl ovšem schopen objasnit, kdo mu jej doporučil a dodal, že není lékař a že „*používá zdravý rozum*.“²⁷¹ Takové prohlášení samozřejmě zafungovalo pro mnoho příznivců QAnonu jakožto potvrzení jejich „pravdy“, k níž se uchýlila autorita nejvyššího řádu: sám „spasitel“ Donald Trump. Jeho prohlášení se dalo vyložit jasně: Sám prezident nepodléhá farmaceutické lobby. Sám prezident je na správné straně v boji mezi „Dobrem“ a „Zlem“. Je to muž, který nepodporuje ďábelskou WHO a její plán na snížení světové populace. Muž, který ochrání naše děti. Muž, který nemůže být zastaven ani celosvětovým spiknutím proti Americe. Ani čínským virem. Ani Bidenovou snahou vyvolat skrze pandemii ekonomickou krizi a z jejího vzniku pak obvinít prezidenta Trumpa. Muž, který nemůže prohrát. Leda by mu byly volby „ukradeny“.

5.2.5 *Stop the Steal!*

Pandemie ještě zdaleka neskončila a v USA vrcholila kampaň před prezidentskými volbami 2020. Nejvyšší americká politika a zejména osoba Donalda Trumpa, byla od počátku pro hnutí QAnon zásadním tématem.²⁷² Sám Trump byl vnímán jako mesiáš a zastánce křesťanských hodnot, jenž byl pověřen samotným Kristem, aby bojoval za osvobození „Ameriky“ od moci „Zla“ a ďábelských úkladů.²⁷³ Tento faktor nelze snadno smést ze stolu jakožto náboženské blouznění spojené s politickou reprezentací. Takto formulované společné zájmy v předvolebním období totiž začaly propojovat ne zcela sourodé zájmové skupiny od etablovaných evangelikálních církví, přes republikánskou politickou reprezentaci, až po konspirační hnutí a pravicově extremistické skupiny historicky spojené s ideologií rasové nadřazenosti bělochů.²⁷⁴ Tyto skupiny se navzájem ovlivňovaly v mnoha oblastech, nejen v předvolební podpoře Donalda Trumpa. Společnými tématy se stala pandemie, očkování, určitá

²⁶⁸ BIRCHALL, 2021. s. 105

²⁶⁹ GU, Fu et al. The Role of Conspiracy Theories in the Spread of COVID-19 across the United States. *International journal of environmental research and public health* [online]. 2021, **18** (7) 6. 4. 2021, [cit. 2024-03-08]. Dostupné z: doi:10.3390/ijerph18073843

²⁷⁰ AZAD, Arman, YU, Gina a Nicky ROBERTSON. Trump doubles down on unproven drugs to treat and prevent coronavirus. *CNN* [online]. 2020, 6. 4. 2020 [cit. 2024-03-08]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2020/04/05/politics/coronavirus-hydroxychloroquine-trump-briefing/index.html>

²⁷¹ „So, what do I know, I'm not a doctor. I'm not a doctor. But I have common sense.“ Ibid.

²⁷² Propojení hnutí s americkou konzervativní politikou a jeho pronikání do struktur republikánské strany se budu věnovat v šesté kapitole.

²⁷³ MIOTTO, 2022. s. 9

²⁷⁴ ZIHIRI, Saifelddeen; LIMA, Gabriel; HAN, Jiyong; CHA, Meeyoung a LEE, Wonjae. QAnon shifts into the mainstream, remains a far-right ally. Online. *Helijon*. 2022, roč. 8, č. 2. ISSN 24058440. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.helijon.2022.e08764>. [cit. 2024-02-26]. s. 2

forma nacionálního patriotismu a především také křesťanská identita, a to bez ohledu na to, zda se dotyční identifikovali jakožto věřící křesťané, nebo vyznávali jistou formu synkretické religiozity.²⁷⁵

Interakce mezi různorodými skupinami Trumpových příznivců v předvolebním období zesílila. Trumpovi podporovatelé na veřejnosti sdíleli nejen hodnotová či politická přesvědčení, ale bohatě se podíleli také na šíření konspirací, jež v drtivé většině pocházely z dílny QAnon.²⁷⁶ Vysoce postavení republikáni, Trumpův volební tým, Trumpova nejbližší rodina i Trump sám, sdíleli nejen konspirační rétoriku, ale také samotný „brand Q“. Tím ho také legitimizovali a vtahovali do veřejné diskuse jakožto nikoliv alternativní, ale relevantní zdroj informací.²⁷⁷ Přívrženci „Q“ a v tu dobu i „Q“ sám se snažili šířit přesvědčení, že Trumpova prezidentská obhajoba je v zásadě jistou věcí. Je třeba „věřit plánu“.²⁷⁸ Aby ale plán k odstranění „rozlezlé pedofilní kliky“ uspěl, bylo třeba udržet Trumpa u moci.²⁷⁹ Tuto rétoriku přebíral i Trumpův volební tým a aktivně šířil informace o nadcházející „rudé vlně“, již nemůže nic zastavit. Příznivci Donalda Trumpa přesvědčovali sami sebe, na internetu i fyzicky na předvolebních mítincích, že vítězství je doma a mohl by mu zabránit pouze volební podvod.²⁸⁰

QAnon se mezitím dostával do běžné předvolební komunikace Trumpova týmu. „Q“ začal ve svých drops útočit na demokratického kandidáta Joe Bidena již v roce 2019, zejména skrze osobu jeho syna Huntera, Trump si ale vedl v průzkumech volebních preferencí poměrně dobře, a tak se jednalo spíše jen o ojedinělé zmínky. Situace se změnila s nástupem pandemie na jaře 2020. „Q“ začal až freneticky šířit konspirace nejen o Hunteru Bidenovi, ale zejména o samotném prezidentském kandidátovi. Ten prý prokazatelně trpí rychle postupující stařeckou demencí, je ospalý, slabý, příslužuje Číně, je pedofil, vládnout za něj bude Hillary Clinton nebo Michelle Obama a chystá volební podvod skrze manipulaci strojů sčítajících volební lístky.²⁸¹ Tuto rétoriku rychle přebíral Trumpův volební tým i Trump sám.

Trumpův syn Eric sdílel na Instagramu pozvánku na jeden z Trumpových předvolebních mítinků, jež byla opatřena velkým „Q“ i specifickým hashtagem WWG1-WGA.²⁸² Přeborníky ve sdílení QAnon narativů se ale stali jiní Trumpovi spolupracovníci: jeho právnícké duo Lin Wood a Sidney Powell. Oba

²⁷⁵ Tato ne zcela přehledná směs vlivů je velmi propletená a komplikovaná, pro tuto chvíli ji tedy opustím a vrátím se k ní v kapitole 6.

²⁷⁶ BUTTERS, 2022. s. 11

²⁷⁷ ARGENTINO, 2023. s. 37

²⁷⁸ „Q“ začal optimistická očekávání s ohledem na drtivé volební vítězství republikánů vyvolávat již před parlamentními volbami známými jako „midterms“ v roce 2018. V těch republikáni nakonec přišli o 41 křesel ve Sněmovně reprezentantů. I přes tuto zjevnou politickou porážku, po níž mnozí liberálové hovořili o „konci QAnon“, ale heslo „trust the plan“ zlidovělo a pozitivní očekávání se přelila i do prezidentských voleb roku 2020. Srov. ROTSCCHILD, 2021. s. 161

²⁷⁹ ROTSCCHILD, 2021. s. 161

²⁸⁰ GARRY et al., 2021. s. 161

²⁸¹ ROTSCCHILD, 2021. s. 167

²⁸² BUTTERS, 2022. s. 9; viz Obrázek 6 v obrazové příloze.

nevyužívali pouze jednotlivé dezinformace, ale legitimizovali celé hnutí QAnon tím, že se nebáli mluvit přímo o „Q“, jeho poselství a o příznivcích „QAnon“.²⁸³ Zejména Sidney Powell sehrála v tomto směru velmi významnou roli a i po Trumpově volební porážce pokračovala jako QAnon influencerka, čímž získala další sympatizanty a stala se jednou z hlavních „mluvčí“ hnutí QAnon po útoku na Kapitol 6. ledna 2021.²⁸⁴

Sám Trump v té době ovšem nic o QAnon nevěděl, nebo to alespoň tvrdil. V srpnu 2020 byl Trump konečně dotázán na to, co o hnutí ví a zda je s ním spojen. Prezident považovaný za spasitele, hlavního strůjce boje proti pedofilnímu spiknutí a významného spojence „Q“, ne-li „Q“ samotného odpověděl: „*Nic moc o tom hnutí nevím, jen jsem vyrozuměl, že mě mají velice rádi, čehož si cením.*“²⁸⁵ V pozdější televizní debatě ještě dodal, že mu bylo řečeno, že Qanon rázně bojuje proti pedofilii, což podporuje, ale nic víc o něm neví. Od hnutí se ale nedistancoval, ačkoliv jej moderátorka k jasnému vyjádření vyzývala.²⁸⁶ Pro hnutí samotné ale Trumpova nevědomost nic neznamenala. Téměř žádné z poselství, které „Q“ v minulosti přinesl, včetně avizovaného zatčení Hillary Clinton, se nevyplnilo. „Q“ věřící na tato selhání proroctví již byli zvyklí a dokázali si ho různými způsoby odůvodnit.²⁸⁷

Sidney Powell, Lin Wood a Ron Watkins se stali hlavními hlasateli konspirační teorie o chystaném volebním podvodu, jímž se demokraté chtějí zmocnit prezidentského úřadu.²⁸⁸ Panika z krádeže jistého volebního vítězství se začala šířit mezi běžné voliče a zmínky o volebním podvodu se objevovaly na sociálních sítích i na mítincích Donalda Trumpa. Významnou roli v šíření této konspirace sehráli kromě QAnon influencerů a Trumpova volebního týmu zejména někteří vlivní evangelikální pastoři.²⁸⁹ Trump koneckonců přízně některých evangelikálů v předvolební kampani využíval. Veřejná televizní modlitba s opakující se mantrickou frází „*I hear a sound of victory*“, kterou pronesla v televizním přenosu Trumpova charismatická duchovní poradkyně Paula White, se stala virální a byla hojně sdílena Trumpovými příznivci a (jako zdroj pobavení) také jeho odpůrci.²⁹⁰ Paula White se nemodlila za Trumpovo znovuzvolení náhodou. Nevzývala anděly k jeho ochraně jen tak

²⁸³ ROSTSCHILD, 2021. s. 173

²⁸⁴ ARGENTINO, 2023. s. 111

²⁸⁵ "I don't know much about the movement, other than I understand they like me very much." REUTERS. Trump says he doesn't know much about QAnon but has heard it likes him. Online. Reuters.com. 2020, 20.08.2020. [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/idUSKCN25G0DJ/>

²⁸⁶ O'KANE, Caitlin. Trump refuses to denounce right-wing conspiracy group QAnon, says all he knows is "they are very strongly against pedophilia". CBSnews [online]. 2020, 16. 10. 2020 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://www.cbsnews.com/news/trump-town-hall-qanon-pedophilia/>

²⁸⁷ O selhání proroctví více ARGENTINO, 2023. s. 61-64

²⁸⁸ ROSTSCHILD, 2021. s. 173

²⁸⁹ DINULESCU, 2021. s. 79

²⁹⁰ Srov. YORK, Chris. Trump's 'Spiritual Adviser' Holds Bizarre Prayer Service And Claims To Hear 'Sound Of Victory'. Huffington Post [online]. 5.11.2020 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: https://www.huffingtonpost.co.uk/entry/donald-trump-spiritual-advisor-holds-hysterical-prayer-service_uk_5fa3c748c5b6b35537e3ff7e

z rutiny. Mnozí američtí křesťané pod vlivem konspirací QAnon skutečně věřili, že Trump je Bohem vyvolený kandidát, na jehož znovuzvolení stojí budoucnost křesťanské identity spojených států a konečné vítězství v epochálním souboji Dobra proti Zlu. Nadcházející volby a případný odpor proti volební krádeži považovali za legitimní „svatou válku“.²⁹¹ Sama Paula White veřejně tvrdila, že démonické síly pracují na straně Joe Bidena.²⁹²

A pak to přišlo. Trump volby prohrál. Jeho příznivci to ale viděli jinak. Nejen že neprohrál, ale drtivě zvítězil. Volby mu prostě byly ukradeny.²⁹³ Konspirace o ukradených volbách a heslo „zastavte krádež“²⁹⁴ se začaly masově šířit po sociálních sítích bezprostředně poté, co bylo jasné, že sčítání spěje k vítězství Joe Bidena. Za vším stál opět Ron Watkins, v tu dobu ještě málokdo tušil, že je to s největší pravděpodobností právě on, kdo stojí za většinou Q drops.²⁹⁵ Ten na Twitteru tvrdil, že prostudoval manuál ke stroji s názvem Dominion, jehož prostřednictvím se v některých státech sčítaly volební lístky a že zde našel informace o tom, jak lze volební výsledky snadno pozměnit.²⁹⁶ Nelogičnost celé věci (proč by výrobce dával podobnou informaci do manuálu k obsluze stroje) a skutečnost, že společnost Dominion dodávala jen část sčítacích strojů, Trumpovy příznivce nezajímala.²⁹⁷ Byli příliš dlouho přesvědčováni o tom, že Trump byl vyvolen Bohem a že vítězství je jisté. Racionalita už nehrála roli, volební výsledky byly otázkou víry. Svatá válka začala.

5.2.6 Útok na Kapitol

Trump porážku neuznal a v průběhu volebního večera se prohlásil za vítěze, přestože byl informován o tom, že po sečtení všech hlasů volby prohraje. Demokratičtí voliči totiž s ohledem na probíhající pandemii častěji volili korespondenční hlasování, zatímco republikánští pod vlivem dezinformací týkajících se protiepidemických opatření volili osobně.²⁹⁸ Poté vyzval k zastavení sčítání a hovořil o rozsáhlých volebních podvodech, žádal přepočítání hlasů v klíčových státech a vyzýval

²⁹¹ DINULESCU, 2021. s. 79

²⁹² MANSEAU, Peter. Some Capitol rioters believed they answered God's call, not just Trump's. *Washington Post* [online]. 2021, 11.2.2021 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/outlook/2021/02/11/christian-religion-insurrection-capitol-trump/>

²⁹³ ROTSCCHILD, 2021. s. 170

²⁹⁴ „Stop the Steal!“

²⁹⁵ Ačkoliv spekulace se už na základě svědectví zaměstnance 8kun objevily. Viz podkapitola 5.1.2.

²⁹⁶ ROTSCCHILD, 2021. s. 171

²⁹⁷ Ibid. s. 172

²⁹⁸ RUTENBERG, Jim et al. 77 Days: Trump's Campaign to Subvert the Election. *New York Times* [online]. 2021, 30.1.2021 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20210201000107/https://www.nytimes.com/2021/01/31/us/trump-election-lie.html>

volitele,²⁹⁹ aby jejich výsledky nerespektovali.³⁰⁰ Trumpovi právníci, zejména Sidney Powell a bývalý starosta New Yorku Rudy Giuliani se mezitím činili v šíření konspirací o tom, jak sčítací stroje Dominion změnilly tisíce Trumpových hlasů v hlasy pro Joe Bidena.³⁰¹ Giuliani dokonce falešně obvinil dvě ženy z toho, že se měly dopustit volebního podvodu přímo ve sčítací místnosti v Georgii a zveřejnil jejich jména. Obě ženy pak musely čelit výhrůzkám lynčování a smrti a 6. leden 2021 strávit pod ochranou policie. Soud jim v prosinci 2023 přiřkl odškodnění ve výši 148 milionů amerických dolarů, Giuliani ale tvrdil, že ničeho nelituje, že se odvolá a pokračoval v jejich očeřování.³⁰²

Nečekaná volební prohra podporovaná rétorikou samotného prezidenta a jeho nejbližšího okolí samozřejmě vyvolala vlnu frustrace a nevole i v řadách jeho přívrženců. Nejvíce pak zasáhla náboženské skupiny, které v Trumpovi viděly Bohem vyvoleného prezidenta, a konspirační a extremistické skupiny. QAnon patřil do obou kategorií.³⁰³ Trumpovi příznivci, přesvědčení o volební krádeži, se na sociálních sítích začali organizovat a chystat masové protesty na 6. leden 2021, kdy měl americký kongres sídlící ve washingtonském Kapitolu definitivně sečíst hlasy volitelů a potvrdit volební vítězství Joe Bidena. Takto například vznikla křesťanská skupina s názvem „Jericho March“, jejíž název odkazoval na biblické Jericho coby město falešných bohů a zkaženosti.³⁰⁴ Skupina na svých stránkách, jež byly později smazány, vyzývala všechny křesťany k protestům v hlavním městě.³⁰⁵ Konspirace o volební krádeži šířili také někteří pastoři během svých kázání, ale i na sociálních sítích. Mezi nimi byl i pastor Darryl Knappen, který 9. ledna na Facebook napsal, že byl v den washingtonských protestů v pokušení vzít svůj černý hábit, ukrýt pod něj svou samonabíjecí pušku AR-15 a zapojit se do války. Považoval ji za spravedlivou a odkazoval se přitom na roli, kterou pastoři sehráli v koloniální éře při odporu proti britskému králi. Věřil přitom, že boj ještě neskončil.³⁰⁶

Knappen nebyl jediný, kdo byl přesvědčen, že všem dnům ještě není konec. Mnozí Trumpovi příznivci pod vlivem konspirací, jejichž hlavním zdrojem byl QAnon, navzdory realitě věřili, že se Biden

²⁹⁹ Volitelé hrají ve volebním systému Spojených států klíčovou roli. Občané totiž nevolí prezidenta přímo, vybírá jej sbor volitelů v každém příslušném státě federace. Volitelé zpravidla respektují výsledky voleb a odevzdají svůj hlas kandidátovi, který v jejich státě zvítězil. Může se ale stát, že volitel výsledky voleb nerespektuje a odevzdá hlas protikandidátovi.

³⁰⁰ BREUNINGEN, Kevin. Trump refuses to accept election results, says it's 'far from over'. *CNBC.com* [online]. 2020, 7. 11. 2020 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://www.cnbc.com/2020/11/07/trump-refuses-to-accept-election-results-says-it-is-far-from-over.html>

³⁰¹ RUTENBERG, 2021

³⁰² SULLIVAN, Eileen. Jury Orders Giuliani to Pay \$148 Million to Election Workers He Defamed. *The New York Times* [online]. 2023, 15.12.2023 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z <https://www.nytimes.com/2023/12/15/us/politics/rudy-giuliani-defamation-trial-damages.html>

³⁰³ MIOTTO, 2022. s. 63

³⁰⁴ DINULESCU, 2021. s. 82

³⁰⁵ Ibid.

³⁰⁶ GJELTEN, Tom. Militant Christian Nationalists Remain A Potent Force, Even After The Capitol Riot. *NPR* [online]. 19.1.2021 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2021/01/19/958159202/militant-christian-nationalists-remain-a-potent-force>

prezidentem nestane. Nejprve se upínali k viceprezidentovi Mike Pencovi a věřili, že odmítne uznat hlasy některých volitelů.³⁰⁷ To se ovšem nestalo, protože Pence věděl, že takový krok je nezákonný. Když nepomohl ani násilný útok na Kapitol v den, kdy kongres potvrzoval volební výsledky, upnuli Trumpovi oddaní zraky k inauguraci. Věřili, že k ní nedojde. Mýlili se. 20. ledna 2021 byl Joe Biden inaugurován 46. prezidentem Spojených států. Přesto se mezi příznivci stále šířila dezinformace, že navzdory všemu dojde k Trumpově inauguraci 4. března 2021. Příznivci QAnonu totiž věřili, že se jedná o den, kdy dojde k dlouho slibované „bouři“. Tato dezinformace vedla k dramatickému nárůstu cen hotelů ve Washington D.C. a také ke zvýšené aktivitě bezpečnostních složek, zejména Národní gardy.³⁰⁸ K bouři ale nedošlo. A Trumpovi příznivci se začali smířovat s tím, že se prezidentem stal Joe Biden, aniž by byli ochotni uznat jeho legitimitu.

Vraťme se ale k událostem přímo předcházejícím útoku na Kapitol. „Q“ reagoval na volební výsledky se zpožděním, ale dle očekávání. Jeho první povolební reakcí byl obrázek americké vlajky a text: „*Nic nemůže zastavit to, co přijde. Nic!*“³⁰⁹ Měsíc po volbách, tedy 8. prosince 2020, se na 8kun objevila poslední Q drop. „Q“ v ní svým sledujícím poslal pouze odkaz na platformu YouTube, z něž se otevřel známý hit skupiny Twisted Sister z osmdesátých let s názvem „We're not gonna take it“.³¹⁰ Jednalo se o poslední zprávu, kterou „Q“ na imageboard poslal a pak se na dva roky odmlčel.³¹¹ Zajímavější byla zpráva, kterou na svém osobním Twitteru zveřejnil Ron Watkins. Byla napsána způsobem, jaký by zvolil „Q“, plná QAnon žargonu a šifer. Vyzýval v ní Donalda Trumpa k obraně republiky před vnějším i vnitřním nepřítelem.³¹²

Trumpova armáda tedy byla připravena k boji. Záleželo na tom, jak se k situaci postaví prezident sám. Trump po celou dobu od vyhlášení výsledků voleb až do 6. ledna 2021 živil na sociálních sítích narativ o ukradených volbách a tvrdil, že nic není ztraceno. Že volby byly ukradeny a že to prokáže. Na Trumpových mítincích se točili čím dál obskurnější řečníci, na mítinku s názvem „Million MAGA March“, který se odehrál 14. listopadu ve Washingtonu, například vystoupil sám konspirační král Alex Jones a republikánská členka Sněmovny reprezentantů, jejíž volební vítězství zajistilo otevření

³⁰⁷ ANIANO, Sara. “We Are at War”: QAnon Instagram Comments Before the Capitol Riots. Expertní posudek House Select Committee on the January 6 Attack. 2023. Dostupné z: https://www.justsecurity.org/wp-content/uploads/2023/06/We-Are-at-War_QAnon-Instagram-Comments-Before-the-Capitol-Riots_SAniano.pdf

³⁰⁸ GARRY et al., 2021. s. 161

³⁰⁹ Viz Obrázek 7 v obrazové příloze. Q. Screenshot Q drop #4950 [printscreen]. 8kun 2020. In: QAlerts! [online]. [Cit. 18.3.2024]. Dostupné z: <https://qalerts.app/?n=4950>

³¹⁰ „Nepřijmeme to.“ ROTSCCHILD, 2021. s. 173

³¹¹ Jeho další aktivita ale neměla dlouhého trvání: v průběhu červen - listopad 2022 přidal pouhých 13 drops. První z nich zněla: „*Shall we play a game once more?*“ Větší část se věnovala „midterms“ a dávala podporu Ukrajině ve válce do souvislosti s Hunterem Bidenem. Od listopadu 2022 „Q“ mlčí. Q. Screenshot Q drop #4954 [printscreen]. 8kun 2020. In: QAlerts! [online]. [Cit. 18.3.2024]. Dostupné z: <https://qalerts.app/?n=4954>

³¹² ROTSCCHILD, 2021. s. 173

přihlášení se ke konspiracím QAnon, Marjorie Taylor Green.³¹³ Trumpovy žaloby ale byly soudy odmítnuty jako neopodstatněné a Trumpovi právníci později byli sankcionováni za zneužití soudu, protože neodůvodněně podali celou řadu žalob nikoliv s cílem prokázat volební podvod, ale s cílem podkopat důvěru veřejnosti v demokratický systém.³¹⁴ Po tomto neúspěchu se tedy Trump pokusil udržet si Bílý dům nátlakem. Nátlakem na guvernéry,³¹⁵ na Mika Pence, na kongres. K dalšímu nátlaku se pokusil využít své oddané příznivce. Již od poloviny prosince začal po občanech na sociálních sítích žádat, aby se účastnili protestů 6. ledna ve Washingtonu, kam také svolal mítink s názvem „Save America March“.³¹⁶ „Budte tam. Bude divoký!“ napsal na Twitter.³¹⁷

Vyzval tak k něčemu, co se už stejně chystalo. Byla zahájena velká mobilizace nejen Trumpových politických příznivců, nýbrž také konspiračních teoretiků, křesťanských skupin, ale i extremistických skupin. Známy konspirační teoretik Alex Jones, jeden z nejúspěšnějších obchodníků s konspiracemi a hlavní propagátor satanistické teorie kolem aféry pizzagate, se po útoku na Kapitol nechal slyšet, že ho snaha dostat do Washingtonu co nejvíce lidí stála půl milionu dolarů a že jej Bílý dům požádal, aby pochod ke Kapitolu vedl.³¹⁸ Nejviditelnějšími skupinami na Trumpově protestním mítinku ve Washingtonu byli Proud Boys a lidé se symbolikou QAnon. Mezi oběma skupinami je ale zásadní rozdíl. Zatímco Proud Boys jsou dobře organizovanou a vedenou extremistickou skupinou, QAnon je hnutím vzešlým z internetu, nemá žádnou organizaci, ani vedení. Koordinace jeho činů byla spíše chaotická, na rozdíl od pravicových extremistů jednali přívrženci QAnon spíše jako zfanatizovaný dav.³¹⁹

Plánování nepokojů vedoucích k vyvolání násilí a případnému mocenskému převratu je stále předmětem rozsáhlého vyšetřování. Je ale prokázáno, že členové některých, zejména pravicově

³¹³ LANG, Marissa J. After thousands of Trump supporters rally in D.C., violence erupts when night falls. *The Washington Post* [online]. 2020, 15.11.2020 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20210112225023/https://www.washingtonpost.com/dc-md-va/2020/11/14/million-maga-march-dc-protests/>

³¹⁴ PARKER, Linda. Rozsudek v civilním případě "Timothy King v. Gretchen Whitmer, Civil Case No. 20-13134". 2021. 25. 8. 2021. Dostupné z: https://storage.courtlistener.com/recap/gov.uscourts.mied.350905/gov.uscourts.mied.350905.172.0_10.pdf

³¹⁵ Údajně měl republikánské guvernéry v klíčových státech ponoukat, aby sestavili falešné seznamy volitelů, nebo aby vyrobili důkazy o volebních machinacích. V této věci je momentálně Trump obžalován na federální úrovni, ale i v některých státech, v nichž k pokusu o manipulaci z Trumpovy strany mělo dojít. ČTK. Trump čelí další obžalobě kvůli zásahům do voleb, obviněno i dalších 18 lidí. ČTK [online]. 2023, 15. 8. 2023 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/2401082>

³¹⁶ Viz obrázek 8 v obrazových přílohách.

³¹⁷ „Be There. Will be wild!“ BARRY, Dan a Sheera FRENKEL. Be There. Will Be Wild!': Trump All but Cirled the Date. *The New York Times* [online]. 2021, 27. 7. 2021 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2021/01/06/us/politics/capitol-mob-trump-supporters.html>

³¹⁸ GRAZIOSI, Graig. Alex Jones says he paid \$500,000 for rally that led to Capitol riot. *Independent* [online]. 2021, 11.01.2021 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/us-election-2020/alex-jones-paid-rally-capitol-riot-b1784603.html>

³¹⁹ Srov. ROTSCCHILD, 2021

extremistických miličních skupin Oathkeepers a Proud Boys se k „občanské válce“³²⁰ začali chystat bezprostředně po prohraných volbách a jejich snahy související s útokem na kongres byly plánované a koordinované. Obě skupiny se v plánování útoku dokonce spojily.³²¹ Čtrnáct mužů, kteří byli v inkriminovaný den účastni jakožto členové výše zmíněných milic událostem ve Washingtonu, bylo v dosavadních³²² soudních procesech uznáno vinnými z osnování spiknutí proti legitimní vládě Spojených států.³²³ Zajímavé přitom je, že Trump se k *Proud Boys* vztahoval už v průběhu volební kampaně. Když se v září 2020 během prezidentské debaty o *Proud Boys* doslovně zmínil v souvislosti s tím, že už by „někdo něco konečně měl udělat s antifou a levicí“³²⁴, významně vzrostl zájem nových zájemců o vstup do této milice. V důsledku Trumpovy zmínky se počet členů *Proud Boys* údajně ztrojnásobil.³²⁵

Trumpova účast na plánování pokusu o převrat se stala předmětem spekulací, neboť se prezident v průběhu prosince 2020 uchýlil k omilostnění několika klíčových osob spojených s hnutím QAnon, ale i milicí *Oathkeepers*. Nejprve omilostnil Michaela Flynn, bývalého člena vlastní administrativy a významnou postavu propagující hnutí QAnon. Flynn se v případě falšování dokumentů určených pro FBI přiznal a 18. prosince měl být odsouzen až k šesti měsícům vězení.³²⁶ Flynn téhož dne, kdy měl být souzen, ovšem namísto líčení absolvoval schůzku s Trumpem a prezidentovi navrhoval, aby vyhlásil stanné právo, o čemž se údajně Trump dál radil s odpovědnými osobami.³²⁷ Flynn se později, konkrétně 5. ledna 2021, účastnil Trumpova protestního mítinku ve Washingtonu,³²⁸ zatímco jeho bratr armádní generál Charles Flynn odmítl povolit nasazení Národní gardy poté, co následujícího dne útočící

³²⁰ Tak o ní mezi sebou komunikovali.

³²¹ WEDELL, Katie a Kevin JOHNSON. Oath Keeper planned with Proud Boys, Three Percenters before Capitol attack, prosecutors say. *USA Today*. [online]. 2021, 24.3.2021 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://www.usatoday.com/story/news/2021/03/24/capitol-attack-oath-keepers-proud-boys-three-percenters-coordinated/6980128002/>

³²² Údaj k 5/2023, další soudy ještě budou probíhat.

³²³ MASOOD, Farivar. 4 Proud Boys Leaders Convicted of Seditious Conspiracy in US Capitol Attack. *VOAnews.com* [online]. 2023, 4. 5. 2023 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://www.voanews.com/a/jury-convicts-proud-boys-members-of-seditious-conspiracy-in-us-capitol-attack/7078870.html>

³²⁴ "Proud Boys, stand back and stand by, but I'll tell you what, I'll tell you what, somebody's got to do something about antifa and the left because this is not a right-wing problem." Z originálu přeložila autorka.

QUINN, Owen. Proud Boys saw surge in membership after Trump's debate message, former member testifies. *ABCnews* [online]. 2023, 21. 02. 2023 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://abcnews.go.com/US/proud-boys-surge-membership-after-trumps-debate-message/story?id=97367799>

³²⁵ Ibid.

³²⁶ BUNCH, Will. Roger Stone, Michael Flynn, and the criminal conspiracy case of U.S. v. Donald Trump. *The Philadelphia Inquirer* [online]. 7.2.2021 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://www.inquirer.com/opinion/commentary/roger-stone-michael-flynn-trump-january-6-capitol-insurrection-20210207.html>

³²⁷ LIPTAK, Kevin a Pamela BROWN. Heated Oval Office meeting included talk of special counsel, martial law as Trump advisers clash. *CNN* [online]. 2020, 20.12.2020 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2020/12/19/politics/trump-oval-office-meeting-special-counsel-martial-law/index.html>

³²⁸ Protestní shromáždění „Stop the steal“ na náměstí Plaza ve Washingtonu D.C.

dav vnikl do budovy Kapitolu.³²⁹ Dalším omilostněným byl Roger Stone, jemuž Trump trest zmírnil již v červenci, omilostnil jej pak 23. prosince. Stone měl dlouhodobé styky s *Proud Boys* i *Oathkeepers*. Okamžitě po omilostnění se začal angažovat v akci „stopthesteal“ a snažil se získat prostředky na přepravu patriotů do hlavního města. *Oathkeepers* pak zaměstnal jako bezpečnostní službu na akcích 5. ledna.³³⁰ Dle svědectví Cassidy Hutchinson, poradkyně šéfa Trumpova kabinetu Marka Meadowse, Trump 5. ledna 2021 jak Flynn, tak Stona soukromě kontaktoval.³³¹ Konspirační teoretici v čele s „Q“ by mohli říct: „*Is it a Qoincidence?*“³³² Každopádně to, zda Trump před útokem na Kapitol byl nebo nebyl v kontaktu s extremistickými skupinami, jež za vyvoláním násilí stály, je zcela zásadní okolnost.

Nutno podotknout, že Trumpův proces související s událostmi 6. ledna 2021, teprve proběhne.³³³ Trump je obviněn ze čtyř trestných činů včetně snahy zmanipulovat volební výsledky skrze nátlak na odpovědné osoby a osnování spiknutí proti právům občanů. Obvinění z podněcování a napomáhání povstání ale mezi obviněními nefiguruje.³³⁴ V dubnu 2024 má ale začít první z Trumpových soudních procesů týkající se kauzy úplatku pro pornoherečku Stormy Daniels.³³⁵ Na odhalení role Donalda Trumpa v lednových událostech si tedy ještě budeme muset počkat. Pokud se Trump po volbách na konci roku 2024 stane opět prezidentem Spojených států, je možné, že soud týkající se Kapitolu neproběhne nikdy.

V předvečer jednání kongresu viceprezident Pence Trumpovi definitivně potvrdil, že nevyhová jeho žádosti a neodmítne výsledky voleb, čímž se stal potenciálním cílem násilí nadcházejícího dne. Známy QAnon konspirátor Ron Watkins ve tři hodiny ráno následujícího dne tweetoval, že Pence se tímto krokem pokusil o státní převrat a měl by být okamžitě zatčen.³³⁶ Watkins nebyl jediným příznivcem QAnon, který vybízel k násilí. Influenceři dlouhodobě spojení s QAnon, ale i řadoví příznivci

³²⁹ BUNCH, 2021.

³³⁰ Ibid.

³³¹ FEUER, Alan. Jan. 6 Panel Explores Links Between Trump Allies and Extremist Groups. *The New York Times* [online]. 2022, 29. 6. 2022 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2022/06/29/us/politics/trump-flynn-stone-jan-6-extremist.html>

³³² Oblíbený konspirační slogan používaný „Q“ i jeho příznivci zejména v grafikách. Upozorňuje na zdánlivě související fakta.

³³³ V březnu 2023 je proces týkající se útoku na Kapitol stále odložen na neurčito, soud totiž nemůže začít před tím, než se Nejvyšší soud vyjádří k Trumpově žádosti, aby soud nižší instance odložil své rozhodnutí, že Trump může být stíhán jako jakýkoliv jiný občan. EVANS, Gareth. A guide to Donald Trump's four criminal cases. *BBC* [online]. 2024, 15. 2. 2024 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-61084161>

³³⁴ Ibid.

³³⁵ NOVÁK, Pavel. První Trumpův trestní proces začne 15. dubna. Jde o kauzu peněz za mlčení pro pornoherečku. *iRozhlas.cz* [online]. 2024, 26. 3. 2024 [cit. 2024-04-04]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/prvni-trumpuv-trestni-proces-zacne-15-dubna-jde-o-kauzu-penez-za-mlceni-pro_2403260749_kac

³³⁶ GILBERT, David. QAnon Supporters Are Calling for Violence at Pro-Trump Protests. *Vice* [online]. 2021, 6.1.2021 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://www.vice.com/en/article/pkdq7/qanon-supporters-are-calling-for-violence-at-pro-trump-protests>

tohoto hnutí masově na sociálních sítích šířili výzvy k ozbrojování se, k násilí vůči autoritám (zejména policii) a některým členům politické reprezentace.³³⁷

Dne 6. ledna 2021 se nakonec všechny tyto různorodé skupiny Trumpových příznivců (od žen, jež by se daly zařadit k Pastel QAnon, přes Women for America First, křesťanské fundamentalisty, MAGA³³⁸ křídlo republikánské strany až po ozbrojené pravicové radikály) sešly ve Washingtonu na protestním mítinku s názvem *Save America*. Na demonstraci se od rána střídali řečníci a nešetřili výzvami směrem k davu, aby „vybojoval svůj boj“.³³⁹ Trumpovi synové na mítinku očerňovali republikánské kongresmany a senátory, kteří odmítli zpochybnit volby. Donald Trump junior jim vzkázal: „*Pokud se stanete nulami, namísto toho, abyste byli hrdiny, dojdeme si pro vás a budeme se u toho dobře bavit!*“³⁴⁰

Po tomto „předvoji“ v 11.58 tamního času začal mluvit sám Donald Trump. Proud Boys už mezitím místo mítinku opustili a vydali se směrem ke Kapitolu. A Trump ve své dlouhé řeči vyzval své příznivce k tomu, aby udělali totéž, a že on půjde s nimi, ačkoliv v původním plánu bylo zůstat v místě mítinku až do sečtení všech hlasů.³⁴¹ Ještě než Trump dokončil svůj projev, v němž přímo k násilí nevyzval, ale nepřímých narážek použil celou řadu, dav se začal přesouvat ke Kapitolu s výkřiky: „Útočíme na Kapitol!“³⁴², „Jsme ve válce!“³⁴³ nebo „Pověsit Mika Pence!“³⁴⁴. Proud Boys v té době už svůj útok zahájili. A postupem času se k nim přidávali další demonstranti připravení vybojovat svou svatou válku. Mezi nimi radikálové, ale i běžní lidé ovlivnění masivní konspirační kampaní hnutí QAnon. Většina zde byla kvůli té nejaktuálnější: konspiraci o volební krádeži. Mnozí ale také z jiných

³³⁷ Ibid.

³³⁸ Make America Great Again – trumpův volební slogan v roce 2016, který mezi příznivci QAnon zlidověl

³³⁹ TANFANI, Joseph, BERENS, Michael a Ned PARKER. How Trump's pied pipers rallied a faithful mob to the Capitol. *Reuters* [online]. 2021, 12.01.2021 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-usa-trump-protest-organizers-insight/how-trumps-pied-pipers-rallied-a-faithful-mob-to-the-capitol-idUSKBN29G2UP/>

³⁴⁰ „If you're gonna be the zero and not the hero, we're coming for you and we're going to have a good time doing it!“ PILKINGTON, Ed. Incitement: a timeline of Trump's inflammatory rhetoric before the Capitol riot. *The Guardian* [online]. 2021, 07. 01. 2021 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/us-news/2021/jan/07/trump-incitement-inflammatory-rhetoric-capitol-riot>

³⁴¹ JACOBO, Julia. This is what Trump told supporters before many stormed Capitol Hill. *ABCnews* [online]. 2021, 07.01.2021 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://abcnews.go.com/Politics/trump-told-supporters-stormed-capitol-hill/story?id=75110558>

³⁴² „We're storming the Capitol!“ MOGELSON, Luke. Among the Insurrectionists. *The New Yorker* [online]. 2021, 15. 01. 2021 [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20210118180312/https://www.newyorker.com/magazine/2021/01/25/among-the-insurrectionists>

³⁴³ „We're at war!“ ANIANO, 2023

³⁴⁴ „Hang Mike Pence!“ MOGELSON, 2021

důvodů: pandemické frustrace ze ztráty zaměstnání,³⁴⁵ nebo z přesvědčení, že svou účastí pomohou ukončit obchod pedofilních elit s dětmi a k vítězství Boha nad Ďáblem.³⁴⁶

Náboženské motivace protestujících nelze brát na lehkou váhu. Miotto upozorňuje, že QAnon je třeba spíše než za cokoliv jiného považovat za radikálně křesťanské hnutí, jehož boj za Boha a vyšší Dobro ospravedlňuje potenciálně radikální a násilné činy.³⁴⁷ Ačkoliv jiní autoři klasifikují QAnon spíše jako sektu,³⁴⁸ nebo nové náboženské hnutí,³⁴⁹ shodují se na skutečnosti, že příznivci QAnon projevují náklonnost k participaci v boji za „svou věc“, a to nejen prostřednictvím šíření „zvěsti“ na sociálních sítích, ale také prostřednictvím reálného násilí ve svém reálném životě. Útok na Kapitol příznivci QAnon požadovali na sociálních sítích ještě než přišel šestý leden a Trump vylezl na pódium před Bílým domem. Na různých sociálních sítích se objevovaly „memes“, v nichž byl Kapitol zobrazován jako starověký Babylon.³⁵⁰ Příznivci QAnonu zde použili zřetelně náboženskou optiku. Perský král Kýros byl kdysi vyvolen Bohem, aby vyvrátil Babylon, a vyvedl tak židovský národ z Babylonského zajetí.³⁵¹ Stejně tak byl Trump vyvolen Bohem k tomu, aby padl Kapitol a s ním i „deep state“ a došlo tak k osvobození božího lidu. Pád nového amerického Babylonu je tedy třeba chápat jako symbol společensko-politických změn, které povedou k vítězství Boha.³⁵²

Přesun ideologie QAnon z kyberprostoru do pozice reálné bezpečnostní hrozby se odehrála zejména v období prvních měsíců pandemie, kdy se odpůrci opatření začali soustřeďovat v ulicích.³⁵³ Nesmíme ale zapomínat také na to, že tyto lidé stále zůstávali na internetu a algoritmy sociálních sítí prostřednictvím efektu „králičí nory“³⁵⁴ ovlivňovaly jejich radikalizaci. Lidé, kteří uvěřili některé z konspirací, vyhledávali o tématu další informace a nastavení algoritmů sociálních sítí způsobovalo jejich další propad „králičí norou“ do hlubin světa konspirací a dezinformací.³⁵⁵ Právě tyto lidé se osudného lednového dne shromáždili s prapory a tričky propagující „Q“ na Trumpově mítinku a právě tyto lidé se aktivně účastnili výtržností po vpádu do budovy kongresu.

Jedním z nich byl také Jacob Chansley známý jako „Angeli“, „yellowstonský vlk“, nebo „šaman QAnonu“.³⁵⁶ Chansley byl mezi washingtonskými útočníky jednou z nejviditelnějších postav. Polonahý

³⁴⁵ Ibid.

³⁴⁶ MIOTTO, 2022. s 40

³⁴⁷ Ibid. s. 85

³⁴⁸ Srov. ROTSCCHILD, 2021

³⁴⁹ Srov. ARGENTINO, 2023

³⁵⁰ MIOTTO, 2022. s. 40

³⁵¹ Viz Obrázek 10 v Obrazových přílohách.

³⁵² Ibid., s. 83

³⁵³ ROTSCCHILD, 2021. s. 130

³⁵⁴ Známá metafora „králičí nory“ z Alenky ze říše divů je další oblíbenou metaforou používanou hnutím QAnon, často se na jeho grafikách objevuje také bílý králik a pokyn „follow the white rabbit“ („následuj bílého králíka“).

³⁵⁵ FITZGERALD, 2022. s. 11

³⁵⁶ BUTTERS, 2022. s. 12-13

muž s kožešinou čepicí s rohy a obličejem pomalovaným americkými národními barvami nicméně vzbuzoval pozornost již na předchozích Trumpových mítincích či při demonstracích proti hnutí Black Lives Matter³⁵⁷ a pandemickým opatřením. Například na mítinku v Arizoně se objevil s cedulí s nápisem „Poslal mě Q.“³⁵⁸ Chansley je typickým produktem mixování různých narativů, konspirací a identit, k němuž v hnutí QAnon dochází. V jeho jednání a vyjadřování můžeme nalézt nacionalismus, příklon k radikalismu, propagaci různorodých konspiračních teorií, ale také kombinaci křesťanské a „new age“ spirituality. Pro ilustraci citujeme část rozhovoru, který „šaman“ poskytl reportérovi ORF několik měsíců před útokem na Kapitol: „A tak, jako šaman, jsem něco jako multidimenzionální a hyperdimenzionální bytost, jo? Jsem schopen vnímat mnoho různých frekvencí života svými pěti smysly, a to mi umožňuje vidět do těch dalších, vyšších dimenzí a vidět tam tyto bytosti, ty násilníky, vrahy, velmi vysoce postavené lidi, co se rádi schovávají ve stínu. Nikdo jiný to nevidí, protože třetí oko není otevřeno.“³⁵⁹ Také před Kapitolem se snažil Chansley působit jako náboženský vůdce: mluvil o Bohu a po pronesené modlitbě uzavřel: „Děkujeme Ti, že umožníš Spojeným státům, aby se obrodily.“³⁶⁰ Chansley byl za svou účast během násilností v kongresu odsouzen k odnětí svobody po dobu 41 měsíců, ke svým činům se doznal a projevil lítost.³⁶¹ Propuštěn byl ovšem již v březnu 2023, tedy po 14 měsících strávených ve výkonu trestu.³⁶² A nezapomněl. Okamžitě začal na sociální síti nahrávat další konspirační teorie, slibovat boj proti spiknutí globálních elit a spustil e-shop, v němž nabízí oblečení se svým portrétem nebo osobní setkání za 500 amerických dolarů.³⁶³

³⁵⁷ Black Lives Matter je protirasistické sociální hnutí, jež vzniklo v roce 2013 poté, co byl George Zimmerman zproštěn viny ze zastřelení afroamerického teenagera Trayvona Martina. V roce 2020 došlo ke znovuzrození tohoto hnutí poté, co byl při neadekvátním policejním zásahu zabit Afroameričan George Floyd. Black Lives Matter. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2024-03-14]. https://en.wikipedia.org/wiki/Black_Lives_Matter

³⁵⁸ „Q sent me.“ STAPLETON, Erica. Jake Angeli: The story behind the horned Arizona protester in the Capitol unrest. *KPNX* [online]. 2021, 07.01.2021 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20210109020648/https://www.12newsnow.com/article/news/crime/jake-angeli-the-story-behind-the-horned-arizona-protester-in-the-capitol-unrest/75-6eb27627-e53a-4ce5-83f8-15ee0aac0149>

³⁵⁹ ETZIMANUEL. QAnon Shaman - Jake Angeli - Interview - ORF [video]. [cit. 2024-03-14]. čas: 8:50 „And so, as a Shaman, I am like a multidimensional or hyperdimensional being, ok? I am able to perceive multiple different frequencies of life beyond my five senses and it allows me to see into these other, higher dimensions that these entities, these pedophiles, these rapists, these murderers, really high up people, that they almost like hide in the shadow. Nobody can see that because the third eye ain't open.“ – Překlad autorka.

³⁶⁰ DINULESCU, 2021. s. 87: „Thank you for allowing the United States to be reborn.“ – Překlad autorka.

³⁶¹ KIM, Juliana. U.S. Capitol rioter the 'QAnon Shaman' is released early from federal prison. *NPR.org* [online]. 2023, 31.03.2023 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2023/03/31/1167319814/qanon-shaman-jacob-chansley-capitol-riot-early-release-reentry>

³⁶² Ibid.

³⁶³ IDNES a ČTK. Stal se tváří útoků. Šaman QAnon opustil vězení, na své image chce vydělávat. *Idnes.cz* [online]. 2023, 02.06.2023 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/jacob-chansley-saman-utok-kapitol-trump.A230602_071500_zahranicni_bur

Násilnosti v Kapitolu vedly k tragickým důsledkům. Dav vtrhl do budovy kongresu a dostal se i do míst, jež jsou veřejnosti běžně nepřístupné, včetně pracovny Nancy Pelosi, tehdejší předsedkyně Sněmovny reprezentantů.³⁶⁴ Politická reprezentace musela být evakuována, stovky lidí byly zraněny, minimálně čtyři policisté v důsledku traumatu utrpěného během 6. ledna v následujících týdnech spáchali sebevraždu³⁶⁵ a pět lidí zemřelo v přímém důsledku útoků, mezi nimi i Ashli Babbitt, pětatřicetiletá veteránka letectva, jež propadla konspiracím QAnon a byla přesvědčena, že se účastní dlouho očekávané „bouře“.³⁶⁶

Trump a jeho příznivci svého cíle nedosáhli. Biden se stal novým americkým prezidentem. A pro QAnon tím začala nová životní etapa.

5.3 Období fragmentarizace hnutí QAnon

5.3.1 Vytlačení z mainstreamu

Útok na symbol americké demokracie šokoval nejen Ameriku, ale i svět. Mainstreamové sociální sítě okamžitě pochopily svůj díl odpovědnosti a začaly účty propagující teorie spojené s volební krádeží, ale také s konspiracemi hashtagovanými jako „QAnon“ blokovat.³⁶⁷ Došlo tak ke smazání a blokaci velkého množství diskusí a uživatelů zejména na Twitteru, Facebooku a Instagramu. Smazány byly dokonce i twitterové účty Donalda Trumpa a jeho nejbližších spolupracovníků, včetně jeho právníků.³⁶⁸ QAnon byl rozpoznán jakožto bezpečnostní hrozba, a tak začal být systematicky vytlačován z mainstreamu.³⁶⁹

³⁶⁴ WHITEHURST, Lindsay. Capitol rioter photographed propping feet on desk in Pelosi's office sentenced to over 4 years. *APnews*. [online]. 2023, 25.5.2023 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: <https://apnews.com/article/jan-6-capitol-attack-pelosi-desk-000f57444992a716a843a3bde71a2b20>

³⁶⁵ WOLFE, Jan. Four officers who responded to U.S. Capitol attack have died by suicide. *Reuters* [online]. 2021, 03.08.2021 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/us/officer-who-responded-us-capitol-attack-is-third-die-by-suicide-2021-08-02/>

³⁶⁶ KENYA, Evelyn. Capitol attack: the five people who died. *The Guardian* [online]. 2021, 08.01.2021 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20211119141300/https://www.theguardian.com/us-news/2021/jan/08/capitol-attack-police-officer-five-deaths>

³⁶⁷ K jistým dílčím zásahům docházelo na jednotlivých sociálních sítích už před útokem na Kapitol. Například Reddit zakázal obsah související s QAnon už v září 2018 (PAPASAVVA, 2021. s. 1), TikTok zakázal hashtag #pizzagate v červnu 2020 (BLEAKLEY, 2023. s. 510) atd. Jednotný a systematický zásah proti nebezpečným konspiracím ale nepřišel.

³⁶⁸ ROTSCCHILD, 2021. s. 177

³⁶⁹ ARGENTINO, 2023. s. 37

QAnon komunita, jako už mnohokrát, zareagovala přesunem na alternativní sociální sítě: zejména na Parler³⁷⁰, GAB³⁷¹ a Telegram^{372,373}. Běžní lidé ale nemají ve zvyku zakládat si účty na alternativních sítích jen proto, aby na nich sledovali konspirace. Vytlačení QAnon narativu z nejpoužívanějších platforem tedy znamenalo pro komunitu značnou ránu. Přesto nadále mohla těžit z popularity, již získala v období pandemie a prezidentské volební kampaně.

5.3.2 „Q“ mlčí

QAnon byl tedy z velké části vytlačen z veřejného prostoru. Internetový obchod Amazon dokonce stáhl veškeré knihy i reklamní předměty vztahující se ke QAnon.³⁷⁴ Sám Q zveřejnil svůj poslední post na počátku prosince 2020 a pak se na velmi dlouhou dobu odmlčel. Zdálo se, že začátek konce hnutí QAnon právě nastal. Trump byl poražen, Q přestal působit na 8kun, QAnon influenceři zmizeli z mainstreamu a sám Ron Watkins se nechal slyšet, že Spojené státy mají inaugurovaného nového prezidenta a povinností jejich občanů je respektovat ústavu a vrátit se ke svým běžným životům.³⁷⁵

Brát Watkinsovo prohlášení vážně by ale bylo naivní a znamenalo by to hluboké nepochopení toho, jak svět konspirací funguje. Všechny výše uvedené události hnutí QAnon jistě citlivě zasáhly, mnozí lidé, kteří zvěstem o nadcházející epické bitvě o budoucnost Ameriky uvěřili, se cítili podvedeni a znejistěni. Nevěděli najednou, co je a co není pravda. Proroctví se nenaplnilo. Nebylo to ale poprvé. Selhání proroctví je pro konspirace QAnonu přímo symptomatické. A hnutí se s ním většinou vyrovnalo některou ze základních racionalizačních strategií, jež selhání proroctví provázejí: spiritualizací (nestalo se to sice v reálném světě, ale stalo se to ve spirituální rovině), testem víry (Bůh nás zkouší, jestli vydržíme věřit, i když poselství nevyšlo), lidskou chybou (proroctví nebylo špatně, ale my jsme si ho špatně vyložili) a obviňováním druhých (nikdy jsme netvrdili, že bouře přijde zrovna 6. ledna, to nám vkládala do úst jen antifa, která také nepokoje vyvolala).³⁷⁶ Všechny možnosti racionalizace jsme mohli

³⁷⁰ Klon Twitteru.

³⁷¹ Klon Facebooku.

³⁷² Specifická sociální síť používaná zejména jako messenger, ale fungují v ní také osobní kanály a skupiny. Je známá pro dobré šifrování zpráv a minimální regulaci obsahu. I proto se stala sítí, kde se šíří konspirační teorie a obchod s drogami, ale také sítí, kde se ruští občané snaží hledat informace o válce na Ukrajině. Telegram je v Rusku blokován, ale blokaci lze snadno obejít skrze síť VPN. Srov. Telegram (software). In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2024-03-14]. [https://cs.wikipedia.org/wiki/Telegram_\(software\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Telegram_(software))

³⁷³ ARGENTINO, 2023. s. 38

³⁷⁴ BIRCHALL, 2021. s. 106

³⁷⁵ WONG, Julia Carrie. QAnon's 'Great Awakening' failed to materialize. What's next could be worse. *The Guardian* [online]. 2021, 21.01.2021 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/us-news/2021/jan/20/qanon-biden-inauguration-trump-antisemitism-white-nationalism>

³⁷⁶ ARGENTINO, 2023. s. 63

po 6. lednu zaznamenat. Znamenalo to jediné, že hnutí projde novou fází, která ho transformuje a přizpůsobí nově vzniklé situaci.

5.3.3 Hnutí se tříští mezi influencery

A to se také stalo. Hnutí se roztříštilo do mnoha menších komunit soustředěných kolem influencerů, které Argentino označil za „neo-QAnon“.³⁷⁷ Tito navazují na původní Qdrops a širší konspirační teorie a budují si vlastní komunity sledujících. Mezi nejvýznamnější neo-QAnon influencery patří bývalá právnička Donalda Trumpa Sidney Powell, jejíž telegramový kanál má téměř půl milionu sledujících.³⁷⁸ Ještě aktivnějším a otevřenějším podporovatelem QAnon teorií a neo-QAnon influencerem je další Trumpův bývalý právník Lin Wood, který často tematizuje údajnou pedofilii vysoce postavených úředních osob, zejména soudců. Také Wood přišel po šestém lednu o svůj Twitterový účet,³⁷⁹ nicméně jeho nový kanál na Telegramu má více než 800 000 sledujících.³⁸⁰

Influencerů šířících narativy QAnonu je nicméně mnohem více, jsou ovšem méně propojeni než dříve. Jednotící prvek „Q“ se totiž vytrácí. Zvolili totiž novou taktiku. Sám „Q“ nedlouho předtím než opustil 8kun, zanechal svým věrným zprávu, jak se mají chovat dál. V drop #4734 se zmínil o tom, že se jeho „vojáci“ mají zaměřit na obsah informací, které sdílejí a že je nemají označovat jako „Q“, nebo „QAnon“, aby omezili cenzuru a jejich možné mazání, či algoritmické omezení.³⁸¹ V jedné z pozdějších zpráv dodal: „*Je tu Q. Jsou tu Anons. Není žádný QAnon.*“³⁸² A právě tuto taktiku převzali mnozí neo-QAnon influenceři. Tvrdí, že žádný QAnon neexistuje. Že „Q“ už je pryč a snaží se nenávisť a konspirace, které ve svém obsahu šíří, maskovat za dobré úmysly a pozitivní hesla jako je např. #SaveTheChildren.³⁸³ Argentino tuto taktiku QAnon influencerů na sociální síti Bluesky Social nedávno označil za pouhou kamufláž.³⁸⁴

³⁷⁷ Ibid. s. 174

³⁷⁸ Ibid. s. 175

³⁷⁹ Twitterové účty byly všech Trumpových spolupracovníků byly obnoveny po převzetí sítě Elonem Muskem a jejím přejmenování na platformu „X“.

³⁸⁰ Ibid. s. 177

³⁸¹ Q. Screenshot Q drop #4734 [printscreen]. 8kun 2020. In: QAlerts! [online]. [Cit. 18.3.2024]. Dostupné z: <https://qalerts.app/?n=4734>

³⁸² „*There is Q. There are Anons. There is no QAnon.*“ Z originálu přeložila autorka.

Q. Screenshot Q drop #4881 [printscreen]. 8kun 2020. In: QAlerts! [online]. [Cit. 18.3.2024]. Dostupné z: <https://qalerts.app/?n=4881>

³⁸³ Viz např. video Alexe Kaplana, kde se vyjadřuje k nejnovějším strategiím hnutí QAnon. MEDIA MATTERS. QAnon's New "Undercover" Strategy. In: YouTube [online]. 19. 2. 2024 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=KysSHZ22iCo&ab_channel=MediaMatters

³⁸⁴ „*There is no QAnon. QAnon doesn't exist. It's a bizarre talking point that's being used by QAnon leaders and political candidates. And it's part of a larger strategy being used by QAnon followers hiding their extreme and conspiratorial beliefs in order to avoid scrutiny.*“ ARGENTINO, Marc-André. [There is no QAnon. QAnon doesn't exist. It's a ...] In: BlueSky Social [online]. 19. února 2024 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://bsky.app/profile/maargentino.bsky.social/post/3kls3dxluxl26>

Nutno podotknout, že se „Q“ v období amerických parlamentních voleb v roce 2022 na okamžik na 8kun vrátil, jeho mise ale pravděpodobně nebyla úspěšná, zanechal po sobě pouze třináct nových zpráv a od 27. listopadu 2022 opět mlčí.³⁸⁵ Jeho odkaz ale pracuje dál. Trump si založil vlastní sociální síť s názvem „Truth“.³⁸⁶ Elon Musk koupil sociální síť Twitter, přejmenoval ji na „X“ a odblokoval účty Trumpovi i všem jeho spolupracovníkům propagujícím QAnon.³⁸⁷ Blíží se proces s Trumpem týkající se události 6. ledna 2021, jehož datum zahájení záleží pouze na rozhodnutí Nejvyššího soudu.³⁸⁸ Probíhají primární volby, jejichž vítězem za republikány bude téměř jistě Donald Trump. Chystá se pravděpodobně další volební bitva Biden-Trump. Zda „Q“ řekl definitivně poslední slovo a zda se hnutí QAnon skutečně postupně roztříští v nesourodé fragmenty a pozůstatky různých konspiračních teorií, je tedy stále ještě otázkou budoucnosti.

³⁸⁵ Srov. QAlerts.app [online]. QAlerts! Agregátní stránka pro „výzkum“ Q drops [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://qalerts.app/>

³⁸⁶ „Pravda“; ČTK. Trump spustil svou sociální síť s názvem Truth Social. Lidé zde mohou sdílet své "pravdy". *E15* [online]. 2022, 21. 2. 2022 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/technologie-a-media/trump-spustil-svou-socialni-sit-s-nazvem-truth-social-lide-zde-mohou-sdilet-sve-pravdy-1387873>

³⁸⁷ ČTK. Twitter po Muskově anketě odblokoval Trumpův účet. Ten už ho nechce. *Deník.cz* [online]. 2022, 20. 11. 2022 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/socialni-site/twitter-donald-trump.html>

³⁸⁸ EVANS, Gareth. A guide to Donald Trump's four criminal cases. *BBC* [online]. 2024, 15. 2. 2024 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-61084161>

6 QAnon: konspirace, náboženství, společnost a politika

Hnutí QAnon se v posledních více než šesti letech stalo fenoménem, který se těšil pozornosti sociálních vědců celého světa. Za tu dobu vzniklo množství fascinujících prací, jež se snažily QAnon pochopit a uchopit v rozmanitosti perspektiv, jimiž na něj lze nahlížet. Bohužel není v možnostech této rozsahem omezené práce se těmito zjištěními detailně zabývat a dál je rozpracovávat. Domnívám se ale, že je na místě hlavní perspektivy a postřehy společenských věd alespoň základním způsobem nastínit v této závěrečné kapitole. V dějinně chronologickém uspořádání předchozí kapitoly totiž mohla poněkud zaniknout komplexita této problematiky. Jak píše ve své knize Mike Rotschild: *„Jedním z nejvíce frustrujících aspektů při vyprávění příběhu QAnonu je, že to není jen jedna věc. Dotýká se mnoha rozdílných oblastí kultury, politiky, sociologie a technologie.“*³⁸⁹ Postupně se budu věnovat čtyřem hlavním oblastem, jež identitu uhnutí ovlivňují: konspiracím, náboženství, společnosti a politice.

6.1 Konspirační narativy hnutí QAnon

Jak jsem se pokoušela nastínit v první části čtvrté kapitoly, konspirační myšlení není ničím novým, a obzvlášť ne v americké politice. Konspirační teorie často slavily úspěch mezi lidmi, kteří se v měnícím se světě cítili ztraceni a snažili se pro komplikované situace hledat snadná vysvětlení.³⁹⁰ Nejinak tomu je v současnosti. Někteří autoři hovoří o tom, že žijeme v době postfaktické. V době, kdy víra opět začíná nahrazovat rozumové úvahy a věda je odvrhována coby jedna z mnoha „pravd“, mezi nimiž můžeme volit.³⁹¹ QAnon je specifický tím, že v sobě kombinuje skutečně velké množství různorodých konspirací, některé si přitom mohou i protiřečit. Jedná se vlastně o veliký konspirační „stan“,³⁹² pod nějž se může schovat kdokoliv. I proto QAnon sdružuje tak ohromné množství zcela rozdílných jedinců, a to i pokud pomineme ty, kteří se na něm snaží pouze politicky či ekonomicky přizivit.³⁹³ A nejedná se o hnutí okrajové. Dle dat PRRR³⁹⁴ z března 2021 věří 25 % bílých evangelikálních protestantů a 23 % republikánů, že *„vláda, média a finanční svět ve Spojených státech je kontrolován skupinou satanistických pedofilů, kteří osnují celosvětový obchod se zneužíváním dětí“*³⁹⁵ a 26 % bílých

³⁸⁹ „One of the most frustrating aspects of telling the story of QAnon is that Q isn't just one thing. It touches numerous different areas of culture, politics, sociology and technology.“ Z originálu přeložila autorka. ROTSCCHILD, 2021. s. 181

³⁹⁰ FITZGERALD, 2022. s. 3

³⁹¹ Ibid. s. 2

³⁹² „Tent“

³⁹³ MARWICK a PARTIN, 2022. s. 3

³⁹⁴ Public Religion Research Institute

³⁹⁵ „Government, media, and financial worlds in the U.S. are controlled by a group of Satan-worshipping pedophiles who run a global child sex trafficking operation.“ Z originálu přeložila autorka. BUTTERS, 2022. s. 11

evangelikálů a 28 % republikánů v to, že probíhá tajná operace, jež vyústí v „bouři“, která tyto elity svrhne.³⁹⁶

6.1.1 Antisemitismus, „deep state“ a pedofilní satanisté

Z tohoto velkého množství starých i nových konspirací pro ilustraci uveďme alespoň některé. Část z nich už byla zmíněna v předchozím textu, domnívám se ale, že uvést je takto pohromadě, bude užitečné. Začít můžeme antisemitismem. Antisemitismus je v konspiračních projevech hnutí neoddiskutovatelně zřetelný. QAnon hlásá, že svět je v zajetí ekonomických a politických elit, z nichž je velká část židovského původu. Protižidovská tematika se často objevuje na grafikách i v textech příznivců hnutí QAnon. Židé jsou zobrazováni v souladu s historickou tradicí jako pavouci s velkými nosy, kteří ovládají světovou politiku ze zákulisí.³⁹⁷ Kromě toho se antisemitismus silně odráží také ve víře, že elity a celebrity potřebují ze svých dětských obětí skrze pití jejich krve získávat látku zvanou adrenochrom. Tato konspirace pochází už ze 12. století, kdy byla skupina Židů obviněna, že rituálně zabila a zkonsumovala krev křesťanského chlapce Williama z Norwiche.³⁹⁸ V dnešním pojetí konspirace se Židé spojují s celebritami, ekonomickými a politickými elitami, aby s adrenochromem obchodovali. Toto pedofilně-vražednicko-satanistické spiknutí je samozřejmě pevně zaháčkováno v nejvyšší americké politice v podobě „deep state“, jenž tyto ohavné zločiny kryje. Z účasti na sexuálním zneužívání dětí, jejich vraždění a pití jejich krve jsou obviňováni zejména vrcholní demokratičtí politici (Clintonovi, Obamovi a jejich nejbližší okolí), hollywoodské a televizní celebrity (zejména Tom Hanks a Oprah Winfrey) a židovští obchodníci či finančníci.³⁹⁹

6.1.2 Politické konspirace

Mezi důležité konspirace patří také ty, které jsou zaměřené na vnitřní či vnější politickou situaci. Mezi nejznámější patří tvrzení, že John Fitzgerald Kennedy mladší nezemřel při letecké nehodě, ale brzy se vrátí, vstoupí do politiky a svrhne „deep state“.⁴⁰⁰ Další známou konspirací hojně rozšiřovanou QAnon bylo tvrzení, že Barrack Hussein Obama ve skutečnosti není občanem Spojených států, a proto nikdy nebyl legitimním prezidentem země. Konspirátoři přitom samozřejmě kladou důraz na Obamovo prostřední jméno.⁴⁰¹ Oblíbenou konspirací též je, že útoky z 11. září 2001 byly pouze kamufláží, jejímž

³⁹⁶ Ibid.

³⁹⁷ MIOTTO, 2022. s. 74

³⁹⁸ ROTSCCHILD, 2021. s. 52

³⁹⁹ Srov. ARGENTINO, 2023. s. 122

⁴⁰⁰ Ibid. s. 64-65

⁴⁰¹ MCQUADE, Mike; ZUCKERMAN, Ethan a LEJEUNE, Lorrie. QAnon and the Emergence of the Unreal. Online. *Journal of Design and Science*. 2019, č. 6. Dostupné z: <https://doi.org/10.21428/7808da6b.6b8a82b9>. [cit. 2024-02-21].

prostřednictvím se „deep state“ snažil zakrýt vlastní zločiny. Zajímavé je, že zde je hlavním viníkem mezi příznivci QAnon nepopulární republikánský prezident George W. Bush.⁴⁰²

Poté, co Rusko v únoru 2022 napadlo Ukrajinu, začalo hnutí QAnon šířit ruské narativy, že na Ukrajině existovaly americké laboratoře, které vyvíjely nové biologické zbraně.⁴⁰³ Ruská propaganda se tímto tvrzením samozřejmě snažila pouze odvést pozornost od pravých důvodů invaze, QAnon nicméně informaci převzal a rozšířil po celých Spojených státech jakožto důkaz existence „deep state“, který usiluje o vyvolání války a redukci světové populace. Zda mají ruské narativy přímou souvislost s narativy hnutí QAnon, nebo se pouze náhodně protínají v bodech, které se hodí oběma stranám, je však složité posoudit a jistě by to stálo za hlubší analýzu, a to i v souvislosti se spekulacemi, podle nichž se Rusko snažilo ovlivnit výsledky voleb ve prospěch Donalda Trumpa v roce 2016 i v roce 2020.⁴⁰⁴

No a konečně: vrcholnou politickou konspirací bylo tvrzení o ukradených volbách, jež je detailně popsáno v podkapitole 5.2.5.

6.1.3 *Konspirace související s pandemií Covid-19*

Konspirace týkající se pandemie nemoci Covid-19 se staly celosvětovou záležitostí. QAnon vymýšlel či reprodukoval a následně rozšiřoval celou řadu nebezpečných a život ohrožujících tvrzení souvisejících s pandemií. Od původního popírání, že virus a nemoc vůbec existuje, přes obviňování Číny, jež vedlo k fyzickému napadání čínské menšiny v USA, přes odmítání roušek, očkování a obviňování WHO z chystané genocidy a Billa Gatese z plánovaného očipování světové populace.⁴⁰⁵ V době pandemie docházelo k masivnímu zpochybňování vědy a k doporučování nebezpečné experimentální léčby. Hnutí QAnon se stalo seriózní hrozbou pro veřejné zdraví. Protiočkovací rétorika se přenášela i na vakcinaci proti jiným nemocem, včetně povinné vakcinace dětí. Zejména propagátorky Pastel QAnon se snažily v ostatních ženách vzbudit pocit, že odmítáním očkování své dítě ochrání před ďábelskými

⁴⁰² WOODSOME, Kate a David BYLER. Opinion: How 9/11 conspiracy theories fueled the war on reality. *The Washington Post* [online]. 2021, 8.9.2021 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/opinions/interactive/2021/911-conspiracy-theories/>

⁴⁰³ O'SULLIVAN, Donie. Analysis: Russia and QAnon have the same false conspiracy theory about Ukraine. *CNN* [online]. 2022, 10. 3. 2022 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2022/03/09/media/biolab-ukraine-russia-qanon-false-conspiracy-theory/index.html>

⁴⁰⁴ ČTK. „Agresivní snaha ovlivnit volby z roku 2016.“ Hackerské útoky proti demokratům podle Senátu nařídil Putin. *iRozhlas.cz* [online]. 2020, 18. 8. 2020 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/usa-volby-rusko-ovlivnovani_2008181746_zit

COHEN, Zachary, COHEN, Marshall a Katelyn POLANTZ. US intelligence report says Russia used Trump allies to influence 2020 election with goal of 'denigrating' Biden. *CNN* [online]. 16.03.2021 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2021/03/16/politics/us-election-intel-report/index.html>

⁴⁰⁵ ARGENTINO, 2023. s. 113

úmysly „deep state“. Dábel byl zobrazován s vakcinační stříkačkou a žena jako hrdinka, která pevně stojí před svým dítětem a za každou cenu jej dokáže ochránit.⁴⁰⁶

6.1.4 Apokalypsa přichází

Důležitým rysem konspiračního myšlení QAnon je apokalyptika vycházející z jeho náboženské povahy a křesťanských kořenů. Celý boj proti „deep state“ je vlastně bojem proti Dáblu. Konspirátoři jsou přesvědčeni, že to oni stojí na té správné straně a snaží se zabránit silám „Zla“ změnit křesťanské Spojené státy k horšímu. QAnon často cituje z Knihy zjevení. Očekávaný příchod spasitele (a tím spasitelem je Trump), jehož poslal sám Bůh a finálního souboje „Dobra“ proti „Zlu“, v němž nakonec „Dobro“ vždy zvítězí, je v konspiracích zcela zřetelný.⁴⁰⁷ Právě zde se konspirace kříží s náboženstvím, zejména křesťanstvím, ale i různými novými náboženskými hnutími. Toto hybridní spojování konspirací a náboženského či spirituálního citění se někdy označuje též jako *konspiritualita*.⁴⁰⁸ Někteří autoři dokonce upozorňují na skutečnost, že by na QAnon nemělo být nahlíženo jako na konspiraci, nýbrž spíše jako na zrod nového náboženství.⁴⁰⁹ Na náboženské projevy hnutí se podíváme podrobněji v následujících odstavcích.

6.2 Náboženské aspekty hnutí QAnon

Stejně jako nelze QAnon vnímat jakožto spolek přívrženců točící se pouze okolo jedné konspirační teorie, protože se jedná spíše o jednu velkou superkonspiraci,⁴¹⁰ nelze jej snadno klasifikovat ani religiózně. Většina autorů zabývajících se QAnon se shoduje, že hnutí projevuje významně religiózní prvky a lze jej tedy označit za náboženskou skupinu.⁴¹¹ Nepanuje ale shoda nad tím, kam přesně QAnon zařadit.

6.2.1 Kult, sekta nebo spíše nové náboženské hnutí?

Zpočátku měli pozorovatelé tendenci na QAnon nahlížet jako na kult, ale odborníci jsou v tomto ohledu opatrní.⁴¹² Ačkoliv jisté kultické rysy QAnon jistě vykazuje, není snadné jej mezi kulty zařadit, protože některé významné klasifikační rysy nesplňuje – například postrádá charismatického lídra. „Q“ totiž nelze klasifikovat jako lídra, nýbrž spíše jako proroka, který se navíc často odmlčuje, zatímco jeho věřící bojují proti „deep state“ i bez jeho vedení.⁴¹³ Argentino se ve své pozoruhodné disertaci

⁴⁰⁶ MIOTTO, 2022. s. 67

⁴⁰⁷ MIOTTO, 2022. s. 76

⁴⁰⁸ BUTTERS, 2022. s. 8

⁴⁰⁹ LA FRANCE dle BUTTERS, 2022. s. 2

⁴¹⁰ Superkonspirace je souborem velkého množství konspirací, hierarchicky seřazených. QAnon coby druh superkonspirace v sobě pod hlavním „Q“ narativem soustřeďuje celou řadu různých starých i mladších konspirací. ARGENTINO, 2023. s. 5

⁴¹¹ Např. ARGENTINO, 2023; MIOTTO, 2022; ROTSCCHILD, 2021; BUTTERS, 2022 aj.

⁴¹² ROTSCCHILD, 2021. s. 182

⁴¹³ Ibid. s. 183

zaměřuje především na religiozitu QAnon a tvrdí, že by bylo vhodnější o QAnon hovořit spíše jako o novém náboženském hnutí.⁴¹⁴ Jedná se ale spíše o novou terminologii, která má za cíl potlačit negativní konotaci slova kult a autor upozorňuje, že žádná definice nemůže být natolik konkrétní, aby vyhovovala rozmanitosti náboženských skupin, QAnon nevyjímaje.⁴¹⁵ Argentino k tomuto závěru dochází na základě porovnání aspektů QAnon s Dawsonovými kritérii pro charakteristiku nových náboženských hnutí.⁴¹⁶ I v Dawsonově definici nových náboženských hnutí ale nemizí problém s kritériem charismatického lídra: ať se na roli „Q“, nebo Trumpa díváme jakkoliv, označit je za lídry hnutí spíše nelze.⁴¹⁷ Osobě anonyma, který si říkal „Q“, se věnoval též Kaplan,⁴¹⁸ který jej označil za samozvaného proroka, jehož slova si posluchači vykládají jakožto náboženská poselství, označil proto hnutí spíše za sektu.⁴¹⁹ To je ovšem problematické, protože sekty jsou obvykle menší skupiny lokálního, nikoliv celonárodního charakteru.⁴²⁰

Argentino svou charakteristiku QAnon coby nového náboženského hnutí doplňuje ještě o tvrzení, že na QAnon lze nahlížet také jako na hyper-reálné náboženství dle konceptu Adama Possamai.⁴²¹ Tento koncept reflektuje proměny náboženského jednání v postmoderní společnosti, kdy dochází k deinstytucionalizaci, individualizaci a komercializaci náboženské sféry. Významnou roli v tomto procesu hraje sblížení náboženství s populární kulturou (například náboženské komunity vznikající okolo kultovních filmů Matrix a Star Wars).⁴²² QAnon vznikl na internetu jako původně čistě digitální subkultura a ačkoliv je zakotven v americkém evangelikalismu, jeho kosmologie vyrůstá z konspiračních teorií, ale také mytologie pocházející z filmové a populární kultury.⁴²³ Jeho křesťanskou složku nicméně nelze opomíjet.

6.2.2 Křesťanský extremismus

Miotto⁴²⁴ kritizuje zařazování QAnon mezi kulty, ale nesouhlasí ani s Argentinovou koncepcí, podle níž QAnon spadá mezi nová náboženská hnutí.⁴²⁵ Miotto argumentuje, že jak kulty, tak nová

⁴¹⁴ *New religious movement*

⁴¹⁵ ARGENTINO, 2023. s. 41

⁴¹⁶ Viz DAWSON, Lorne L. *New Religious Movements*. in SEGAL, Robert A. (ed.). *The Blackwell Companion to the Study of Religion* [online]. Wiley, 2017. ISBN 9780631232162. [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/9781405168748>.

⁴¹⁷ Viz ARGENTINO, 2023. s. 45

⁴¹⁸ KAPLAN, Jeffrey. *A conspiracy of dunces: good Americans vs. a cabal of satanic pedophiles?*. *Terrorism and political violence*, 2021, 33.5: s. 917-921. [cit. 2024-03-16]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/09546553.2021.1932342>

⁴¹⁹ *Ibid.* s. 919

⁴²⁰ *Sects and Cults*. Online. Unacademy Study Materials. Dostupné z: <https://unacademy.com/content/upsc/study-material/sociology/sects-and-cults/> [cit. 2024-03-16].

⁴²¹ Viz POSSAMAI, Adam (ed.). *Handbook of hyper-real religions*. Leiden: Brill, 2012.

⁴²² ARGENTINO, 2023. s. 47

⁴²³ *Ibid.* s. 48

⁴²⁴ MIOTTO, 2022.

⁴²⁵ *Ibid.* s. 43

náboženská hnutí se tradičně snaží distancovat od dominantních náboženských tradic, a to zejména od jejich důrazu na dogmata, což ovšem QAnon nedělá, protože se otevřeně hlásí k protestantismu a tradiční dogmata rozhodně neodmítá.⁴²⁶ Argentino si samozřejmě také všímá silného křesťanského vlivu a propojování QAnon zejména s evangelikály, přičemž tuto fúzi označuje jako „Qvangelicals“.⁴²⁷ Považuje křesťanské vlivy ale za jeden z mnoha myšlenkových a spirituálních proudů, jež se v hnutí QAnon vzájemně mísí a prolínají. Miotto to ale vidí jinak. Tvrdí, že QAnon je jedním z typických hnutí vycházejících z historie americké křesťanské tradice. Vychází přitom z literatury i vlastního empirického výzkumu, v němž si všiml, že křesťanská symbolika je naprosto dominantní, zatímco např. „New Age“ spiritualita je velmi okrajová a omezuje se jen na tvorbu několika telegramových kanálů.⁴²⁸ Nejzásadnější oporou Miottovy argumentace ale je důraz na kolektivní jednání, vyšší Dobro a podřízení se kolektivním zájmům. Zatímco nová náboženská hnutí kladou důraz na individualitu a na individuální prožitky svých jednotlivých členů, v hnutí QAnon můžeme vidět prvky kolektivní identity, boje za společné dobro a podřízení se autoritám.⁴²⁹ Z těchto důvodů Miotto označuje QAnon za jedno z hnutí křesťanského extremismu,⁴³⁰ přičemž pochopení jeho křesťanské i extremistické povahy může vést k lepšímu porozumění jeho potenciálně i reálně násilným činům a jeho jasné identifikaci coby bezpečnostní hrozby.⁴³¹

6.2.3 Konkrétní náboženské projevy hnutí QAnon

Opusťme nyní tuto odbornou religionistickou debatu a podívejme se na to, jaké konkrétní náboženské projevy v hnutí můžeme identifikovat. Nejzásadnější je patrně samotná apokalyptika. Přesvědčení, že světové dění míří k závěrečnému souboji mezi Bohem a Ďáblem, po němž budou věrní zastánci světlé strany Bohem odměněni ve věčném vítězství. V této apokalyptice hraje dominantní roli postava Donalda Trumpa, jenž je často označován jakožto Bohem vyvolený Kristův pobočník a ochránce křesťanské identity Spojených států.⁴³² Sám Trump toto rétoriku akcentuje, a to i v současnosti. V říjnu 2023 například na svém instagramovém účtu sdílel obrázek, na němž sedí v soudní síni na lavici obžalovaných hned vedle Ježíše Krista.⁴³³

V rétorice QAnon se také velmi často objevují biblické citáty, a to zejména citáty související s blížící se apokalypsou. Hnutí rádo využívá biblickou symboliku (např. srovnání útoku na Kapitol

⁴²⁶ Ibid.

⁴²⁷ ARGENTINO, 2023. s. 51

⁴²⁸ MIOTTO, 2022. s. 47

⁴²⁹ Ibid. s. 53

⁴³⁰ Ve smyslu hnutí „Christian Identity“. Viz pozn. 117.

⁴³¹ Ibid. s. 55

⁴³² Ibid. s. 37, dále též: NOVOTNÝ, 2021. s. 240, aj. Viz Obrázek 11 v obrazové příloze.

⁴³³ Viz Obrázek 12 v obrazové příloze.

s pádem Babylonu, odkazy na hříšné Jericho apod.).⁴³⁴ Trumpova demonstrace 6. ledna ve Washingtonu byla zaplavena symbolikou – křesťanskou i „Q“. Sám „Q šaman“ před útokem na Kapitol pronesl veřejnou modlitbu.⁴³⁵ Mnozí evangelikální pastoři sdíleli a šířili narativy hnutí QAnon a vyjadřovali jim sympatie.⁴³⁶ Křesťanské matky byly oslovovány jakožto jediné možné ochránkyně dětí před dábelským plánem ohrožit jejich zdraví či život očkováním.⁴³⁷ Papež byl prezentován jakožto Antikrist a člen světového spiknutí pedofilů, kteří ovládají nejvyšší patra politiky.⁴³⁸ To je jen krátký výčet z řady mnoha případů, kdy QAnon ovlivňuje nebo tematizuje náboženství.

Na závěr se ještě podíváme na náboženskou povahu Q drops. Téměř pět tisíc zpráv, které za sebou zanechal anonymní uživatel „Q“ na imageboardových platformách, totiž nelze vnímat pouze jakožto diskusní příspěvky někoho, kdo se vydával za vysoce postaveného agenta zpravodajských služeb. Příznivci hnutí k těmto zprávám totiž přistoupili jako k evangeliu.⁴³⁹ Q drops fungují jakožto posvátný text, který je ale třeba správně vyložit a interpretovat a od toho tu jsou tzv. „bakers“ – ostatní anonymní uživatelé, kteří mají dostatečnou znalost na to, prorokovo poselství interpretovat a šířit dál.⁴⁴⁰ „Q“ tedy v tomto případě vystupuje jako náboženský prorok, který lidem předává boží poselství. „Bakers“ jsou zasvěcení překladatelé, fungují tedy jako kněží, případně šamané. A běžní věřící pak jejich poselství přijímají a šíří dál. Tato náboženská dynamika je umocněna silou a dosahem sociálních sítí a odsud se šíří do všech dalších vrstev společnosti.

6.3 Společenské aspekty hnutí QAnon

Hnutí QAnon samozřejmě ovlivňuje také společnost, v níž vzniklo, v níž působí a do níž se rozšiřuje. Postihnout veškeré společenské aspekty je samozřejmě nemožné, zaměřím se tedy pouze na ty nejzásadnější: za prvé na společenskou identitu a orientaci v dynamicky se měnícím světě, za druhé na vliv sociálních sítí a komercializace společnosti a konečně za třetí na společenskou a bezpečnostní hrozbu, kterou hnutí představuje.

6.3.1 Svět se mění a my s ním?

Položíme-li si otázku, jak je možné, že lidé dokáží uvěřit řadě mnohdy až absurdních konspirací a pod jejich vlivem se chovat z našeho hlediska iracionálně, nebo dokonce násilnicky až extremisticky, postavíme se tím sami před velmi složité téma. K němu mají co říct sociologové, psychologové,

⁴³⁴ Srov. DINULESCU, 2021; MIOTTO, 2022 aj.

⁴³⁵ DINULESCU, 2021. s. 87

⁴³⁶ GENERAL, John a Richa NAIK. QAnon is spreading amongst evangelicals. These pastors are trying to stop it. *CNN* [online]. 2021, 23.5.2021 [cit. 2024-03-16]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2021/05/23/business/qanon-evangelical-pastors/index.html>

⁴³⁷ MIOTTO, 2022. s. 67

⁴³⁸ Viz Obrázek 13 v obrazové příloze.

⁴³⁹ BUTTERS, 2022. s. 7

⁴⁴⁰ MARWICK a PARTIN, 2022. s. 8-14

religionisté, politologové a řada dalších společenských vědců. Najít na tuto otázku odpověď je jistě složité, měnící se bezpečnostní situace ale klade na společenské vědy nárok, aby se těmto fenoménům pokoušely porozumět.

Ve 21. století zažíváme období, kdy se svět kolem nás mění mnohem rychleji, než tomu bývalo zvykem. Mění se společenské vztahy, vazby, identita a místo ve společnosti, ale i pracovní vztahy, požadavky pracovního trhu a především technologie. Žijeme v době, kdy to, co jsme se dnes naučili, bude zítra zastaralé. Ačkoliv jsou lidé živočichy, kteří se vyznačují vysokou mírou schopnosti adaptace na měnící se životní situace, nedokážeme s tempem dnešních změn držet krok. Podívejme se třeba na svět umělé inteligence. Donedávna nebylo myslitelné, že by stroj dokázal vygenerovat dokonalý obrázek na základě prostého zadání. Nebylo ani myslitelné, že by stroj dokázal napsat smysluplný text nerozeznatelný od textu, jehož autorem je inteligentní člověk. Ještě před rokem jsme se usmívali nad křivými obrázky se sedmi prsty a kostrbatými formulacemi, které nám umělá inteligence generovala. Za pouhý rok ale AI pokročila natolik, že si začínáme pomalu uvědomovat, jak dalekosáhlé změny nás v budoucnu čekají. A tyto prudké změny vnášejí do lidských životů nejistotu. Lidé zažívají ontologickou úzkost, která je vlastně nedostatkem ontologické jistoty.⁴⁴¹ Odklon od stále vzdálenějšího světa současnosti a příklon k jistotám náboženství, tradic minulosti, nebo jednoduchým vysvětlením konspirací, je řešením. Je to způsob, jak uchopit současný nesrozumitelný svět a zorientovat se v něm.⁴⁴²

Lidé propadající konspiračním teoriím se v tomto komplikovaném a vysoce strukturovaném světě neorientují. Mají proto tendenci pro složité sociální jevy hledat jednoduchá vysvětlení. Nesnesou pocit, že by svět ovlivňovala náhoda, nebo neřiditelné společenské procesy. Proto hledají za každou špatnou událostí viníka. V jejich vnímání totiž neexistuje zla bez špatných úmyslů.⁴⁴³ Úmyslů, které většinou vede ďábel. Rotschild si ve své analýze QAnon všiml, že mu podléhají často lidé ve středním věku, kteří v životě zažili pocit ztráty smyslu, cítili se neužiteční a QAnon jim opět dal důvod žít.⁴⁴⁴ „Q“ tyto lidi povolal do nejvyššího boje proti ďábelskému „deep state“, angažoval je ve jménu „Dobra“, zachování tradic a autority Božího slova. Tito lidé se stali „digitálními vojáky“ a jejich snaha být užiteční byla vyslyšena.⁴⁴⁵ Participativní a komunitní prvek hnutí QAnon je základním kamenem jeho úspěchu.⁴⁴⁶

⁴⁴¹ Anthony Giddens definuje ontologickou jistotu jako stabilní duševní stav jedince vyplývající z pocitu trvalosti a pořádku v jeho životě. Viz GIDDENS, Anthony. *Důsledky modernity*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. ISBN 80-86429-15-6. s. 85

⁴⁴² FITZGERALD, 2022. s. 3

⁴⁴³ PRINISKI, MCCLAY a HOLYOAK, 2021.

⁴⁴⁴ ROTSCCHILD, 2021. s. 10

⁴⁴⁵ Ibid. s. 11

⁴⁴⁶ MCQUADE, ZUCKERMAN a LEJEUNE, 2019. s. 6

Paradoxem je, že tato v zásadě anti-modernizační reakce vznikla a uspěla ve vysoce pokrokovém prostředí kyberprostoru. Ale je to vůbec paradox?

6.3.2 Sociální sítě jakožto konspirační pohon

Sociální sítě samozřejmě v celém procesu sehrály klíčovou roli. Spojily lidi, kteří by se za normálních okolností ve svých běžných životech nikdy nepotkali. Díky nastavení algoritmů vytvořily „echo komory“, které uzavřely lidi v komunitách šířících konspirační narativy a nechaly je propadat hlouběji a hlouběji „králičí norou“.⁴⁴⁷ Rozšiřování vlivu hnutí QAnon napomohla také samotná povaha sociálních sítí – jejich ústředním rysem je totiž participace uživatelů. Uživatelé tak nemuseli konspiraci pouze pasivně konzumovat, jak se to dělo v době tištěných médií. Mohli ji okamžitě okomentovat, nasdílet, nebo připravit meme či grafiku a vypustit do oběhu teorii vlastní.⁴⁴⁸ Její rozšíření, sdílení dalšími uživateli a komentování, následně vedlo k legitimizaci takové teorie. Stala se něčím, čemu přinejmenším část lidí věří, jednou z alternativních pravd v „postfaktickém“ systému.⁴⁴⁹ Tato „legitimizace antiexpertízy“, jednoduché vysvětlení složitého, důraz na logiku a zdravý rozum, následně rozbourává důvěru ve vědecké poznání, ale také v demokratický systém a jeho instituce.⁴⁵⁰

Důležitou roli sehrála možnost sdílení audiovizuálního materiálu.⁴⁵¹ Kdo někdy studoval propagandistické plakáty z první poloviny 20. století, pochopí, že jeden sugestivně podaný symbol může na člověka zapůsobit víc než tisíce slov. A QAnon se v memech a grafikách šířených po sociálních sítích doslova vyžíval. Satanisté, pedofilové, mocní nosatí krvežízniví Židé s pavoučíma nohama, LGBTQ+ zkaženost, ďábel sedící na trůnu se znakem WHO, Kristus v kšiltovce s nápisem „Make America Great Again“, hrdinní křesťanští rytíři, ďábel s injekční stříkačkou v ruce, Michele Obama jako transgender muž, pedofilní papež pijící alkohol a stovky a tisíce dalších koláží, o videích nejen na platformě YouTube ani nemluvě.

Nešlo ale jen o běžné uživatele. Na šíření QAnon narativu se podíleli především různí influenceři. Ať už šlo o profesionální „konspirační“ influenceři, kteří své kanály vybudovali čistě na vymyšlení a sdílení konspiračního obsahu, nebo o influenceři „Pastel QAnon“, jejichž publikum bylo mnohem širší, protože původně daného influencera sledovalo kvůli jinému obsahu.⁴⁵² Nutno podotknout, že část influencerů se stala doslova konspiračními podnikateli. Například Alex Jones, hlavní propagátor teorie pizzagate, z níž QAnon později vzešel, dosahoval ročního obrátu v řádu milionů

⁴⁴⁷ PRINISKI, MCCLAY a HOLYOAK, 2021.

⁴⁴⁸ MARWICK a PARTIN, 2022. s. 2

⁴⁴⁹ FITZGERALD, 2022. s. 2

⁴⁵⁰ MARWICK a PARTIN, 2022. s. 16

⁴⁵¹ Viz obrazové přílohy.

⁴⁵² Viz kap. 4.2.3 PastelQAnon a ARGENTINO, 2023. s. 80-115

dolarů.⁴⁵³ Velká část influencerů spojených s QAnon na svém obsahu samozřejmě vydělávalo a vydělává: nešlo přitom o pouhou monetizaci spojenou s tím, co platforma YouTube vyplácí tvůrcům, nýbrž o mnohem širší spektrum příjmů: reklamní předměty jako trička, čepice, hrnečky, vlajky, ale i léky a potravinové doplňky (nejen proti covidu), knihy týkající se správné interpretace Q drops a orientace v QAnon obecně a v neposlední řadě také crowdfundingové sbírky přes PayPal nebo Patreon.⁴⁵⁴ Přestože po útoku na Kapitol došlo také k omezení výtěžku těchto influencerů (například Amazon stáhl z prodeje všechny předměty a knihy s QAnon tematikou, Patreon zakázal předplácení QAnon obsahu již v průběhu roku 2020), konspirační byznys zcela nevymizel, pouze se přesunul na jiné platformy.⁴⁵⁵

6.3.3 Bezpečnostní, sociální a zdravotní hrozba

Na QAnon nelze pohlížet pouze jako na fascinující konspirační, náboženský, nebo politický fenomén. Toto hnutí se totiž v průběhu let stalo též bezpečnostní hrozbou. Největší z nich, a to pokus o politický převrat při útoku na Kapitol, je už dle mého názoru dostatečně popsán v kapitole 5. Je ale na místě zmínit také další zločiny přímo související s tím, jak QAnon tlačí své příznivce směrem k radikálním činům.

Kromě útoku Edgara Maddisona Welche na restauraci Comet Ping Pong ve Washingtonu,⁴⁵⁶ došlo ještě k několika ozbrojeným útokům nebo pokusům o ně. Jedním z nich je případ mladíka Anthony Comella, jenž byl přesvědčen, že je jedním z Trumpových bojovníků a jel provést „občanské zatčení“ do domu mafiánského lídra Franka Caliho, o němž byl přesvědčen, že je součástí „deep state“, protože se o tom dočetl na jedné z QAnon diskusí. Na místě Caliho zastřelil a při soudním procesu se hájil, že byl Trumpovým vyvoleným hlídačem, na dlaň si perem namaloval velké „Q“ a „MAGA navždy“.⁴⁵⁷

V březnu 2020 se pod vlivem studia QAnon konspirací na internetu pokusil Eduardo Moreno zaútočit na loď USNS Mercy kotvící v přístavu San Pedro. Loď fungovala jakožto polní nemocnice pro léčbu lidí nakažených nemocí Covid-19. Moreno se dopustil vykolejení vlaku, který prorazil několik bariér a nakonec zastavil jen kousek od zmíněné lodi.⁴⁵⁸ V reakci na Morenův útok došlo k dalšímu plánovanému napadení lodi s pacienty Covid-19. Tentokrát se rozhodla vzít spravedlnost do vlastních rukou Jessica Prim, jež byla přesvědčena, že na lodi nejsou pacienti, ale unesené děti, které se mají stát obětí obchodu s bílým masem. Pachatelka se vyzbrojila noži a svou spanilou jízdou do Newyorského přístavu streamovala na své sociální síti, přičemž vyhrožovala, že zabije Joe Bidena. K radikalizaci této

⁴⁵³ BIRCHALL, 2021. s. 104

⁴⁵⁴ Ibid. s. 105-106

⁴⁵⁵ Ibid. s. 113

⁴⁵⁶ Popsán v podkapitole 5.1.1

⁴⁵⁷ ARGENTINO, 2023. s. 154

⁴⁵⁸ Ibid. s. 155

ženy dle Argentina došlo neobvykle rychle, od jejího prvního setkání s QAnon až do zatčení, uběhlo pouhých dvacet dní.⁴⁵⁹

Příznivci QAnon se ale nedopouštěli pouze aktů domácího terorismu a potenciálního veřejného ohrožení, ale také útoků vůči vlastním rodinným příslušníkům. QAnon rozdělával rodiny, Mike Rotschild ve své knize popsal několik svědectví lidí, kteří v důsledku propadnutí QAnon přišli o své rodinné příslušníky, někteří proto, že se s nimi již nadále nemohou racionálně bavit, někteří proto, že jejich příbuzní uvěřili dezinformacím týkajícím se Covid-19, nenosili roušky, nevyhýbali se davům, anebo se nenechali očkovat a následně onemocnění podlehli.⁴⁶⁰ QAnon rodiny rozdělil kulturně i politicky. A někdy toto rozdělení skončilo tragicky.

Někteří rodiče se dopustili únosů vlastních dětí od svého druhého partnera. Tito rodiče byli přesvědčeni, že se jejich děti stanou obětmi zneužívání pedofilní kliky kolem „deep state“, nebo něčeho ještě mnohem horšího. V sérii čtyř zločinů souvisejících s indoktrinací QAnon, bylo zavražděno celkem šest dětí a tři další byly zraněny vlastními rodiči.⁴⁶¹ Liliana Carrillo se dozнала, že zabila své tři děti, aby je ochránila před jejich otcem, o němž se domnívala, že je členem spolku zapojeného do obchodu s dětmi.⁴⁶² Matthew Taylor Coleman pak unesl a zavraždil své dvě děti, protože byl na základě QAnon teorií o iluminátech přesvědčen, že jeho žena má „hadí DNA“ a on jejich vraždou zabránil tomu, aby se z nich v budoucnu stala monstra.⁴⁶³

Všechny tyto lidské tragédie, rozbité rodiny, hrozby pro veřejné zdraví, nabízení nebezpečné alternativní léčby a pokusy o teroristické útoky, jsou důsledky úspěšného šíření narativů hnutí QAnon napříč nejen americkou společností. Svou odpovědnost za ně nesou ale také politické elity, které se ve vlastním zájmu rozhodly tyto narativy šířit a posilovat. Politika je totiž další oblastí, kde se QAnon podařilo uspět. A nejde jen o okrajové krajně pravicové extremistické skupiny. QAnon se totiž pevně zakořenil také ve strukturách republikánské strany.

6.4 Politické aspekty hnutí QAnon

QAnon je bezesporu ovlivněn politikou a stejně tak zpětně politiku ovlivňuje. Domnívám se, že velkou část toho, jak hnutí QAnon ovlivnilo v několika posledních letech americkou politiku, jsem už popsal v páté kapitole. Přesto považuji za důležité se k několika dílčím aspektům vrátit. Za prvé bude třeba vyjasnit vztah QAnon k extrémně pravicovým hnutím propagujícím bílou nadřazenost. Za druhé přiblížím prorůstání QAnon do mainstreamové politiky republikánské strany. A na závěr

⁴⁵⁹ Ibid. s. 156-157

⁴⁶⁰ Svědectví viz ROTSCCHILD, 2021. kap. 13, s. 217-234

⁴⁶¹ ARGENTINO, 2023. s. 166

⁴⁶² Ibid.

⁴⁶³ Ibid. s. 167

se ještě pokusím krátce otevřít otázku mezinárodních vlivů na rétoriku QAnon, zejména s ohledem na politické zájmy Ruské federace.

6.4.1 *Vztah QAnon k ostatním pravicově radikálním hnutím*

Hnutí QAnon zřetelně projevuje prvky, které můžeme identifikovat u různých skupin americké extrémní pravice: zejména antisemitismus, bílý nacionalismus, křesťanskou identitu⁴⁶⁴, nenávistné narativy a částečně antisystémové nastavení. Vše výše řečené se nicméně neprojevuje ve své nejčistší formě. Tenduje dle mého názoru mezi latentní a manifestní formou případ od případu. Tak se například občas můžete od příznivců QAnon dozvědět, že „Q“ je tu (bez ohledu na etnicitu nebo gender) pro všechny, kteří to myslí s budoucností USA dobře a chtějí se postavit na stranu ochrany Božích hodnot. Těmto prohlášením ale odporují projevy v realitě, nenávistná hesla plná slov jako „negr“, angažmá v protidemonstracích při pochodech „Black Lives Matter“, rasisticky motivované útoky na celebrity tmavé pleti, například Oprah Winfrey nebo Chrissy Teigen a další podobné projevy.⁴⁶⁵

Ambivalence se projevuje také v antisystémové povaze hnutí. QAnon se snaží bojovat proti domnělému „deep state“, který je hluboce zakořeněn v americké administrativě. Přesto ale podporoval nejvyššího představitele Spojených států během doby, kdy byl u moci. A Donald Trump tohoto antisystémového nastavení některých svých příznivců dokázal využít, když se mu podařilo vzbudit v nich pocit, že má moc, přesto ale nemůže některé záležitosti budící nespokojenost jeho voličů ovlivnit. Sám se tedy v době svého prezidentství stavěl do svým způsobem opoziční pozice.⁴⁶⁶

QAnon nicméně v šíření konspirací vyšel z tradic 4chanu, tedy z prostředí, kde se na šíření konspirací tradičně podílela především hnutí alternativní pravice. Od klasických extremistických skupin se „alt-right“ liší tím, že postrádá jakoukoliv organizační strukturu a hierarchii, není řízena odshora dolů a je atomizovaná, amorfnní a působí převážně v online prostoru.⁴⁶⁷ Hlavním tématem alternativní pravice je ohrožení „bílé identity“ rozpínajícím se multikulturalismem, liberalismem a elitami bojujícími za práva menšin a sociální spravedlnost.⁴⁶⁸ Vidíme tedy, že taktika šíření konspirací i amorfnní povaha hnutí QAnon je velmi podobná. Narativy se ale překrývají jen částečně. Například Zihiri s kolegy provedli analýzu propojení narativů QAnon a extrémní pravice.⁴⁶⁹ Na základě kombinace několika metod došli k závěru, že se QAnon od ostatních pravicově extremistických skupin odlišuje,⁴⁷⁰ jejich narativy

⁴⁶⁴ Ve smyslu prosazovaném Aryan Nations, tedy výhradně bílou protestantskou křesťanskou identitu. Viz podkapitola 4.2.4.

⁴⁶⁵ Viz analýza projevů nenávisti na sociálních sítích ARGENTINO, 2023. s. 116-147

⁴⁶⁶ Dobrým příkladem toho, že se mu to povedlo, je skutečnost, že přívrženci QAnon protestovali proti covidovým opatřením v době, kdy byl Trump ještě u moci, aniž by za opatření vinili právě jeho.

⁴⁶⁷ BLEAKLEY, 2023. s. 511

⁴⁶⁸ Ibid.

⁴⁶⁹ ZIHIRI et al., 2022

⁴⁷⁰ Autoři dokonce tvrdí, že QAnon sdílel narativy jak z extrémní pravice, tak z extrémní levice. Ibid. s. 5

se ovšem významně sbližují a propojují při velkých politických událostech, jakými byl vrchol volební kampaně v roce 2020 a období kolem 6. ledna 2021. Autoři si také povšimli, že hlavním pojítkem mezi QAnon a extrémní pravici byla především osoba Donalda Trampa.⁴⁷¹

6.4.2 Představitelé QAnon v kongresu

V šedesátých a sedmdesátých letech minulého století došlo k liberalizaci americké politiky, jež symbolicky vyvrcholila rozhodnutím Nejvyššího soudu v případě Roe vs. Wade a povolením interrupcí na federální úrovni.⁴⁷² V reakci na uvolnění ve společnosti a významné změny se začala formovat křesťanská pravice a evangelikálové začali významným způsobem pronikat do struktur republikánské strany. Evangelikálové začali ve straně prosazovat některá důležitá náboženská témata týkající se zejména toho, co se má a co se nemá vyučovat ve školách. Velké vítězství pak zaznamenali s nástupem George W. Bushe do prezidentského úřadu v roce 2001.⁴⁷³ Co má vyšší zastoupení evangelikálů ve strukturách republikánské strany společného s infiltrací QAnon? Mnoho.

Evangelikálové dle některých autorů často tíhnou k víře v konspirační teorie a přitom jsou významně propojeni s republikánskou stranou, v níž mají velké slovo.⁴⁷⁴ Dle dat PRRI jsou příznivci QAnon nejčastěji bílí evangeličtí protestanti.⁴⁷⁵ Dvacet tři procent republikánů je přesvědčeno, že vláda, média a finanční svět je ve Spojených státech kontrolován mezinárodním spiknutím pedofilů, a dvacet osm procent republikánů je přesvědčeno, že brzy přijde „bouře“, která tyto elity udržující „deep state“ rozpráší.⁴⁷⁶ Propojení evangelikálního křesťanství, víry v konspiraci šířené QAnon a republikánské strany se tak stává třaskavou směsí, jež vedla až k útoku na Kapitol v roce 2021. Nejde jen o zájmové spojení Trumpových příznivců a voličů. Nejde také pouze o zájmy Trumpova týmu v předvolební kampani, jež se, jak jsme výše viděli, vyznačovala sdílením a legitimizací QAnon konspirací na sociálních sítích. Jde o to, že otevření příznivci hnutí QAnon jsou přímo ve strukturách republikánské strany a ve volených republikánských funkcích.

Ačkoliv Trump se úspěchu ve volbách v roce 2020 nedočkal, někteří republikánští politici spojení s šířením teorií QAnon, ano. V parlamentních volbách v roce 2020 dle Kaplana kandidovalo celkem 107 republikánů s vazbami na QAnon, z toho 37 žen.⁴⁷⁷ Přes primární volby prošlo 94 republikánek, přičemž 16 z nich veřejně prezentovalo svou sympatii k hnutí QAnon, což představuje

⁴⁷¹ Ibid. s. 5

⁴⁷² ROE v. WADE. Rozsudek Nejvyššího soudu. 410 U. S. 113. 1973 Dostupné z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/410/113/>

⁴⁷³ LUKÁČ, Petr. Analýza nové křesťanské pravice v USA [online]. Brno, 2010 [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/vzry47/>. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce doc. PhDr. Ing. Ondřej Císař, Ph.D.

⁴⁷⁴ Např. Barkum, Sturm, Albrecht, O'Donnell aj. dle MIOTTO, 2022. s. 56

⁴⁷⁵ Data PRRI z roku 2021 dle MIOTTO, 2022. s. 56

⁴⁷⁶ Data PRRI z roku 2021 dle BUTTERS, 2022. S. 11

⁴⁷⁷ KAPLAN dle ARGENTINO, 2023. s. 97

1/7 všech republikánských kandidátek, jimž se podařilo uspět v primárních volbách.⁴⁷⁸ Z těchto šestnácti žen se ale podařilo získat mandát pouze dvěma – do Sněmovny reprezentantů byly zvoleny Marjorie Taylor Greene za Georgii a Lauren Boebert za Colorado. Obě ženy v předvolební kampani i po svém zvolení sdílely QAnon narativy a těšily se podpoře QAnon komunity.⁴⁷⁹ Ovšem pouze Greene lze označit za skutečně přesvědčenou přízlivkyni, která sdílela Q drops na svém Facebooku už od samotného počátku hnutí v roce 2017.⁴⁸⁰ Greene veřejně deklarovala, že nevěří v evoluční teorii, zpochybnila její vědecké základy a oznámila, že jediné v co věří, je Bůh.⁴⁸¹ To by nebylo u republikánské kandidátky nijak zvláštní. New York Times nicméně v lednu 2021 nedlouho po útoku na Kapitol přišel s detailním popisem spojení mezi Greene a extremistickými milicemi *Oathkeepers* a *Three percenters*, jež se obě účastnily útoku 6. ledna.⁴⁸² Obě úspěšné republikánské kandidátky se také podílely na šíření konspirací o ukradených volbách, jinak se převážně soustředily na „ženská témata“ a na ochranu dětí před zneužíváním pedofily.⁴⁸³

Že se do kongresu dostaly pouze dvě z celkem 37 žen inklinujících ke konspiracím QAnon, nicméně není dobrá zpráva. Svědčí to pouze o tom, že mezi voličstvem je mnohem méně přízlivců konspirací než v republikánské straně samotné. Ženy, které zůstaly v ústraní, jsou přitom často ještě významnějšími šířitelkami QAnon než obě úspěšné kandidátky. Například Joe Rae Perkins sama sebe označuje za „digitální vojačku“ QAnon a Mykel Barthelemy nebo Catherine Carr šíří antisemitské narativy o adrenochromu a pedofilii v souvislosti s demokratickou stranou.⁴⁸⁴

Podíváme-li se ale na postpandemickou dobu v Evropě, nemůžeme se vyhnout otázce: je šíření těchto konspiračních narativů pouze otázkou vnitřní politiky Spojených států, která v rámci globalizace prosakuje do všech koutů světa, nebo má někdo na štěpení americké společnosti zájem?

6.4.3 Mezinárodní politika a dezinformační válka

Narativy QAnon se během pandemie začaly šířit po celém světě a byly zesilovány profesionálními dezinformátory a trolly včetně těch ruských. Měly ale ruské trollí farmy pracující

⁴⁷⁸ ARGENTINO, 2023. s. 97

⁴⁷⁹ Ibid. s. 106-107

⁴⁸⁰ Travis dle ARGENTINO, 2023. s. 107

⁴⁸¹ MORAN, Lee. Marjorie Taylor Greene: I Don't Believe In Evolution, That Type Of So-Called 'Science'. *Huffpost* [online]. 2021, 06. 09. 2021 [cit. 2024-03-16]. Dostupné z: https://web.archive.org/web/20210627081143/https://www.huffpost.com/entry/marjorie-taylor-greene-evolution_n_60c0ab37e4b0b449dc34073f

⁴⁸² BROADWATER, Luke a Matthew ROSENBERG. Republican Ties to Extremist Groups Are Under Scrutiny. *The New York Times* [online]. 2021, 29.01.2021 [cit. 2024-03-16]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20210129135400/https://www.nytimes.com/2021/01/29/us/republicans-trump-capitol-riot.html>

⁴⁸³ ARGENTINO, 2023. s. 106-110

⁴⁸⁴ ARGENTINO, 2023. s. 99-101

v intencích Gerasimovovy doktríny o hybridní válce⁴⁸⁵ vliv na formování a působení hnutí QAnon ve Spojených státech? Složitá otázka, na níž se obtížně hledá odpověď. Pravda je, že Rusko a Putin nejsou přívrženci QAnon obvykle vnímáni negativně, v jedné z teorií dokonce Putin, Si Ťin-Pching a Kim Čong-un spolupracují s Trumpem na svržení celosvětového pedofilního spiknutí, patří tedy na stranu světla.⁴⁸⁶ Pravděpodobně to tak ale je proto, že se jedná o rétorický protiklad demokratické strany a platí zde heslo „nepřítel mého nepřítele je můj přítel“.⁴⁸⁷

Americké tajné služby zveřejnily zprávu, v níž došly k závěru, že se Rusko pokoušelo ovlivnit prezidentské volby v roce 2016 ve prospěch Donalda Trumpa.⁴⁸⁸ Za únikem Podestových e-mailů, který spustil aféru pizzagate, stála ruská kyberšpionážní skupina Fancy Bear.⁴⁸⁹ Ruské trollí účty zesilovaly dosah aféry pizzagate, pandemických narativů, narativu o ukradených volbách a velmi ochotně po Evropě rozšířili původně QAnonem vygenerovanou zprávu o údajných amerických laboratořích na výrobu biologických zbraní na Ukrajině.⁴⁹⁰ Další ruští trollové na Twitteru měli lví podíl na rozšíření prvních videí youtuberky Tracy Beanz, jež analyzovala první Q drops hned po jejich objevení na konci roku 2017.⁴⁹¹ Po vypnutí 8chan našel jeho nástupce 8kun bezpečný hosting na ruské doméně.⁴⁹² A konečně osoby jako Roger Stone a Michael Flynn spojené s QAnon, Trumpem i událostmi 6. ledna 2021, byly v minulosti spojovány s kauzami souvisejícími s ruskou špionáží.⁴⁹³

Nic z toho ale nedokazuje, že by byl QAnon produktem Kremlu, skrze nějž se snažil dosadit do Bílého domu Donalda Trumpa. Vzhledem k tomu, z jak silných kořenů tradičního amerického paranoidního myšlení v kombinaci s křesťanským fundamentalismem hnutí QAnon vyrůstá, je pravděpodobné, že se jedná o produkt domácí scény, který je ruskými trollími farmami pouze účelově zesilován. Hnutí vyrůstá také z anatomie dnešní populistické politiky. QAnon je vlastně jen odrazem

⁴⁸⁵ Více o Gerasimovově doktríně a působení ruských trollích farem např. ALVAROVÁ, Alexandra. *Průmysl lži: propaganda, konspirace a dezinformační válka*. 3., rozšířené vydání. Praha: Stanislav Juhaňák - Triton, 2022. ISBN 978-80-7684-056-0.

⁴⁸⁶ ARGENTINO, 2023. s. 20

⁴⁸⁷ Ibid.

⁴⁸⁸ ČTK. „Agresivní snaha ovlivnit volby z roku 2016.‘ Hackerské útoky proti demokratům podle Senátu nařídil Putin. *iRozhlas.cz* [online]. 2020, 18. 8. 2020 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/usa-volby-rusko-ovlivnovani_2008181746_zit

⁴⁸⁹ FRANCESCHI-BICCHIERAI, 2016.

⁴⁹⁰ O’SULLIVAN, Donie. Analysis: Russia and QAnon have the same false conspiracy theory about Ukraine. *CNN* [online]. 2022, 10. 3. 2022 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2022/03/09/media/biolab-ukraine-russia-qanon-false-conspiracy-theory/index.html>

⁴⁹¹ ROTSCILD, 2021. s. 192

⁴⁹² Ibid.

⁴⁹³ V případě Stona se jednalo o WikiLeaks. V případě Flynnna pak o lhaní FBI o jeho vztazích a kontaktech s ruským ambasadorem v době, kdy zastával úřad Národního poradce pro bezpečnost v Trumpově administrativě. Viz ROTSCILD, 2021. s. 192

politiky *nového populismu*,⁴⁹⁴ jehož cílem je zahltit veřejnou sféru takovým množstvím vzájemně si odporujících informací a dezinformací, aby v lidech vyvolal pocit, že už žádné informace v médiích nemůže věřit. Nový populismus otevírá kulturní války, zahrnuje veřejný prostor polarizujícími tématy a odvádí pozornost od skutečně důležitých problémů nebo vlastních skandálů. Trumpův exporadce Steve Bannon se koneckonců k této strategii vyjádřil jasně, když řekl, že liberální média je třeba porazit tím, že se „zahrnou sračkama“.⁴⁹⁵

Ptáme-li se tak, zda má Rusko zájem ovlivňovat politické dění v USA, nemusíme pochybovat, že tomu tak skutečně je. Není ale jediným producentem dezinformací a konspirací šířících se ve Spojených státech. Na to si Američané věrni své politické i náboženské tradici, vystačí sami. Bývalý expert FBI pro boj proti terorismu v roce 2020 pro televizi NBC řekl: „*Rusko nepotřebuje vytvářet fake news. Pouze opakuje konspirace, které vycházejí z Bílého domu a od (Trumpovy) administrativy.*“⁴⁹⁶

⁴⁹⁴ Více k termínů *nový populismus* např. PROKOP, Daniel. *Slepé skvrny: o chudobě, vzdělávání, populismu a dalších výzvách české společnosti*. Třetí vydání. Brno: Host, 2022. ISBN 978-80-275-1078-8.

⁴⁹⁵ PROKOP, 2022. s. 138

⁴⁹⁶ „*Russia doesn't have to make fake news. They just repeat what conspiracies are coming out of the White House and the (Trump) administration.*“ MYRE, Greg a Shannon BOND. 'Russia Doesn't Have To Make Fake News': Biggest Election Threat Is Closer To Home. *NPR* [online]. 2020, 29. 09. 2020 [cit. 2024-03-16]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2020/09/29/917725209/russia-doesn-t-have-to-make-fake-news-biggest-election-threat-is-closer-to-home>

7 Závěr a diskuse

V této práci bylo na předchozích desítkách stran nastíněno, že hnutí QAnon je velice složitým a komplexním fenoménem, který zasahuje do celé řady oblastí, jimiž se zabývají různé vědní disciplíny. Není tedy snadné na několika řádcích shrnout zásadní zjištění této práce. Musím se o to ale pokusit už jen proto, aby na tomto místě došlo k jakémusi spojení mnoha různých nitek, které se vinou celou prací, v jeden kompaktní celek. Ačkoliv samotné hnutí QAnon ani zdaleka kompaktně nepůsobí.

Nyní se znovu zaměříme na dílčí cíle definované ve druhé kapitole a podíváme se, jak se je podařilo splnit.

- Zmapovat historii konspiračního myšlení v USA a identifikovat prvky, jež ovlivnily ideologii hnutí QAnon.

V první části čtvrté kapitoly jsem se pokusila v krátkosti vylíčit historii amerického konspiračního myšlení. Měli jsme možnost vidět, jak americkou společnost i politiku ovlivňovala panika z iluminátů i katolických přistěhovalců. Ilumináti byli obviňováni ze snahy zničit tradiční společnost, celosvětového žido-zednářského spiknutí a snahy zničit Spojené státy.⁴⁹⁷ Jaké jsou narativy QAnon dnes? Celosvětové satanistické a pedofilní spiknutí mocných elit řízené Židy, které má „pod palcem“ celou americkou ekonomiku i politiku a snaží se zničit tradiční americkou identitu.⁴⁹⁸ Katolíci byli v minulosti obviňováni z napomáhání cizím mocnostem ve snaze zničit americkou svobodu a demokracii.⁴⁹⁹ Jaké jsou narativy QAnon dnes? Papež jako člen celosvětového spiknutí, katolíci loajální jemu namísto americkému národu. Biden pro QAnon představuje hned několikanásobné zlo: není totiž jen demokratem, ale také katolíkem, teprve druhým katolickým prezidentem v dějinách USA.⁵⁰⁰ Tyto shody, ať už jde o antisemitismus nebo antikaticismus, samozřejmě nejsou náhodné. Jsou to stereotypy hluboce zakořeněné v americké politice i protestantismu.

V době po americké občanské válce se ale situace změnila. Hlavní nepřítel amerického způsobu života už nebyl v cizině. Nebyli to ani němečtí ilumináti, ani světové židovstvo, ani irští katolíci, dokonce ani papež. Nepřítel už byl infiltrován, byl uvnitř samotného amerického národa. Konspirační myšlení se obrátilo směrem k vnitřnímu nepříteli. Tím byli progresivisté a později komunisté, nebo zdánliví komunisté. Vnitřní nepřítel útočil na americkou tradici: otrokářství, křesťanskou identitu

⁴⁹⁷ Viz ROBINSON, 1797. s. 78-204

⁴⁹⁸ Srov. ARGENTINO, 2023; MIOTTO, 2022 aj.

⁴⁹⁹ HOFSTADTER a SPENCER, 1964.

⁵⁰⁰ PEW RESEARCH CENTER. Most Democrats and Republicans Know Biden Is Catholic, but They Differ Sharply About How Religious He Is. *Pewresearch.org* [online]. 2021, 30. 3. 2021 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/religion/2021/03/30/most-democrats-and-republicans-know-biden-is-catholic-but-they-differ-sharply-about-how-religious-he-is/>

i kapitalismus.⁵⁰¹ Teorie vnitřního nepřítele je dnes jedním z nejzásadnějších konstitutivních rysů hnutí QAnon. Členové této komunity bojují proti „deep state“, což je vnitřní nepřítel par excellence. Jsou to domácí politické, intelektuální i kulturní elity, které se nechávají ovládat mezinárodním židovským spiknutím. A co víc, jsou zkažené. Odklonily se od Boha a od Bible, prosazují liberální hodnoty, práva minorit, včetně sexuálních, rozvody a interrupce. A zcela jistě jsou pedofilní. QAnon je konstituován na základě opozice vůči těmto elitám, které se snaží o zničení tradičního amerického způsobu života.⁵⁰² I tento rys je hluboce historicky zakořeněný.

- Zmapovat historii tendencí amerických křesťanů k fundamentalismu a radikalismu a identifikovat prvky křesťanského extremismu, jež ovlivnily ideologii hnutí QAnon.

Druhá část čtvrté kapitoly se zaměřila na křesťanský fundamentalismus a radikalizaci křesťanů a jejich příklon k extremistickým hnutím. Měli jsme možnost vidět, jak se formovalo prosazování hodnot tradičního amerického způsobu života. Jak došlo k radikalizaci protestantů po občanské válce a ke vzniku a rozmachu hnutí Ku-Klux-Klan.⁵⁰³ Jak se někteří křesťané zoufale přiklonili k fundamentalismu a boji proti progresivismu a evoluci. Jak silné bylo chiliastické hnutí a očekávání druhého příchodu Krista.⁵⁰⁴ Veškerá tato témata se ve 21. století přerodila v celou řadu kulturních válek a hnutí QAnon silně rezonuje. Příznivci hnutí jsou přesvědčeni, že k apokalyptickému boji mezi Bohem a Dáblem dojde a že se jej budou účastnit. Mají i svého mesiáše, tím je Donald Trump.⁵⁰⁵ Odmítají liberalismus, autoritu vědy, odklon od Boha. Citují z knihy Zjevení. Prosazují potlačení výuky evoluční teorie na školách. Odmítají práva sexuálních menšin. A vše doprovázejí šířením nenávisti na sociálních sítích vůči všem, kdo nejsou bílými protestanty. Křesťanská protestantská identita je zcela zásadním a určujícím faktorem hnutí QAnon. Tvrdím, že QAnon přímo vyrůstá z kořenů křesťanského fundamentalismu a je významně ovlivněn staršími pravicově extremistickými křesťanskými skupinami.

- Chronologicky popsat zásadní okamžiky ovlivňující hnutí QAnon od impulzů k jeho vzniku až do současnosti.

Pátá kapitola byla nejzásadnější částí této práce. Zde jsem se pokusila chronologicky popsat vznik a dosavadní vývoj hnutí QAnon. Začít jsem musela předvolební kampaní v roce 2016, v níž se rozšířila konspirace kolem e-mailové aféry demokratického volebního štábu. Konspiracionisté si domysleli, že e-maily obsahovaly tajné šifry poukazující na obchod s dětmi a jejich sexuální zneužívání. Prezidentská kandidátka Hillary Clinton byla obviněna z provozování pedofilie,

⁵⁰¹ HOFSTADTER a SPENCER, 1964.

⁵⁰² MIOTTO, 2022. s. 36

⁵⁰³ TINDALL, 1994.

⁵⁰⁴ ŠŤASTNÁ, 2009.

⁵⁰⁵ MIOTTO, 2022. s. 9

satanistických seancí a pití dětské krve.⁵⁰⁶ Tato konspirace byla předzvěstí vzniku QAnon a výrazně jej ovlivnila.

Na konci roku 2017 se na imageboardu 4chan, obskurní anonymní sociální síti přátelské k extremistům, konspiracionistům a pachatelům trestné činnosti, objevila první zpráva, kterou měl na svědomí záhadný anonym, který se později pojmenoval jako „Q“.⁵⁰⁷ Podařilo se mu přesvědčit další anonymy, že je vysoce postaveným agentem tajných služeb a že jim přináší tajné informace o plánovaném začátku „bouře“. Bouře nebyla v chápání QAnon ničím jiným, než konečnou bitvou mezi Dobrem a Zlem, kde se Bohu a jeho pomocníkům podaří porazit Ďábla a opět obnovit Boží řád.⁵⁰⁸ Bouře nepřišla, ale „Q“ psal na 4chan a později na další imageboardy dál. Jeho šifrované vyjadřování, ale i mapy a koláže byly zkoumány dalšími anonymy, interpretovány a sdíleny dál. První QAnon influenceři začali rozšiřovat obskurní konspirace na sociální sítě. Donald Trump se stal mesiášem. Hlavním prostředníkem, jehož Bůh pověřil osvobozením Ameriky od nadvlády „deep state“.⁵⁰⁹

V roce 2019 se začalo QAnonu dařit pronikat do mainstreamu. I dílem Donalda Trumpa, který sem tam na svých sociálních sítích předsílel obskurní konspirace QAnon influencerů. Skutečný „boom“ ale konspirace zaznamenala v roce 2020, kdy svět zasáhla pandemie Covid-19. Příznivci QAnon začali šířit konspirace související s pandemií a jejich vysvětlení se stala virálními, oblétna celý svět. Šlo o všechny známé covidové dezinformace od toho, že žádný covid neexistuje, přes čínský virus, škodlivost očkování a roušek až po teorie o snaze očipovat prostřednictvím vakcín lidstvo a pak jej kontrolovat skrze 5G sítě.⁵¹⁰ Všechny tyto narativy získaly QAnon konspirátorům pozornost a přilákaly jim velké množství příznivců z řad mainstreamové veřejnosti. Nejzásadnější pandemickou konspirací v USA však byla dezinformace o tom, že žádná pandemie neexistuje a covid si vymyslel „deep state“ proto, aby poškodil ekonomiku a tím snížil oblibu Donalda Trumpa.⁵¹¹ Cíl? Dostat do Bílého domu loajálního člena „deep state“ Joe Bidena.

Právě v tomto okamžiku začala být osnována dezinformace o ukradených volbách. Donald Trump se prohlásil za jasného vítěze voleb dávno před tím, než se volební místnosti otevřely. Všichni Trumpovi příznivci byli přesvědčeni, že Trump nemůže prohrát. Pokud by se tak stalo, bylo by to možné pouze podvodem. A tak QAnon začal šířit narativ o ukradených volbách.⁵¹² Když pak v listopadu Trump

⁵⁰⁶ BLEAKLEY, 2023. s. 510

⁵⁰⁷ ROTSCCHILD, 2021.

⁵⁰⁸ BUTTERS, 2022. s. 18

⁵⁰⁹ ARGENTINO, 2023. s. 6

⁵¹⁰ Ibid. s. 7

⁵¹¹ FITZGERALD, 2022. s. 19

⁵¹² BUTTERS, 2022. s. 11

skutečně volby prohrál, vyvolalo to řadu demonstrací Trumpových příznivců a volání po krvi. Volání, které mocně podporovali republikánští politici, administrativa Donalda Trumpa i Trump sám.⁵¹³

Trump se pokusil výsledek voleb ještě zvrátit. Tlačil na představitele republikánské strany, aby neuznali výsledky voleb a sám je napadl u soudu. Neuspěl. A tak mu zbyla poslední možnost. Využít dav svých odhodlaných příznivců. Šestáho ledna 2021 se do Washingtonu sjeli Trumpovi příznivci z celé federace.⁵¹⁴ Mezi nimi byli početně a očividně zastoupeni lidé se symbolikou hnutí QAnon. A byli to také oni, kdo byli ochotni za svého vůdce vybojovat boj, k němuž je povolal Bůh. Den „bouře“ nadešel.

Útok na Kapitol byl bezprecedentním aktem domácího terorismu a hnutí QAnon v něm sehrálo stěžejní roli. Byli to „Q“ a jeho anonymové a influenceři, kteří vymýšleli a šířili konspirace vedoucí až k napadení kongresu, desítkám zranění a pěti úmrtím.⁵¹⁵ Sociální sítě po této události částečně reflektovaly svou míru odpovědnosti za šíření nenávisti a vypnuly profily nejvýznamnějším QAnon influencerům a zakázaly využívání hashtagů souvisejících s „Q“. Pozastaveny byly také účty Donalda Trumpa a jeho nejbližších spolupracovníků.⁵¹⁶ To znamenalo přechod hnutí QAnon do kvalitativně odlišné životní fáze.

Po zásahu mainstreamových sociálních sítí se museli hlavní QAnon influenceři a konspirátoři stáhnout na alternativní platformy. Mnozí příznivci se od QAnon také začali odklánět, protože se cítili zrazení. Věřili, že přijde „bouře“. Že Bůh nedopustí, aby se Biden stal prezidentem. Tak jim to řekl „Q“ a pro tento scénář byli ochotni bojovat. Ale poselství se nevyplnilo a Biden byl inaugurován. A „Q“ zmizel. Jeho poslední poselství se na imageboardu objevilo v prosinci 2020.⁵¹⁷ Hnutí QAnon se muselo transformovat, a tak se příznivci a věřící, kteří zůstali věrni stáhli za svými oblíbenými influencerky na alternativní sociální sítě jakou je například Telegram. Komunita se roztržila. Začaly vznikat spíše menší QAnon komunity kolem jednotlivých influencerů a telegramových skupin.⁵¹⁸ Prorok zmizel a příznivci QAnon se přestali veřejně označovat jako „Q“, aby předešli mazání a blokováním nasociálních sítích. Toto vykořenění z mainstreamu nicméně neznamená, že QAnon nepřežil. QAnon

⁵¹³ BARRY, Dan a Sheera FRENKEL. Be There. Will Be Wild!': Trump All but Circled the Date. *The New York Times* [online]. 2021, 27. 7. 2021 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2021/01/06/us/politics/capitol-mob-trump-supporters.html>

⁵¹⁴ TANFANI, Joseph, BERENS, Michael a Ned PARKER. How Trump's pied pipers rallied a faithful mob to the Capitol. *Reuters* [online]. 2021, 12.01.2021 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-usa-trump-protest-organizers-insight/how-trumps-pied-pipers-rallied-a-faithful-mob-to-the-capitol-idUSKBN29G2UP/>

⁵¹⁵ KENYA, Evelyn. Capitol attack: the five people who died. *The Guardian* [online]. 2021, 08.01.2021 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20211119141300/https://www.theguardian.com/us-news/2021/jan/08/capitol-attack-police-officer-five-deaths>

⁵¹⁶ ROTSCCHILD, 2021. s. 177

⁵¹⁷ QAlerts.app [online]. QAlerts! Agregátní stránka pro „výzkum“ Q drops [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://qalerts.app/>

⁵¹⁸ ARGENTINO, 2023.

žije dál a jeho toxicita se stále šíří kyberprostorem. Jakých forem ale nebude v budoucnosti, už není předmětem této práce.

- Shrnout základní poznatky společenských věd o konspiračním, náboženském, společenském a politickém působení hnutí QAnon.

V šesté kapitole jsem se pokusila jen krátce shrnout zjištění, k nimž v souvislosti s hnutím QAnon došli společenší vědci. Nejprve jsem se zaměřila na konspirace. V co všechno vlastně QAnon věří a co hlásá. Neznamená to, že každý věřící věří v úplně všechny konspirace, které jsou s QAnon spojované. Často jde jen o některé z nich. QAnon není pouze omezeným balíčkem několika spojených konspirací. QAnon je superkonspirací. Velkým konspiračním stanem, který pod svou střechou uvítá i vzájemně si odporující konspirace.⁵¹⁹

QAnon ale není jen konspirací, je to také náboženství. Odborníci se přou, zda je QAnon sekta, kult, nebo nové náboženské hnutí. Tuto religionistickou debatu jsem se pokusila přiblížit v podkapitole 6.2. Osobně se přikláním k Miottově tezi, že QAnon je hnutím křesťanského extremismu.⁵²⁰ Hnutí vyrůstá z křesťanského fundamentalismu i z tradice křesťanských extremistických skupin. Silně inklinuje k protestantské identitě spojené s bílým nacionalismem a velmi se blíží hnutím alternativní pravice. Toto tvrzení jsem se snažila opřít o historickou analýzu uvedenou ve čtvrté kapitole.

QAnon je kromě výše zmíněného také společenskou hrozbou. Lidé zverbovaní pro konečný boj mezi „Dobrem“ a „Zlem“ konečně našli svůj životní smysl a svou pozici ve společnosti. Dosud jim dělalo problém orientovat se ve složité sociální realitě, ale „Q“ jim dal jednoduché odpovědi na to, na co jim věda odpovědět nedokázala.⁵²¹ A oni uvěřili. A na sociálních sítích našli další takové a zjistili, že nejsou sami. Komunitní aspekt a aspekt participace, společně s mocí algoritmů sociálních sítí, byly zásadním prvkem v úspěchu hnutí QAnon mezi širokými masami většinové společnosti. QAnon se dostal do mainstreamu a podařilo se mu zradikalizovat mnoho lidí, kteří byli pod vlivem konspirací ochotni k teroristickým činům i k vraždám vlastních dětí.⁵²²

V neposlední řadě je QAnon politickým hnutím. Ne snad, že by se jednalo o samostatnou extremistickou shora řízenou skupinu. Nikoliv. QAnon je online skupina. Je amorfni, nemá pevné členství, organizační strukturu ani hierarchii.⁵²³ Autoritou je svaté slovo, které zanechal „Q“ a osoba spasitele, kterým je Donald Trump. QAnon v sobě má hodně z pravicově extremistických křesťanských skupin, ale liší se od nich tím, že vznikl v online prostoru. Je dokonale přizpůsoben zcela nové

⁵¹⁹ FITZGERALD, 2022. s. 3

⁵²⁰ MIOTTO, 2022.

⁵²¹ FITZGERALD, 2022. s. 3

⁵²² ARGENTINO, 2023.

⁵²³ BLEAKLEY, 2023. s. 511

společenské organizaci, kterou nabízejí sociální sítě. Jsou zde lidé s různými motivacemi a různou mírou angažovanosti. Lidé z různých socioekonomických poměrů se prostřednictvím sociálních sítí různě spojují a rozpojují. Václav Bělohradský tento jev ve své nové knize nazývá časem „pléthokracie“. Přičemž „pléthos“ je množství lidí, kteří, když se propojí, jednají jako jeden člověk.⁵²⁴ Je tedy nutné si uvědomit, že hnutí QAnon sice vyrůstá z tradičního konspiračního a křesťanského myšlení a jistě projevuje prvky reakce a nostalgie po starých dobrých časech, organizuje se ale vrcholně moderně. Opomenout ale nelze ani vliv hnutí na etablovanou politiku. Politiku republikánské strany ovlivňují konspirace šířené hnutími QAnon, republikáni ale QAnonem nejsou ovlivňováni pouze zvnějšku. Přímo do struktur republikánské strany totiž pronikají lidé, kteří se k víře v QAnon otevřeně hlásí. Někteří tito lidé si dokonce počínají jako QAnon influenceři cílevědomě šířící nedůvěru v demokratické instituce a absurdní satanistické konspirační teorie.⁵²⁵ Příznivci QAnon jsou totiž také často angažovanými evangelikály a republikány.

Hlavním cílem této práce bylo analyzovat původ hnutí a proces jeho etablování se v mainstreamovém prostoru americké veřejnosti. Snažila jsem se přitom ukázat, že QAnon není radikálně novým hnutím, ale že vyrůstá z kulturních kořenů americké identity. Přestože hnutí využívá moderní prvky organizace a komunikace, je identitárně pevně zakotveno v představách o americkém způsobu života: v protestantismu a nacionalismu.

Historie hnutí QAnon ale není uzavřena. Ačkoliv se v posledních dvou letech mohlo zdát, že komunita okolo „Q“ usíná a byla vytlačena z mainstreamu, bylo by předčasné nad ní lámat hůl. Taktika konspiračních influencerů se změnila. Využívají různé maskovací strategie, aby své konspirace mohli rozšiřovat mezi lidi. A účinnost opatření, jež učinily sociální sítě po útoku na Kapitol, vyčpěly. Velká část účtů spojených s QAnon se opět dostala na mainstreamové sociální sítě. Zpátky na Twitteru či Instagramu není jen Donald Trump, ale i tým jeho „digitálních vojáků“.⁵²⁶ Poté, co Twitter převzal Elon Musk a přejmenoval jej na „X“, se moderace obsahu výrazně snížila. Někteří odborníci na extremismus dokonce na protest proti „4chanizaci“ sítě X tuto platformu opustili.⁵²⁷

Kromě toho Spojené státy čekají další prezidentské volby s vysoce pravděpodobnou účastí Donalda Trumpa. Mezitím zní z Kremlu zprávy, že by prezident Putin uvítal znovuzvolení Joe Bidena,⁵²⁸ čemuž věří asi jen příznivci Donalda Trumpa, jehož kampaň samozřejmě Putinův výrok ihned využila

⁵²⁴ BĚLOHRADSKÝ, Václav. *Čas pléthokracie: když části jsou větší než celky a světový duch spadl z koně*. Praha: 65. pole, 2021. ISBN 978-80-88268-57-4.

⁵²⁵ Barkum, Sturm, Albrecht, O'Donnel aj. dle MIOTTO, 2022. s. 56

⁵²⁶ Pojem „digitální voják“ se běžně pro šířitele QAnon na sociálních sítích používá. Viz např. ROTSCHILD, 2021.

⁵²⁷ Mezi nimi např. i Marc-André Argentino.

⁵²⁸ ČTK. Putin podpořil ve volbách Bidena proti Trumpovi. *Seznam Zprávy* [online]. 2024, 15. 2. 2024 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-putin-podporil-ve-volbach-bidena-proti-trumpovi-245858>

k diskreditaci demokratického oponenta.⁵²⁹ Stojíme před celou řadou otázek, na něž nebude snadné hledat odpovědi. Dezinformace a konspirační hnutí budou ruku v ruce s technologickým pokrokem představovat pro demokratické zřízení stále větší hrozbu. Budou ovlivňovat nálady voličů, polarizovat společnosti a paralyzovat politiky, kteří nebudou mít odvahu překročit hranice populismu. Nenávist volně šířená na sociálních sítích může přecházet v akty reálného násilí, a dokonce je legitimizovat. QAnon masově rozšířil fenomén, k němuž se schylovalo už delší dobu. Pandemie a neregulované sociální sítě mu daly příležitost dostat se do každé domácnosti. A on tuto příležitost využil. Zapustil kořeny v myšlení velké části populace a další část populace alespoň znejistěl. Nezáleží na tom, zda „Q“ ještě někdy vyleze z hlubin kyberprostoru. Svou misi splnil. Nenávist spojená s nejistotou už se bude šířit samospádem a vždy najde své nové proroky.

⁵²⁹ Viz Instagram Donalda Trumpa.

8 Bibliografie

8.1 Literatura, akademické práce a oficiální zprávy organizací

ALVAROVÁ, Alexandra. *Průmysl lži: propaganda, konspirace a dezinformační válka*. 3., rozšířené vydání. Praha: Stanislav Juhaňák - Triton, 2022. ISBN 978-80-7684-056-0.

ANIANO, Sara. "We Are at War": QAnon Instagram Comments Before the Capitol Riots. Expertní posudek House Select Committee on the January 6 Attack. 2023. Dostupné z: https://www.justsecurity.org/wp-content/uploads/2023/06/We-Are-at-War_QAnon-Instagram-Comments-Before-the-Capitol-Riots_SAiano.pdf

ARGENTINO, Marc-André. *QAnon: A Survey of the Evolution of the Movement from Conspiracy Theory to New Religious Movement*. Montréal, 2023. Dostupné také z: https://spectrum.library.concordia.ca/id/eprint/992091/1/Argentino_PhD_S2023.pdf. PhD thesis. Concordia University.

BALCH, Robert W. THE RISE AND FALL OF ARYAN NATIONS: A RESOURCE MOBILIZATION PERSPECTIVE*. *Journal of Political and Military Sociology* [online]. 2006, vol. 34, no. 1, s. 81-0_6. ISSN 00472697.

BERLET, Chip a Stanislav VYSOTSKY. OVERVIEW OF U.S. WHITE SUPREMACIST GROUPS*. *Journal of Political and Military Sociology* [online]. 2006, vol. 34, no. 1, s. 11-0_8. ISSN 00472697.

BĚLOHRADSKÝ, Václav. *Čas pléthokracie: když části jsou větší než celky a světový duch spadl z koně*. Praha: 65. pole, 2021. ISBN 978-80-88268-57-4.

BIRCHALL, Claire. THE PARANOID STYLE FOR SALE: CONSPIRACY ENTREPRENEURS, MARKETPLACE BOTS, AND SURVEILLANCE CAPITALISM. *Symploke* [online]. 2021, **29**(1-2), 97-121 [cit. 2024-02-28]. ISSN 1069-0697. Dostupné z: <https://www.proquest.com/scholarly-journals/paranoid-style-sale-conspiracy-entrepreneurs/docview/2599943446/se-2?accountid=17116>

BLEAKLEY, Paul. Panic, pizza and mainstreaming the alt-right: A social media analysis of Pizzagate and the rise of the QAnon conspiracy. Online. *Current Sociology*. 2023, roč. 71, č. 3, s. 509-525. ISSN 0011-3921. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/001139212111034896>. [cit. 2024-02-21].

BOTTOMS, Bette L. a Suzanne L. DAVIS. The Creation of Satanic Ritual Abuse. *Journal of Social and Clinical Psychology* [online]. 1997, **16**(2), 112-132 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: [doi:https://doi.org/10.1521/jscp.1997.16.2.112](https://doi.org/10.1521/jscp.1997.16.2.112)

BUTTER, Michael. Conspiracy Theories in American History. In: BUTTER, Michael a Peter KNIGHT. *Routledge Handbook of Conspiracy Theories* [online]. New York: Routledge, 2020, s. 648-659 [cit. 2024-02-01]. Dostupné z: <https://tobias-lib.uni-tuebingen.de/xmlui/bitstream/handle/10900/121642/Butter.%20Conspiracy%20Theories%20in%20American%20History.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

BUTTERS, Albion M. (Dis)Belief in QAnon: Competing Hermeneutics in the 2020 U.S. Presidential Election. *Widerscreen* [online]. 2022, (25) [cit. 2024-02-02]. Dostupné z: [https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/173836/WiderScreen\(3-4\)2022-2.pdf?sequence=1#page=23](https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/173836/WiderScreen(3-4)2022-2.pdf?sequence=1#page=23)

CAFIERO, Florian a Jean-Baptiste CAMPS. Who could be behind QAnon? Authorship attribution with supervised machine-learning. *arXiv preprint arXiv:2303.02078*, 2023. Dostupné z: <https://arxiv.org/pdf/2303.02078.pdf>

COWARD, Barry a Julien SWANN, ed. *Conspiracies and Conspiracy Theory in Early Modern Europe: From the Waldensians to the French Revolution* [online]. 2. Routledge, 2017 [cit. 2024-02-01]. Dostupné z: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=TElrDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Conspiracies+and+Conspiracy+Theory+in+Early+Modern+Europe:+From+the+Waldensians+to+the+French+Revolution&ots=s1royxmcST&sig=Md2uvBkKsmRPB1JtvvtVBnKrAMM&redir_esc=y#v=onepage&q=cite&f=false

ČERNÝ, Daniel. *Countering Violent Extremism a krajní pravice v USA*. Brno, 2021. Dostupné také z: https://is.muni.cz/th/mmioh/Cerny_Daniel__439558_DP.pdf?lang=en;cop=3437685. Diplomová práce. Masarykova Univerzita.

DALTON, Russell J., *The Participation Gap: Social Status and Political Inequality*. Oxford, 2017. *Oxford Academic* [online]. 23. 11. 2017 [cit. 2024-03-06]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/oso/9780198733607.001.0001>

DAVIES, Merryl Wyn. *Darwin a fundamentalismus*. Postmodernistická setkávání. Praha: Triton, 2002. ISBN 80-7254-267-2.

DAWSON, Lorne L. New Religious Movements. in SEGAL, Robert A. (ed.). *The Blackwell Companion to the Study of Religion* [online]. Wiley, 2017. ISBN 9780631232162. [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/9781405168748>.

DINULESCU, Iulian. RELIGION AND POLITICS IN THE CONTEXT OF THE 6 JANUARY 2021 ASSAULT ON THE US CONGRESS. *Strategic Impact* [online]. 2021, **21**(2), 78-92 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.proquest.com/scholarly-journals/religion-politics-context-6-january-2021-assault/docview/2581875468/se-2>

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-141-2.

DYRENDAL, Asbjørn. Chapter 14: Conspiracy Theories and New Religious Movements. In: LEWIS, James R. a Inga TØLLEFSEN, ed. *The Oxford Handbook of New Religious Movements: Volume II* [online]. 2. Oxford University Press, 2016 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=KisRDAAAQBAJ&pg=PT252&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

FENSTER, Mark. *Conspiracy Theories: Secrecy and Power in American Culture* [online]. University of Minnesota Press, 1999 [cit. 2024-02-02]. Dostupné z: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=SR-mmN746KQC&oi=fnd&pg=PR5&dq=american+conspiracy+theories&ots=vM_SrwT3O0&sig=IBJjw_JCgWKQaTqPW4Hkr914ktU&redir_esc=y#v=onepage&q=american%20conspiracy%20theories&f=false

FITZGERALD, James. Conspiracy, anxiety, ontology: theorising QAnon. *First Monday*, 2022, 27 (5). ISSN 1396-0466 Dostupné z: <https://doras.dcu.ie/26731/>

GARRY, Amanda; WALTHER, Samantha; MOHAMED, Rukaya a MOHAMMED, Ayan. QAnon Conspiracy Theory: Examining its Evolution and Mechanisms of Radicalization. Online. *JOURNAL FOR DERADICALIZATION*. 2021, č. 26, s. 152-216. ISSN 2363-9849. Dostupné z: <https://doaj.org/article/a7d834d1de174eaabb06a688f2d9755d>. [cit. 2024-02-22].

GIDDENS, Anthony. *Důsledky modernity*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. ISBN 80-86429-15-6.

- GU, Fu et al. The Role of Conspiracy Theories in the Spread of COVID-19 across the United States. *International journal of environmental research and public health* [online]. 2021, **18** (7) 6. 4. 2021, [cit. 2024-03-08]. Dostupné z: doi:10.3390/ijerph18073843
- HANNAH, Matthew N. A conspiracy of data: QAnon, social media, and information visualization. *Social Media + Society* [online]. 2021a, **7**(3), 1-15 [cit. 2024-03-06]. Dostupné z: doi:http://dx.doi.org/10.1177/20563051211036064
- HANNAH, Matthew N. QAnon and the information dark age. *First Monday* [online]. 2021b, **26**(2) [cit. 2024-03-06]. Dostupné z: https://firstmonday.org/ojs/index.php/fm/article/view/10868/10067
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-485-4.
- HLOUŠEK, Vít: *Kolik historie „snese“ výzkum politiky?* in: HANUŠ, Jiří – SUK, Jiří. (eds.), *Dobrodružství historické interpretace*. Brno: MUNI Press 2021, s. 275-286.
- HOFSTADTER, Richard. *The Paranoid Style in American Politics* [online]. New York: Vintage Books, 2008 [cit. 2021-12-12]. ISBN 978-0-307-38844-5. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=XcLSoljnmBcC&pg=PP1&hl=cs&pg=PR6#v=onepage&q&f=false
- HOFSTADTER, Richard, SPENCER, Herbert, ed. *The Paranoid Style in American Politics*. *Harper's Magazine* [online]. 11/1964 [cit. 2023-10-12]. Dostupné z: https://harpers.org/archive/1964/11/the-paranoid-style-in-american-politics/
- HROCH, Miroslav. *Hledání souvislostí: eseje z komparativních dějin Evropy*. Druhé, doplněné vydání. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2018. ISBN 978-80-7419-259-3.
- HYZEN, Aaron a Hilde VAN DEN BULCK. *Conspiracies, Ideological Entrepreneurs, and Digital Popular Culture*. *Media and Communication* [online]. 2021, **9**(3), 179-188 [cit. 2024-02-28]. ISSN 2183–2439. Dostupné z: doi:http://dx.doi.org/10.17645/mac.v9i3.4092
- KANT, Immanuel. *Odpověď na otázku: Co je to osvícenství*. *Filosofický časopis*, 1993, **41**.3: 381-387.
- KAPLAN, Jeffrey. *A conspiracy of dunces: good Americans vs. a cabal of satanic pedophiles?*. *Terrorism and political violence*, 2021, **33**.5: s. 917-921. [cit. 2024-03-16]. Dostupné z: https://doi.org/10.1080/09546553.2021.1932342
- KLOBUCHAR, Lisa. *1963 Birmingham Church Bombing: The Ku Klux Klan's History of Terror* [online]. 1. Compass Point Books, 2009 [cit. 2023-10-22]. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=SRSljuExVuIC&pg=PT43&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
- KRINER, Matthew a Jon LEWIS. *Pride & Prejudice: The Violent Evolution of the Proud Boys*. *Combating Terrorism Center (CTC) SENTINEL* [online]. 2021, **14**(6), 26-38 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: https://ctc.westpoint.edu/wp-content/uploads/2021/07/CTC-SENTINEL-062021.pdf
- LEVY, Neil. „Do your own research!“ *Synthese* [online]. 2022, **200**(5) [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: doi:10.1007/s11229-022-03793-w

LUKÁČ, Petr. Analýza nové křesťanské pravice v USA [online]. Brno, 2010 [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/vzry47/>. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce doc. PhDr. Ing. Ondřej Císař, Ph.D.

MARSDEN, George M. *Fundamentalism and American Culture: The Shaping of Twentieth Century Evangelicalism, 1870-1925* [online]. Oxford University Press, 1982 [cit. 2023-10-19]. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=9swPktfLJigC&pg=PR11&hl=cs&source=gbs_selected_pages&cad=2#v=onepage&q&f=false

MARWICK, Alice E. & William Clyde PARTIN. Constructing alternative facts: Populist expertise and the QAnon conspiracy. *New Media & Society* [online]. 2022 [cit. 2024-02-15]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/14614448221090201>

MCQUADE, Mike; ZUCKERMAN, Ethan a LEJEUNE, Lorrie. QAnon and the Emergence of the Unreal. Online. *Journal of Design and Science*. 2019, č. 6. Dostupné z: <https://doi.org/10.21428/7808da6b.6b8a82b9>. [cit. 2024-02-21].

MCVEIGH, Rory. Structural Incentives for Conservative Mobilization: Power Devaluation and the Rise of the Ku Klux Klan, 1915-1925. *Social Forces* [online]. 1999, **77**(4), 1461-1496 [cit. 2023-10-22]. Dostupné z: <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/structural-incentives-conservative-mobilization-power-devaluation>

MIOTTO, Nicolò. *Stand against the wiles of the devil. Interpreting QAnon as a Christian extremist movement*. Diplomová práce, vedoucí Fitzgerald, James. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra bezpečnostních studií, 2022. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/178337>

MONK, Maria; DWIGHT, Theodore; SLOCUM, J. J. a HOYTE, William K. *Awful disclosures*. New-York: M. Monk, 1836.

MORSE, Samuel Finley Breese. *Foreign conspiracy against the liberties of the United States*. Boston: Crocker & Brewster, 1835.

NILUS, Sergej Aleksandrovič. *Protokoly sionských mudrců*. Přeložil Pavel KAIFÁŠ. Praha: ABB, 2015. ISBN 978-80-905861-6-1.

NOVÁKOVÁ, Barbora. *Proud Boys jako fenomén Alternativní pravice v USA*. Praha, 2022. Dostupné také z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/173397>. Bakalářská práce. Masarykova Univerzita.

NOVOTNÝ, František. *Mysteries of Evil: The Thematization of Ritual Devil Worship Imagery in Late Medieval Inquisitorial Trials*. Brno, 2021. Dostupné také z: <https://is.muni.cz/th/d42jh/?fakulta=1431;id=285490>. Disertační práce. Masarykova Univerzita.

ORPHANALYTICS. Style analysis by machine learning reveals that two authors likely shared the writing of QAnon's messages at two different periods in time. Technical report. Vevey, prosinec 2020. Dostupné z: <https://www.orphanalytics.com/en/news/whitepaper202012>.

ORR, James et al. *The Fundamentals: A Testimony to the Truth*. Online. 1910. Dostupné z: <https://digitalcommons.biola.edu/the-fundamentals/1/>. [cit. 2023-10-16].

PAPASAVVA, Antonis, et al. "Is it a coincidence?": An exploratory study of QAnon on Voat. In: *Proceedings of the Web Conference 2021*. 2021. p. 460-471.

PAPASAVVA, Antonis; ALIPOULIOS, Max; BALLARD, Cameron; DE CRISTOFARO, Emiliano; STRINGHINI, Gianluca et al. The Gospel According to Q: Understanding the QAnon Conspiracy from the Perspective of Canonical Information. Online. *Published in the Proceedings of the 16th International AAAI Conference on Web and Social Media (ICWSM 2022)*. 2022. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.48550/arXiv.2101.08750>. [cit. 2024-02-26].

PARKER, Linda. Rozsudek v civilním případě "Timothy King v. Gretchen Whitmer, Civil Case No. 20-13134". 2021. 25. 8. 2021. Dostupné z: https://storage.courtlistener.com/recap/gov.uscourts.mied.350905/gov.uscourts.mied.350905.172.0_10.pdf

PEGRAM, Thomas R. Hoodwinked: The Anti-Saloon League and the Ku Klux Klan in 1920s Prohibition Enforcement. *The Journal of the Gilded Age and Progressive Era*. 2008, **7**(1), 89–119. [cit. 2023-10-22]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/25144510>.

PEW RESEARCH CENTER. Most Democrats and Republicans Know Biden Is Catholic, but They Differ Sharply About How Religious He Is. *Pewresearch.org* [online]. 2021, 30. 3. 2021 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/religion/2021/03/30/most-democrats-and-republicans-know-biden-is-catholic-but-they-differ-sharply-about-how-religious-he-is/>

POPPER, Karl R. *Otevřená společnost a její nepřátelé*. Druhé, revidované vydání. Přeložil Jana ODEHNALOVÁ, přeložil Josef MOURAL. Oikúmené (OIKOYMENH). Praha: OIKOYMENH, 2015. ISBN 978-80-7298-261-5.

POSSAMAI, Adam (ed.). *Handbook of hyper-real religions*. Leiden: Brill, 2012.

PPRI. New PRRI Report Reveals Nearly One in Five Americans and One in Four Republicans Still Believe in QAnon Conspiracy Theories. *PPRI.org*. 2022. 24. 02. 2022. [cit. 2024-03-17]. Dostupné z: <https://www.ppri.org/press-release/new-ppri-report-reveals-nearly-one-in-five-americans-and-one-in-four-republicans-still-believe-in-qanon-conspiracy-theories/>

PRINISKI, J. H.; MCCLAY, M. a HOLYOAK, K. J. Rise of QAnon: A mental model of good and evil stews in an echochamber. Online. In: LAMM, C.; LEDER, H. a TESSMAR-RAIBLE, K., FITCH, T. (ed.). *Proceedings of the 43rd Annual Meeting of the Cognitive Science Society*. Cognitive Science Society, 2021. Dostupné z: <https://arxiv.org/abs/2105.04632>. [cit. 2024-02-26].

PROKOP, Daniel. Slepé skvrny: o chudobě, vzdělávání, populismu a dalších výzvách české společnosti. Třetí vydání. Brno: Host, 2022. ISBN 978-80-275-1078-8.

PROKOPIOS. *Secret History* [online]. Spojené státy americké, University of Michigan Press, 1963 [cit. 2024-02-01]. Dostupné z: https://www.google.cz/books/edition/_/EMTc_Nbp5bIC?hl=cs&gbpv=0

RIEDEL, Wolfgang. Aufklärung und Macht: Schiller, Abel und die Illuminaten. Online. In: RIEDEL, Wolfgang a MÜLLER-SEIDEL, Walter. *Die Weimarer Klassik und ihre Geheimbuende*. Königshausen & Neumann, 2002, s. 107-119. Dostupné z: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=ml9Jbw9SK5MC&oi=fnd&pg=PA9&dq=Wolfgang+Riedel,+Die+Weimarer+Klassik+und+ihre+Geheimbuende&ots=RKDx4JYATm&sig=C6wnle4dDpi6y5IKRX1m-PuwHTI&redir_esc=y#v=onepage&q=Wolfgang%20Riedel%2C%20Die%20Weimarer%20Klassik%20und%20ihre%20Geheimbuende&f=false. [cit. 2024-02-02].

ROBINSON, John. Proofs of a Conspiracy against all the Religions and Governments of Europe, carried on in the Secret Meetings of Free-Masons, Illuminati and Reading Societies, etc. [online]. 3. vydání. Philadelphia: T. Dobson & W. Cobbet, 1797 [cit. 2024-02-02]. Dostupné z: <https://archive.org/details/proofsofconspira00r/page/n85/mode/2up?view=theater>

ROE v. WADE. Rozsudek Nejvyššího soudu. 410 U. S. 113. 1973 Dostupné z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/410/113/>

ROTSCHILD, Mike. *The Storm is Upon Us*. How Qanon became a movement, cult, and conspiracy theory of everything. London: Monoray, 2021. ISBN 978-1-80096-038-1.

SMITH, Michelle a Lawrence PAZDER. *Michelle Remembers*. 1. Spojené státy americké: Pocket Books, 1981.

SOUTHERN POVERTY LAW CENTER. 2022: The Year in Hate & Extremism. 2023. Dostupné z: <https://www.splcenter.org/year-hate-extremism-2022>. [cit. 2024-01-27].

ŠŤASTNÁ, Kateřina. *Evangelikální fundamentalismus: Věda a náboženství*. Brno, 2009. Dostupné také z: <https://is.muni.cz/th/psnu1/>. Bakalářská práce. Masarykova Univerzita.

TINDALL, George Brown a SHI, David E. *Dějiny států USA*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1994. ISBN 80-7106-088-7.

WOOD, Gordon S. Conspiracy and the Paranoid Style: Causality and Deceit in the Eighteenth Century. *The William and Mary Quarterly* [online]. 1982, **39**(3), 401-441 [cit. 2024-02-01]. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.2307/1919580>

WEBER, Max. *Protestantská etika a duch kapitalismu*. Přeložil Aleš VALENTA, přeložil Miloš HAVELKA. Knihovna německého historického myšlení. Praha: Argo, 2023. ISBN 978-80-257-4129-0.

ZIHIRI, Saifelden; LIMA, Gabriel; HAN, Jiyoung; CHA, Meeyoung a LEE, Wonjae. QAnon shifts into the mainstream, remains a far-right ally. Online. *Heliyon*. 2022, roč. 8, č. 2. ISSN 24058440. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e08764>. [cit. 2024-02-26].

8.2 Mediální články

AZAD, Arman, YU, Gina a Nicky ROBERTSON. Trump doubles down on unproven drugs to treat and prevent coronavirus. *CNN* [online]. 2020, 6. 4. 2020 [cit. 2024-03-08]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2020/04/05/politics/coronavirus-hydroxychloroquine-trump-briefing/index.html>

BARRY, Dan a Sheera FRENKEL. Be There. Will Be Wild!': Trump All but Circled the Date. *The New York Times* [online]. 2021, 27. 7. 2021 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2021/01/06/us/politics/capitol-mob-trump-supporters.html>

BETANCOURT, Roland. What the QAnon of the 6th Century Teaches Us About Conspiracies. *Time.com* [online]. 2021, 3. 2. 2021 [cit. 2023-09-30]. Dostupné z: <https://time.com/5935586/qanon-6th-century-conspiracies/>

BRENNAN, Margaret. Pence chief of staff alerted Secret Service of risk to Pence on eve of Jan. 6. *CBSnews* [online]. 2022, 3. 6. 2022 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://www.cbsnews.com/news/marc-short-alerted-secret-service-pence-risk-before-jan-6/>

BREUNINGEN, Kevin. Trump refuses to accept election results, says it's 'far from over'. *CNBC.com* [online]. 2020, 7. 11. 2020 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://www.cNBC.com/2020/11/07/trump-refuses-to-accept-election-results-says-it-is-far-from-over.html>

BROADWATER, Luke a Matthew ROSENBERG. Republican Ties to Extremist Groups Are Under Scrutiny. *The New York Times* [online]. 2021, 29.01.2021 [cit. 2024-03-16]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20210129135400/https://www.nytimes.com/2021/01/29/us/republicans-trump-capitol-riot.html>

BUNCH, Will. Roger Stone, Michael Flynn, and the criminal conspiracy case of U.S. v. Donald Trump. *The Philadelphia Inquirer* [online]. 7.2.2021 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://www.inquirer.com/opinion/commentary/roger-stone-michael-flynn-trump-january-6-capitol-insurrection-20210207.html>

CHOZICK, Amy. John Podesta Says Russian Spies Hacked His Emails to Sway Election. *New York Times* [online]. 11.10.2016 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2016/10/12/us/politics/hillary-clinton-emails-wikileaks.html>

COHEN, Zachary, COHEN, Marshall a Katelyn POLANTZ. US intelligence report says Russia used Trump allies to influence 2020 election with goal of 'denigrating' Biden. *CNN* [online]. 16.03.2021 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2021/03/16/politics/us-election-intel-report/index.html>

ČTK. ‚Agresivní snaha ovlivnit volby z roku 2016.‘ Hackerské útoky proti demokratům podle Senátu nařídil Putin. *iRozhlas.cz* [online]. 2020, 18. 8. 2020 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/usa-volby-rusko-ovlivnovani_2008181746_zit

ČTK. Putin podpořil ve volbách Bidena proti Trumpovi. *Seznam Zprávy* [online]. 2024, 15. 2. 2024 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-putin-podporil-ve-volbach-bidena-proti-trumpovi-245858>

ČTK. Trump čelí další obžalobě kvůli zásahům do voleb, obviněno i dalších 18 lidí. *ČTK* [online]. 2023, 15. 8. 2023 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/2401082>

ČTK. Trump spustil svou sociální síť s názvem Truth Social. Lidé zde mohou sdílet své "pravdy". *E15* [online]. 2022, 21. 2. 2022 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/technologie-a-media/trump-spustil-svou-socialni-sit-s-nazvem-truth-social-lide-zde-mohou-sdilet-sve-pravdy-1387873>

ČTK. Twitter po Muskově anketě odblokoval Trumpův účet. Ten už ho nechce. *Deník.cz* [online]. 2022, 20. 11. 2022 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/socialni-site/twitter-donald-trump.html>

DELASHMUTT, Michael W. Nathaniel William Taylor and Thomas Reid: Scottish common-sense philosophy's impact upon the formation of New Haven theology in Antebellum America. *Scottish Journal of Theology* [online]. 2005, vol. 58, no. 1, s. 59-82. ISSN 00369306.

DEMAS, Susan J. We should probably talk about the QAnon problem at Trump's Michigan rally. *Michigan Advance*. [online]. 2019, 30. 3. 2019 [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://michiganadvance.com/briefs/we-should-probably-talk-about-the-qanon-problem-at-trumps-michigan-rally/>

DONOVAN, Joan. Put A Q On It. *Meme War Weekly (MWW) newsletter, TaSC research team* [online]. 2020, 29.5.2020 [cit. 2024-01-27]. Dostupné z: <https://medium.com/memewarweekly/put-a-q-on-it-dac7cd8cec35>

DR. COLESCOTT DIES; EX-CHIEF OF KLAN; Successor of Hiram W. Evans Disbanded Order in 1944-- Joined Group in 1920's. *The New York Times* [online]. 13. 1. 1950, archivováno z originálu 4. 2. 2017 [cit. 2024-01-27]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1950/01/13/archives/dr-colescott-dies-exchief-of-klan-successor-of-hiram-w-evans.html>

EVANS, Gareth. A guide to Donald Trump's four criminal cases. *BBC* [online]. 2024, 15. 2. 2024 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-61084161>

FEUER, Alan. Jan. 6 Panel Explores Links Between Trump Allies and Extremist Groups. *The New York Times* [online]. 2022, 29. 6. 2022 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2022/06/29/us/politics/trump-flynn-stone-jan-6-extremist.html>

FITZPATRICK, Kevin. Jeffrey Epstein Arrested on Sex-Trafficking Charges. *Vanity Fair* [online]. 2019, 6. 7. 2019 [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://www.vanityfair.com/news/2019/07/jeffrey-epstein-arrested-sex-trafficking>

FRANCESCHI-BICCHIERAI, Lorenzo. How Hackers Broke Into John Podesta and Colin Powell's Gmail Accounts. *Vice.com* [online]. 2016, 20. 10. 2016 [cit. 2023-10-12]. Dostupné z: <https://www.vice.com/en/article/mg7xjb/how-hackers-broke-into-john-podesta-and-colin-powells-gmail-accounts>

GENERAL, John a Richa NAIK. QAnon is spreading amongst evangelicals. These pastors are trying to stop it. *CNN* [online]. 2021, 23.5.2021 [cit. 2024-03-16]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2021/05/23/business/qanon-evangelical-pastors/index.html>

GILBERT, David. QAnon Supporters Are Calling for Violence at Pro-Trump Protests. *Vice* [online]. 2021, 6.1.2021 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://www.vice.com/en/article/pkdqq7/qanon-supporters-are-calling-for-violence-at-pro-trump-protests>

GJELTEN, Tom. Militant Christian Nationalists Remain A Potent Force, Even After The Capitol Riot. *NPR* [online]. 19.1.2021 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2021/01/19/958159202/militant-christian-nationalists-remain-a-potent-force>

GRAZIOSI, Graig. Alex Jones says he paid \$500,000 for rally that led to Capitol riot. *Independent* [online]. 2021, 11.01.2021 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/us-election-2020/alex-jones-paid-rally-capitol-riot-b1784603.html>

HAGEN, Lisa. Here's why conspiracy theories about Jeffrey Epstein keep flourishing. *NPR.org* [online]. 2022, 8.09.2022 [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2022/09/08/1121525125/heres-why-conspiracy-theories-about-jeffrey-epstein-keep-flourishing>

IDNES a ČTK. Stal se tváří útoků. Šaman QAnon opustil vězení, na své image chce vydělávat. *Idnes.cz* [online]. 2023, 02.06.2023 [cit. 2024-03-114]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/jacob-chansley-saman-utok-kapitol-trump.A230602_071500_zahranicni_bur

JACOBO, Julia. This is what Trump told supporters before many stormed Capitol Hill. *ABCnews* [online]. 2021, 07.01.2021 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://abcnews.go.com/Politics/trump-told-supporters-stormed-capitol-hill/story?id=75110558>

KENYA, Evelyn. Capitol attack: the five people who died. *The Guardian* [online]. 2021, 08.01.2021 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20211119141300/https://www.theguardian.com/us-news/2021/jan/08/capitol-attack-police-officer-five-deaths>

KIM, Juliana. U.S. Capitol rioter the 'QAnon Shaman' is released early from federal prison. *NPR.org* [online]. 2023, 31.03.2023 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2023/03/31/1167319814/qanon-shaman-jacob-chansley-capitol-riot-early-release-reentry>

KIRKPATRICK, David D. Who Is Behind QAnon? Linguistic Detectives Find Fingerprints. *New York Times* [online]. 2022, 19.02.2022 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2022/02/19/technology/qanon-messages-authors.html>

LA FRANCE, Adrienne. The Prophecies of Q: American conspiracy theories are entering a dangerous new phase. *The Atlantic* [online]. Červen 2020 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20200829011612/https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2020/06/qanon-nothing-can-stop-what-is-coming/610567/>

LANG, Marissa J. After thousands of Trump supporters rally in D.C., violence erupts when night falls. *The Washington Post* [online]. 2020, 15.11.2020 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20210112225023/https://www.washingtonpost.com/dc-md-va/2020/11/14/million-maga-march-dc-protests/>

LIPTAK, Kevin a Pamela BROWN. Heated Oval Office meeting included talk of special counsel, martial law as Trump advisers clash. *CNN* [online]. 2020, 20.12.2020 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z:

<https://edition.cnn.com/2020/12/19/politics/trump-oval-office-meeting-special-counsel-martial-law/index.html>

LONDON, Robb. Sending a \$12.5 Million Message to a Hate Group. *New York Times* [online]. 1990, 26.10.1990 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20121022122753/http://www.nytimes.com/1990/10/26/news/sending-a-12.5-million-message-to-a-hate-group.html>

LYBRAND, Holmes a Hannah RABINOWITZ. Two Proud Boys sentenced for roles in Capitol attack on January 6. *CNN* [online]. 2023, 1.9.2023 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2023/09/01/politics/dominic-pezzola-proud-boys-sentencing/index.html>

MANSEAU, Peter. Some Capitol rioters believed they answered God's call, not just Trump's. *Washington Post* [online]. 2021, 11.2.2021 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/outlook/2021/02/11/christian-religion-insurrection-capitol-trump/>

MASOOD, Farivar. 4 Proud Boys Leaders Convicted of Seditious Conspiracy in US Capitol Attack. *VOAnews.com* [online]. 2023, 4. 5. 2023 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://www.voanews.com/a/jury-convicts-proud-boys-members-of-seditious-conspiracy-in-us-capitol-attack/7078870.html>

MILLER, Greg a Adam ENTOUS. Declassified report says Putin 'ordered' effort to undermine faith in U.S. election and help Trump. *Washington Post* [online]. 2017, 6. 1. 2017 [cit. 2023-10-12]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/world/national-security/intelligence-chiefs-expected-in-new-york-to-brief-trump-on-russian-hacking/2017/01/06/5f591416-d41a-11e6-9cb0-54ab630851e8_story.html

MOGELSON, Luke. Among the Insurrectionists. *The New Yorker* [online]. 2021, 15. 01. 2021 [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20210118180312/https://www.newyorker.com/magazine/2021/01/25/among-the-insurrectionists>

MORAN, Lee. Marjorie Taylor Greene: I Don't Believe In Evolution, That Type Of So-Called 'Science'. *Huffpost* [online]. 2021, 06. 09. 2021 [cit. 2024-03-16]. Dostupné z: https://web.archive.org/web/20210627081143/https://www.huffpost.com/entry/marjorie-taylor-greene-evolution_n_60c0ab37e4b0b449dc34073f

MYRE, Greg a Shannon BOND. 'Russia Doesn't Have To Make Fake News': Biggest Election Threat Is Closer To Home. *NPR* [online]. 2020, 29. 09. 2020 [cit. 2024-03-16]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2020/09/29/917725209/russia-doesn-t-have-to-make-fake-news-biggest-election-threat-is-closer-to-home>

NOVÁK, Pavel. První Trumpův trestní proces začne 15. dubna. Jde o kauzu peněz za mlčení pro pornoherečku. *iRozhlas.cz* [online]. 2024, 26. 3. 2024 [cit. 2024-04-04]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/prvni-trumpuv-trestni-proces-zacne-15-dubna-jde-o-kauzu-penez-za-mlceni-pro_2403260749_kac

O'KANE, Caitlin. Trump refuses to denounce right-wing conspiracy group QAnon, says all he knows is "they are very strongly against pedophilia". *CBSnews* [online]. 2020, 16. 10. 2020 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://www.cbsnews.com/news/trump-town-hall-qanon-pedophilia/>

O'SULLIVAN, Donie. Analysis: Russia and QAnon have the same false conspiracy theory about Ukraine. *CNN* [online]. 2022, 10. 3. 2022 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2022/03/09/media/biolab-ukraine-russia-qanon-false-conspiracy-theory/index.html>

PILKINGTON, Ed. Incitement: a timeline of Trump's inflammatory rhetoric before the Capitol riot. *The Guardian* [online]. 2021, 07. 01. 2021 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/us-news/2021/jan/07/trump-incitement-inflammatory-rhetoric-capitol-riot>

QUINN, Owen. Proud Boys saw surge in membership after Trump's debate message, former member testifies. *ABCnews* [online]. 2023, 21. 02. 2023 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://abcnews.go.com/US/proud-boys-surge-membership-after-trumps-debate-message/story?id=97367799>

REEVES, Jay. At 150, KKK sees opportunities in US political trends. Online. *apnews.com*. 2016. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20160701232217/http://bigstory.ap.org/article/a8ed212468c741eb993609cd480efe21/ku-klux-klan-dreams-rising-again-150-years-after-founding>. [cit. 2024-01-27].

REUTERS. Trump Meets With Military, Talks of 'Calm Before the Storm'. Online. *voanews.com*. 2017, 5.10.2017. [cit. 2024-03-02]. Dostupné z: <https://www.voanews.com/a/trump-military-calm-before-the-storm/4059000.html>

REUTERS. Trump says he doesn't know much about QAnon but has heard it likes him. Online. *Reuters.com*. 2020, 20.08.2020. [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/idUSKCN25G0DJ/>

RUTENBERG, Jim et al. 77 Days: Trump's Campaign to Subvert the Election. *New York Times* [online]. 2021, 30.1.2021 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20210201000107/https://www.nytimes.com/2021/01/31/us/trump-election-lie.html>

STAPLETON, Erica. Jake Angeli: The story behind the horned Arizona protester in the Capitol unrest. *KPNX* [online]. 2021, 07.01.2021 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20210109020648/https://www.12newsnow.com/article/news/crime/jake-angeli-the-story-behind-the-horned-arizona-protester-in-the-capitol-unrest/75-6eb27627-e53a-4ce5-83f8-15ee0aac0149>

STURGIS, Sue. Immigration fuels Klan surge. *Facing South* [online]. 2007, 12.2.2007 [cit. 2023-10-22]. Dostupné z: <https://www.facingsouth.org/2007/02/immigration-fuels-klan-surge.html>

SULLIVAN, Eileen. Jury Orders Giuliani to Pay \$148 Million to Election Workers He Defamed. *The New York Times* [online]. 2023, 15.12.2023 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z <https://www.nytimes.com/2023/12/15/us/politics/rudy-giuliani-defamation-trial-damages.html>

TANFANI, Joseph, BERENS, Michael a Ned PARKER. How Trump's pied pipers rallied a faithful mob to the Capitol. *Reuters* [online]. 2021, 12.01.2021 [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-usa-trump-protest-organizers-insight/how-trumps-pied-pipers-rallied-a-faithful-mob-to-the-capitol-idUSKBN29G2UP/>

TIFFANY, Kaitlyn. THE WOMEN MAKING CONSPIRACY THEORIES BEAUTIFUL: How the domestic aesthetics of Instagram repackage QAnon for the masses. *The Atlantic* [online]. 2020, 18.08.2020 [cit. 2024-03-08]. Dostupné z: <https://www.theatlantic.com/technology/archive/2020/08/how-instagram-aesthetics-repackage-qanon/615364/>

TURNER, Wallace. EXTREMIST FINDS CABLE TV IS FORUM FOR RIGHT-WING VIEWS. *New York Times* [online]. 1986, 7.10.1986 [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1986/10/07/us/extremist-finds-cable-tv-is-forum-for-right-wing-views.html>

YORK, Chris. Trump's 'Spiritual Adviser' Holds Bizarre Prayer Service And Claims To Hear 'Sound Of Victory'. *Huffington Post* [online]. 2020, 5.11.2020 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: https://www.huffingtonpost.co.uk/entry/donald-trump-spiritual-advisor-holds-hysterical-prayer-service_uk_5fa3c748c5b6b35537e3ff7e

WATKINS, Ali, IVORY, Danielle a Christina GOLDBAUM. Inmate 76318-054: The Last Days of Jeffrey Epstein. *New York Times* [online]. 2019, 17.08.2019 [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20190818003222/https://www.nytimes.com/2019/08/17/nyregion/epstein-suicide-death.html>

WEDELL, Katie a Kevin JOHNSON. Oath Keeper planned with Proud Boys, Three Percenters before Capitol attack, prosecutors say. *USA Today* [online]. 2021, 24.3.2021 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z:

<https://www.usatoday.com/story/news/2021/03/24/capitol-attack-oath-keepers-proud-boys-three-percenters-coordinated/6980128002/>

WHITEHURST, Lindsay. Capitol rioter photographed propping feet on desk in Pelosi's office sentenced to over 4 years. *APnews*. [online]. 2023, 25.5.2023 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: <https://apnews.com/article/jan-6-capitol-attack-pelosi-desk-000f57444992a716a843a3bde71a2b20>

WOLFE, Jan. Four officers who responded to U.S. Capitol attack have died by suicide. *Reuters* [online]. 2021, 03.08.2021 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/us/officer-who-responded-us-capitol-attack-is-third-die-by-suicide-2021-08-02/>

WONG, Julia Carrie. QAnon's 'Great Awakening' failed to materialize. What's next could be worse. *The Guardian* [online]. 2021, 21.01.2021 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/us-news/2021/jan/20/qanon-biden-inauguration-trump-antisemitism-white-nationalism>

WOODSOME, Kate a David BYLER. Opinion: How 9/11 conspiracy theories fueled the war on reality. *The Washington Post* [online]. 2021, 8.9.2021 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/opinions/interactive/2021/911-conspiracy-theories/>

8.3 Webové stránky

Anime. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2024-02-28]. <https://cs.wikipedia.org/wiki/Anime>

ARGENTINO, Marc-André. [„There is no QAnon. QAnon doesn't exist.' It's a ...] In: BlueSky Social [online]. 19. února 2024 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://bsky.app/profile/maargentino.bsky.social/post/3kls3dxluxl26>

Black Lives Matter. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2024-03-14]. https://en.wikipedia.org/wiki/Black_Lives_Matter

British Israelism. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2024-02-28]. https://en.wikipedia.org/wiki/British_Israelism

Deep state in the United States. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2023-10-12]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Deep_state_in_the_United_States

Document: What You Should Know About Habeas Corpus [online]. 2007 [cit. 2023-10-22]. Dostupné z: <https://www.aclu.org/documents/what-you-should-know-about-habeas-corpus>

Enforcement Acts. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2024-01-27]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Enforcement_Acts

FREEH, Louis Joseph. FBI Press Room - Congressional Statement - 2001 - Threat of Terrorism to the United States. *FBI*. [online]. 10. 5. 2001 Archived from the original on August 12, 2001. [cit. 2023-10-21].

Dostupné z:

<https://web.archive.org/web/20010812035823/http://www.fbi.gov/congress/congress01/freeh051001.htm>

In God we trust. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2023-10-13]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/In_God_We_Trust

John Podesta. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2023-10-12]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/John_Podesta

Ku-Klux-Klan. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2024-01-27]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Ku_Klux_Klan

LINHART, Jiří. Metoda historická. Online Sociologická encyklopedie. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Metoda_historick%C3%A1. [cit. 2024-03-17].

MAVADA, Radim. Škola frankfurtská. Online. Sociologická encyklopedie. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/%C5%A0kola_frankfurtsk%C3%A1. [cit. 2024-02-02].

Mccarthismus. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2023-10-13]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Mccarthismus>

Murders of Chaney, Goodman, and Schwerner. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2023-10-22]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Murders_of_Chaney,_Goodman,_and_Schwerner

QAlerts.app [online]. QAlerts! Agregátní stránka pro „výzkum“ Q drops [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://qalerts.app/>

Sects and Cults. Online. Unacademy Study Materials. Dostupné z: <https://unacademy.com/content/upsc/study-material/sociology/sects-and-cults/> [cit. 2024-03-16].

Telegram (software). In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2024-03-14]. [https://cs.wikipedia.org/wiki/Telegram_\(software\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Telegram_(software))

2019 El Paso Shooting. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2024-03-07]. https://en.wikipedia.org/wiki/2019_El_Paso_shooting

4chan. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2024-02-28]. <https://en.wikipedia.org/wiki/4chan>

8.4 Multimédia

ETZIMANUEL. QAnon Shaman - Jake Angeli - Interview - ORF [video].

HEŘMANOVÁ, Marie a Lenka KABRHELOVÁ. *Vinohradská 12: VÍŘE LIDÍ V KONSPIRAČNÍ TEORIE NAHRÁVÁ POLITICKÁ A EKONOMICKÁ NEJISTOTA, UPOZORŇUJE ANTROPOLOŽKA* [podcast]. 13.1.2021 [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/konspiracni-hnuti-qanon-je-za-nim-politicky-extremni-prostredi-k-sireni-pomohl-i_2101130600_bar

LILES, Stinson. Southern Hollow Podcast: A 1905 Silent Movie Revolutionizes American Film—and Radicalizes American Nationalists [podcast]. 28. 1. 2018 [cit. 2023-10-22]. Dostupné z: <http://www.southernhollows.com/episodes/birthofanation>

MEDIA MATTERS. QAnon's New "Undercover" Strategy. In: YouTube [online]. 19. 2. 2024 [cit.

2024-03-18].

Dostupné

z:

https://www.youtube.com/watch?v=KysSHZ22iCo&ab_channel=MediaMatters

Seznam obrazových příloh

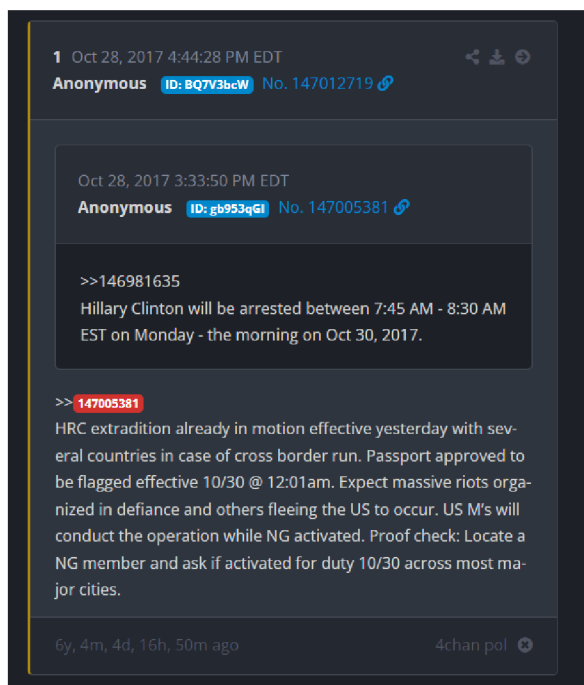
Obrázek 1: Flynnův Tweet k pizzagate.....	111
Obrázek 2: První dvě "Q drops"	111
Obrázek 3: Sebevražda Jeffrey Epsteina	112
Obrázek 4: Červená pilulka	112
Obrázek 5: Dábel očkuje	113
Obrázek 6: Eric Trump propaguje QAnon	114
Obrázek 7: První Q drop po vyhlášení výsledku prezidentských voleb 2020	114
Obrázek 8: Donald Trump zve na „Save America March“	115
Obrázek 9: Proud Boys při protestním průvodu.	115
Obrázek 10: Kapitol jako pád Babylonu.....	116
Obrázek 11: Ježíš, coby ochránce vyvoleného prezidenta.	116
Obrázek 12: Trump sedí u soudu na lavici obžalovaných společně s Kristem.	117
Obrázek 13: Pedofilní „párty“ papež.	117

Obrazové přílohy

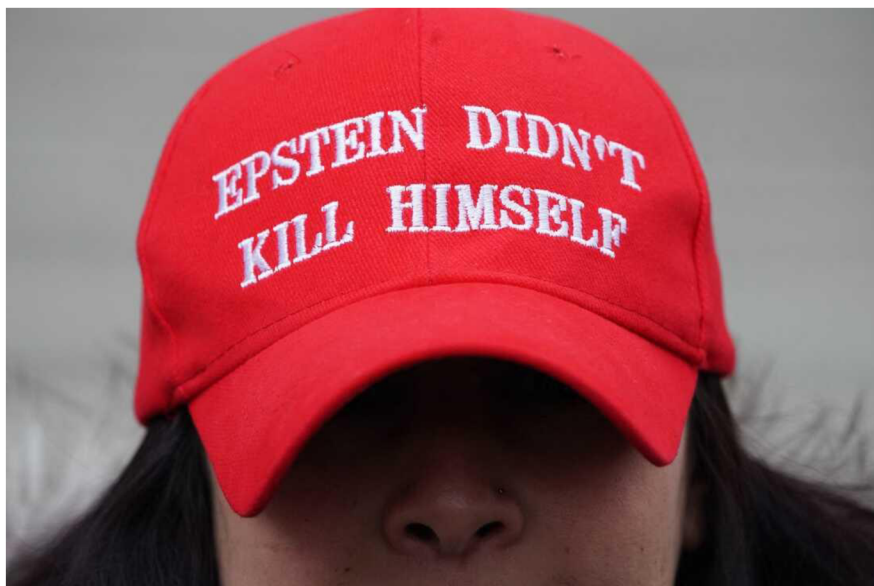
Obrázek 1: Trumpův podporovatel a pozdější člen administrativy Michael Flynn v týdnu před prezidentskými volbami 2016 na Twitteru propagoval satanistickou verzi teorie pizzagate a propojil ji přímo s kandidátkou demokratů Hillary Clinton

NPR. Screenshot tweetu Michaela Flynna [printscreen]. Twitter 2016. In: NPR.org [online]. [Cit. 18.3.2024]. Dostupné z: <https://www.npr.org/sections/thetwo-way/2016/12/14/505577985/webpages-linked-to-pizzeria-shooting-go-dark-even-as-prosecution-moves-forward>

Obrázek 2: První dvě "Q drops", jež se na 4chanu objevily 28. října 2017

Q. Screenshot Q drop #0 a #1 [printscreen]. 4chan 2017. In: QAlerts! [online]. [Cit. 18.3.2024]. Dostupné z: <https://qalerts.app/?q=147005381>

Obrázek 3: Sebevražda Jeffrey Epsteina oživila konspiraci pizzagate, příznivci QAnon byli přesvědčeni, že byl Epstein zlikvidován členy mezinárodní skupiny spiklenců, do níž sám patřil

SMITH, Brian. R. Žena protestující během procesu Ghislaine Maxwell [foto]. 2021. In: NPR.org [online]. [Cit. 18.3.2024]. Dostupné z: https://media.npr.org/assets/img/2022/09/07/gettyimages-1236890328_slide-f54a9e99b439c5f633634fd8dc2a6f8821d06d42-s900-c85.webp

Obrázek 4: Červená pilulka známá z filmu Matrix se stala symbolem hnutí QAnon. Příznivci QAnon tvrdí, že svět je jiný než se zdá a lidé se musí probudit, aby jej viděli v pravém světle. Grafika je doplněna dalšími hesly QAnon: WWG1WGA (Where we go one, we go all) a TIME TO WAKE UP.

QAnon meme – červená pilulka [grafika]. 2021. In: Meme War Weekly (MWW) newsletter, TaSC research team [online]. [Cit. 18.3.2024]. Dostupné z: <https://medium.com/memewarweekly/put-a-q-on-it-dac7cd8cec35>

Obrázek 5: Jedna z grafik sdílených v komunitě PastelQAnon. Matka na něm ochraňuje své dítě, jež se chystá naočkovat sám Ďábel

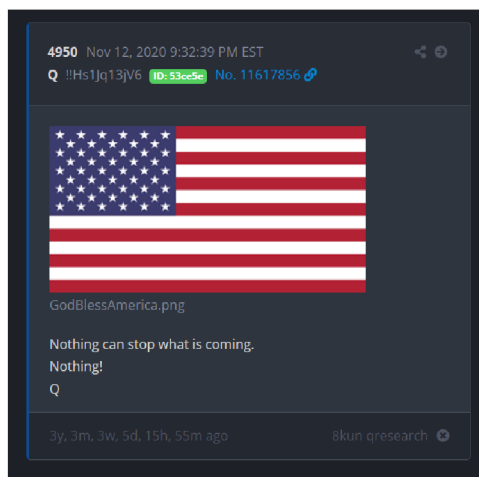
QAnon meme – Matka chrání dítě před očkováním [grafika]. 2022. In: MIOTTO, Nicolò. *Stand against the wiles of the devil. Interpreting QAnon as a Christian extremist movement*. Diplomová práce, vedoucí Fitzgerald, James. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra bezpečnostních studií, 2022. s. 67. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/178337>

Figure 2. "Who's ready?" @erictrump, Instagram, June 20, 2020.

Obrázek 6: Trumpův syn Eric zve na jeden z předvolebních mítinků prostřednictvím grafiky propagující QAnon (velké Q v pozadí a hashtag #WWG1WGA), příspěvek byl smazán po útoku Trumpových příznivců na budovu Kapitolu

BUTTERS, Albion M. Screenshot instagramového příspěvku Erica Trumpa [printscreen]. Instagram 2020. In: BUTTERS, Albion M. (Dis)Belief in QAnon: Competing Hermeneutics in the 2020 U.S. Presidential Election. *Widerscreen* [online]. 2022, (25) [cit. 2024-02-02]. s. 9 Dostupné z: [https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/173836/WiderScreen\(3-4\)2022-2.pdf?sequence=1#page=23](https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/173836/WiderScreen(3-4)2022-2.pdf?sequence=1#page=23)

Obrázek 7: První Q drop po vyhlášení výsledku prezidentských voleb 2020. „Q“ predikuje, že nadcházející „bouři“ nemůže nic zastavit.

Q. Screenshot Q drop #4950 [printscreen]. 8kun 2020. In: QAlerts! [online]. [Cit. 18.3.2024]. Dostupné z: <https://qalerts.app/?n=4950>

Obrázek 8: Donald Trump zve na „Save America March“ konající se 6. ledna 2021 ve Washingtonu. Předtím na Twitteru slíbil, že to „bude divoké“. Po jeho proslovu dav zaútočil na sídlo kongresu.

RealDonaldTrump. Screenshot příspěvku Donalda Trumpa na Instagramu [printscreen]. Instagram 5.1.2021. In: Instagram.com [online]. [Cit. 18.3.2024]. Dostupné z: https://www.instagram.com/p/CJrjQ79sY3Q/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRIODBiNW FIZA==

Obrázek 9: Proud Boys při protestním průvodu 12. 12. 2020 ve Washingtonu. Povšimněte si jednotného černo-žlutého odějí a symboliky. Proud Boys svým odíváním působí spíše jako fotbaloví ultras.

KEIGHT, Stephanie. Proud Boys [foto]. Washington, 2020. In: CNN [online]. [Cit. 18.3.2024]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2021/02/03/americas/canada-proud-boys-terror-group/index.html>

Obrázek 10: Jedno z memes QAnon: Žába Pepe (symbol QAnon) vyhlíží apokalyptickou válku, jež je symbolizována atomovými hříby v odrazu brýlí, zatímco v pozadí hoří budova Kapitolu, symbol pro pád Babylonu.

QAnon meme – Pád Babylonu [grafika]. 2022. In: MIOTTO, Nicolò. *Stand against the wiles of the devil. Interpreting QAnon as a Christian extremist movement*. Diplomová práce, vedoucí Fitzgerald, James. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra bezpečnostních studií, 2022. s. 40. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/178337>

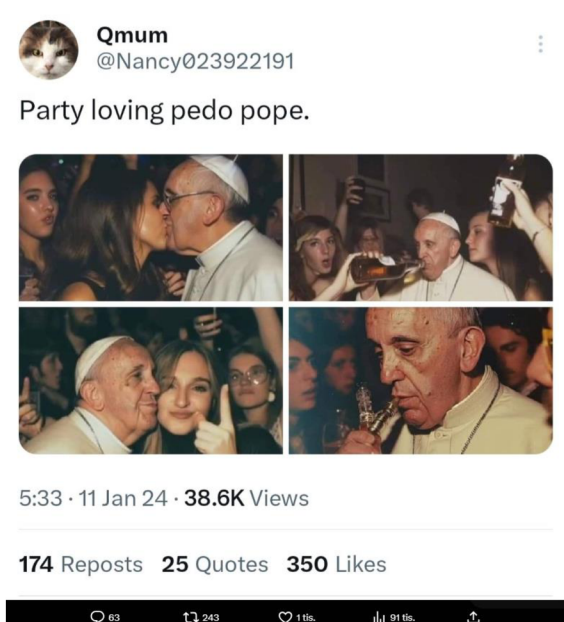
Obrázek 11: QAnon memes. Ježíš, coby ochránce vyvoleného prezidenta Spojených států a Ježíš v kšiltovce s nápisem Make America Great Again.

QAnon meme – Ježíš ochraňuje Trumpa [grafika]. 2022. In: MIOTTO, Nicolò. *Stand against the wiles of the devil. Interpreting QAnon as a Christian extremist movement*. Diplomová práce, vedoucí Fitzgerald, James. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra bezpečnostních studií, 2022. s. 37. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/178337>

Obrázek 12: Do pozice Bohem vyvoleného se rád stylizuje i sám Trump. V říjnu 2023 na svém Instagramu zveřejnil kresbu, kde sedí u soudu na lavici obžalovaných společně s Kristem.

RealDonaldTrump. Screenshot příspěvku Donalda Trumpa na Instagramu [printscreen]. Instagram 20.10.2023. In: Instagram.com [online]. [Cit. 18.3.2024]. Dostupné z: https://www.instagram.com/p/CyojmE2Oih0/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRIODBiNW FIZA==

Obrázek 13: Představitelky „Qmaminek“ a Pastel QAnon často tematizují pedofilii a ochranu dětí. Na této koláži se snaží prezentovat papeže jako pedofila, který žije zhýralým životem.

Qmum. Screenshot příspěvku na síti X [printscreen]. X 11.01.2024. In: X.com [online]. [Cit. 18.3.2024]. Dostupné z: <https://x.com/Shayan86/status/1745343855254265965?s=20>